

Talouskatsaus **2018**

Digitaalinen aikakausi lupaa merkittävää tuottavuuden kasvua ja uudenlaisia liiketoimintamalleja. Jotta mahdollisuuksista tulisi todellisuutta, uudet teknologiat ja älykkäät ratkaisut on saatava käyttöön teollisessa mitakaavassa. Muutoksessa yritysten on ratkaistava monimutkaisia haasteita.

Me luomme innovatiivisilla ratkaisuilla tietä tulevaisuudelle. Onnistumiselle keskeistä on kyky kyseenalaistaa vakiintuneita oletuksia. Käytämme parhaita mahdollisia teknologioita tehokkaiden ja kestävien ratkaisujen toteuttamiseksi, aina raskaista teollisuuskoneista pilvipohjaisiin ohjelmistoihin. Eri toimialojen osaamisella tuemme ja palvelemme asiakkaitamme. Haasteet muuttuvat käsissämme ratkaisuksi, jotka säästävät aikaa, energiaa tai metsiä, sekä mahdollistavat uutta liiketoimintaa.

Haluamme johtaa teollista muutosta sekä kasvaa ja kokeilla uutta yhdessä asiakkaidemme kanssa, missä vain meitä tarvitaan. Emme myy vain tunteja, vaan innovatiivisia, mitattavia ja odotukset ylittäviä ratkaisuja. Asiakkaidemme menestys on meidän menestyksemme.

**Engineering
with a difference.**

Etteplan

Sisällysluettelo

Toimitusjohtajan katsaus	2
Hallituksen toimintakertomus	4
Konsernin laaja tuloslaskelma	10
Konsernitase	11
Konsernin rahavirtalaskelma	12
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	13
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	14
Tunnuslukujen laskentaperiaatteet	45
Emoyhtiön tuloslaskelma	46
Emoyhtiön tase	47
Emoyhtiön rahavirtalaskelma	48
Emoyhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	49
Emoyhtiön tuloslaskelman liitetiedot	50
Emoyhtiön taseen liitetiedot	51
Osakkeet ja osakkeenomistajat	55
Hallituksen voitonjakoehdotus	59
Tilintarkastuskertomus	60
Riskikartoitus	64
Hallitus	68
Johtoryhmä	69
Sijoittajatietoa	70
Tietoa osakkeenomistajille	71

Etteplanin Vuosikertomus 2018 koostuu kahdesta osasta. Lue myös Vuosikatsaus 2018 verkkosivuiltamme www.etteplan.com.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Kannattava kasvu jatkui ja digitaalisten ratkaisujen osaaminen vahvistui

Toimintamme kehittyi vuoden 2018 aikana merkittävästi, ja vahvistimme erityisesti digitaalista osaamistamme. Etteplanissa yhdistyvät yhä vahvemmin kaikki teollisten asiakkaiden tarvitsemat suunnittelupalvelut mukaan lukien laitteiden ja laitosten suunnittelun, sulautettujen järjestelmien ja ohjelmistoratkaisujen, digitalisaation sekä teknisen dokumentoinnin ratkaisut.

Vuosi 2018 oli Etteplanille jälleen menestyksenkäs, ja jatkoimme kannattavaa kasvua. Markkinatilanne oli hyvä kaikilla markkina-alueillamme ja vahvalla operatiivisella tehokkuudella saavutimme ennätysellisiä tuloksia. Liikevoittonamme nousi uudelle tasolle ylittäen ensimmäisen kerran 20 miljoonaa euroa. Kassavirtamme oli niin ikään erittäin vahva. Liikevaihtomme kasvoi myös yli kymmenen prosenttia ja oli 236 miljoonaa euroa. Tähän emme voi kuitenkaan olla täysin tyytyväisiä kasvun jäätyä alle tavoittelemamme 15 prosentin tason.

Suunnittelupalvelut-palvelualue menestyi erinomaisesti koko vuoden. Operatiivinen tehokkuus oli erinomaisel-

la tasolla, ja ylitimme kannattavuudessa kymmenen prosentin tavoitetasomme toisella ja kolmannella neljänneksellä. Kehitimme myös aktiivisesti palvelutarjontaamme uusien teknologioiden, esimerkiksi materiaalia lisäävän valmistuksen (additive manufacturing) ja digitaalisten kaksosten (digital twin) alueilla, joista odotamme merkittävää kasvua tulevaisuudessa.

Sulautetut järjestelmät ja IoT -palvelualue toipui sitä rasittaneista projektihaasteista odotuksiamme vastaavalla suoritustasolla loppuvuoden aikana. Kasvu oli vahvaa, ja kannattavuus vuoden viimeisellä neljänneksellä jälleen erinomainen. Kasvuun vaikutti-

vat vuoden aikana tehdyt Eatech Oy:n ja Koodain Solutions Oy:n yritysostot. Näillä yritysostoilla vahvistimme merkittävästi osaamis pohjaamme erityisesti digitaalisten kokonaisratkaisujen, ketterän ohjelmistokehityksen ja pilviratkaisujen

ohjelmistojen tarjoajana. Kaupat olivat jatkoa aiemmin tehdyille investoinneille digitalisaatioon ja ohjelmistokehitykseen ja yli kaksi vuotta sitten tehdyille Soikea Solutions Oy:n ostolle. Yhdistimme vuoden lopussa nämä kolme yritysoston kautta Etteplaniin tullutta yritystä ohjelmistokehitysyksiköksi, joka muodostaa Suomessa oman brändinsä, Etteplan MOREn. Pystymme entistä vahvemmin haastamaan markkinoiden muita toimijoita ja tarjoamaan IoT-palveluja teollisille asiakkaille. Yli 700 ammattilaisen voimin olemme erinomaisessa asemassa tukemaan asiakkaidemme kiihtyvää liiketoiminnan digitalisointia, ja odotamme tältä palvelualueelta voimakasta kasvua myös jatkossa.

Teknisen dokumentoinnin liiketoimintamme ei päässyt loppuvuonna odotuksiamme vastaavalle tasolle. Kasvu hidastui asiakkaidemme investoimassa vertailukautta vähemmän uusiin toimintamalleihin, ja uusia ulkoistus sopimuksia solmittiin aiempaa vähemmän. Ulkoistuskeskustelut ovat kuitenkin jälleen piristyneet ja meillä on useita merkittäviä keskusteluja ulkoistusratkaisuista käynnissä. Vuoden viimeisellä neljänneksellä liiketoimintaa rasittivat myös Saksassa jatkuneet haasteet. Tilanteen korjaamiseksi olemme käynnistäneet uusia välittömiä toimenpiteitä ja uskomme liiketoiminnan tervehtyvän kevään 2019 aikana.

Kasvumme jatkui edelleen Kiinassa, ja avasimme vuoden 2018 aikana kaksi uutta toimistoa Kiinaan Qingdaoon ja Wuhaniin. Vuoden 2019 alussa toimistojemme määrä Kiinassa kasvoi kahdek-

saan, kun avasimme toimiston Shenzheeniin.

Uudistimme vuoden 2019 alussa organisaatiotamme vastataksemme entistä paremmin muuttuvaan kilpailutilanteeseen. Myös taseemme on hyvässä kunnossa, mikä antaa meille mahdollisuuksia liiketoiminnan kehittämiseen ja kasvun kiihdyttämiseen jatkossa.

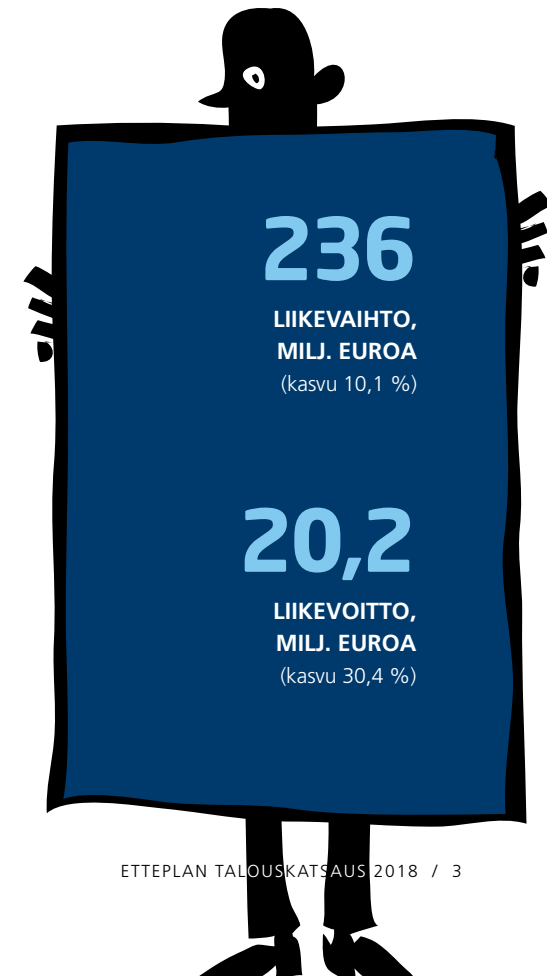
Liikevaihtomme on nyt kasvanut 21 neljänneestä ja liikevoittonamme parantunut 11 neljänneestä peräkkäin. Tämän on mahdollistanut erinomainen työ läpi koko organisaation, ja haluan kiittää näistä saavutuksista kaikkia etteplanilaisia. Kiitän myös asiakkaitamme hyvästä ja menestyksekkäästä yhteistyöstä. Pyrimme edelleen olemaan luotettava ja osaava kumppani asiakkaidemme erilaisien haasteiden ratkaisemisessa.

Olemme erittäin tyytyväisiä myös siitä, että menestys on näkynyt yhtiön markkina-arvossa, ja pääsimme aloittamaan vuoden 2019 pörssin keskisuurten yhtiöiden luokassa. Haluan kiittää omistajia luottamuksesta ja mahdollisuudesta kehittää yhtiötä pitkäjänteisesti.

Vaikka markkinatilannetta sävyttää tällä hetkellä poliittinen epävarmuus ja kysynnän kasvu on hidastunut, odotamme markkinoiden kasvun ja liiketoimintamme positiivisen kehityksen jatkuvan myös vuonna 2019.

Juha Näkki
Toimitusjohtaja

» Kasvun siivittämänä myös markkina-arvomme kasvoi, ja nousimme pörssissä keskisuurten yritysten luokkaan vuoden 2019 alussa.

Hallituksen toimintakertomus 1.1.2018-31.12.2018

Toimintaympäristö

Etteplanin liiketoimintaan vaikuttavat sekä maailmanlaajuiset megatrendit että toimialakohtainen kehitys. Muun muassa esineiden internet (Internet of Things, IoT), digitalisaatio, vaatimukset ympäristöystävällisille tuotteille ja tuotteiden lyheneminen elinkaari luovat tarpeita älykkäille ja tehokkaille suunnitteluratkaisuille kaikilla teollisuudenaloilla. Yritykset suuntaavat edelleen investointejaan näille alueille, mikä luo mahdollisuuksia suunnittelualan toimijoille. Palveluiden ulkoistustrendin jatkuminen vaikutti positiivisesti toimialan kehitykseen. Palveluiden hankinnan keskittymiskehitys jatkui, mikä tarjosi globaalisti toimiville suunnittelualan yrityksille kasvumahdollisuuksia.

Etteplanin kehittymiseen vaikuttaa keskeisimmin globaalien kone- ja metallituoteteollisuuden kehitys. Toimintaympäristömme kehittyi edelleen positiivisesti kaikilla markkina-alueilla. Epävarmuus markkinoilla kasvoi hieman poliittisen tilanteen takia vuoden mittaan.

Markkinakehitys oli positiivista kaikilla Etteplanin päämarkkinoilla. Kilpailu työntekijöistä ja tiettyjen alojen erityisosaajien vaikeutunut saatavuus hyvässä markkinatilanteessa vaikuttivat edelleen koko alan kehitykseen kaikilla markkina-alueilla.

Suomessa yleinen markkinakysyntä oli edelleen hyvä. Teknologiateollisuuden yritysten liikevaihto kasvoi kuusi prosenttia vuonna 2018 verrattuna vuoteen 2017. Viime kuukausien tilauskehityksen perusteella teknologiateollisuuden yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan alkuvuonna arvoltaan suurempi kuin vuosi sitten vastaavaan aikaan.

Suomessa suunnittelualan liikevaihto kasvoi viisi prosenttia vuonna 2018 verrattuna vuoteen 2017. Viime kuukausien tilauskehityksen perusteella suunnittelupalveluyritysten liikevaihdon arvioidaan olevan alkuvuonna suurempi kuin viime vuonna samaan aikaan.

Ruotsissa markkinakysyntä jatkui erittäin hyvällä tasolla. Saksassa, Alankomaissa ja Puolassa suunnittelupalveluiden kysyntä jatkui hyvällä tasolla.

Kiinassa kysyntä oli hyvällä tasolla. Palvelumarkkinoiden avautuminen jatkui ja tarjosi edelleen kasvumahdollisuuksia suunnittelualan toimijoille.

Liikevaihto

Etteplanin liikevaihto kasvoi 10,1 prosenttia ja oli 236,5 (2017: 214,8) miljoonaa euroa. Vertailukelpoisilla valuuttakursseilla laskettuna liikevaihto kasvoi 11,7 prosenttia. Orgaaninen kasvu oli 6,2 prosenttia. Vertailukelpoisilla valuuttakursseilla laskettuna orgaaninen kasvu oli 7,9 prosenttia.

Etteplanin palvelutarjonta ja vahva markkina-asema sekä toukokuussa toteutettu Eatech-yritysosto tukivat kasvua. Haasteet teknisen dokumentoinnin liiketoiminnassamme Saksassa jatkuivat: merkittävä projektitoimitus viivästyi edelleen, ja kohtasimme uusia odottamattomia haasteita.

Etteplanin liiketoiminta sisältää kausivaihtelua. Kausivaihteluihin vaikuttavat työpäivien lukumäärä, loma-ajat sekä asiakasyritysten tuotekehitys- ja investointihankkeiden ajoittuminen pääosin kevääseen ja vuoden loppupuolelle. Kolmannen vuosineljänneksen liikevaihto on tyyppillisesti muiden vuosineljännesten liikevaihtoa matalampi.

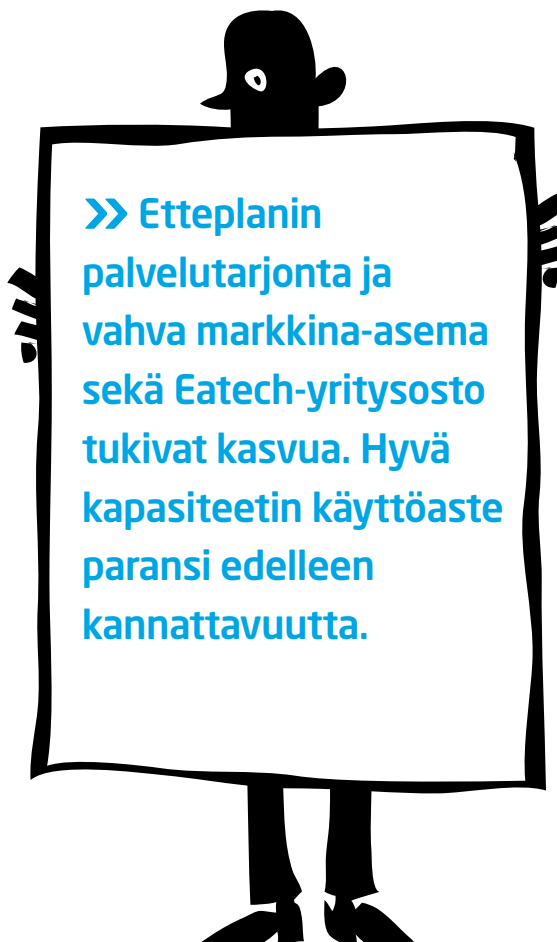
Ostettujen yritysten liikevaihto ei sisälly liikevaihdon orgaaniseen kasvuun yritysostoa seuraavan 12 kuukauden ajan.

Tulos

Operatiivinen liikevoitto parani 27,5 prosenttia ja oli 21,9 (17,2) miljoonaa euroa eli 9,3 (8,0) prosenttia liikevaihdosta. Kertaluonteisten erien negatiivinen yhteisvaikutus operatiiviseen liikevoittoon oli 1,0 (0,7) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan kulut kasvoivat yhteensä 8,9 (14,7) prosenttia.

Hyvä kapasiteetin käyttöaste paransi edelleen Etteplanin kannattavuutta. Suunnittelupalveluiden operatiivinen tehokkuus tuotti jälleen erinomaisen tuloksen. Sulautetut järjestelmät ja IoT -palvelualueen kannattavuus oli erinomainen. Liiketoiminnan tehostamiseksi tehdyt toimenpiteet ovat palauttaneet kannattavuuden odotuksiamme vastaavalle tasolle. Tekninen dokumentointi -palvelualueella haasteet Saksassa vaikuttivat edelleen kannattavuuteen.

Liikevoitto (EBIT) parani 30,4 prosenttia ja oli 20,2 (15,5) miljoonaa euroa eli 8,5 (7,2) prosenttia liikevaihdosta. Kertaluonteisten erien negatiivinen yhteisvaikutus liikevoittoon oli 0,3 (0,4) miljoonaa euroa.

» Etteplanin palvelutarjonta ja vahva markkina-asema sekä Eatech-yritysosto tukivat kasvua. Hyvä kapasiteetin käyttöaste paransi edelleen kannattavuutta.

Rahoituskulujen määrä oli 1,6 (1,3) miljoonaa euroa.

Voitto ennen veroja oli 19,4 (14,7) miljoonaa euroa. Tuloslaskelman verot olivat 21,2 (21,4) prosenttia laskettuna tuloksesta ennen veroja. Verojen määrä oli 4,1 (3,2) miljoonaa euroa.

Voitto oli 15,3 (11,6) miljoonaa euroa.

Laimentamaton osakekohtainen tulos oli 0,62 (0,47) euroa. Osakekohtainen oma pääoma oli joulukuun lopussa 2,72 (2,34) euroa. Sitoutuneen pääoman tuotto (ROCE) ennen veroja oli 21,3 (17,8) prosenttia.

Rahoitusasema ja liiketoiminnan rahavirta

Konsernin rahavarat olivat joulukuun lopussa 16,1 (10,1) miljoonaa euroa. Konsernin korolliset velat olivat 36,3 (35,0) miljoonaa euroa. Lyhytaikaisten käyttämättömien luottolimiittien määrä oli 9,9 (8,7) miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan rahavirta kehittyi erinomaisesti ja oli 23,1 (18,3) miljoonaa euroa. Rahavirta investointien jälkeen oli 13,1 (13,1) miljoonaa euroa. Rahavirran kertymiseen vaikuttivat hyvä operatiivinen tulos ja asiakkaiden maksuaikojen aiempaa parempi jakautuminen.

Liiketoiminnan rahavirta kertyy vuosineljänneksittäin epätaisisesti liiketoiminnan kausivaihtelun vuoksi.

Taseen loppusumma 31.12.2018 oli 160,6 (144,4) miljoonaa euroa. Liikearvo taseessa oli 65,2 (59,0) miljoonaa euroa.

Omaraisuusaste oli joulukuun lopussa 42,9 (40,7) prosenttia.

Investoinnit

Konsernin bruttoinvestoinnit olivat 16,5 (7,6) miljoonaa euroa. Konsernin bruttoinvestoinnit koostuivat yrityskaupoista, kasvuun liittyvistä laitehankinnoista sekä suunnitteluohjelmistojen lisenssimaksuista.

Henkilöstö

Henkilöstön määrä kasvoi 9,0 prosenttia edellisvuodesta ja oli joulukuun 2018 lopussa 3 055 (2 802) henkilöä. Konsernin

palveluksessa oli keskimäärin 2 995 (2 711) henkilöä. Kansainvälinen kasvu jatkui, ja joulukuun lopussa konsernin palveluksessa Suomen ulkopuolella työskenteli 1 073 (988) henkilöä. Joulukuun lopussa lomautettuna oli 1 työntekijä.

Liiketoimintakatsaus

Ulkoistusliiketoiminnan menestys ja yritysostot vahvistavat Etteplanin markkina-asemaa ja tukevat yhtiön kasvua. Johdettujen palvelumallien (Managed Services) sekä koneiden ja laitteiden digitalisaatioon liittyvien palveluiden kysyntä jatkui edelleen hyvällä tasolla. Etteplanin asiakkaat investoivat digitalisointiin ja laitteiden älykkyyteen, mikä luo merkittäviä kasvumahdollisuuksia.

Etteplanin palvelujen kysyntä jatkoi positiivista kehitystään kaikilla markkina-alueilla. Joidenkin alojen erityisosaajien vaikeutunut saatavuus vaikutti liiketoiminnan kehitykseen. Sekä uusien tuotekehitys- ja laitesuunnitteluhankkeiden että laitossuunnitteluinvestointien kysyntä oli hyvää. Suomen kysyntätilanne jatkui edelleen hyvällä tasolla. Ruotsissa Etteplanin markkina-asema vahvistui, ja liiketoiminta kehittyi edelleen hyvin. Alankomaissa, Saksassa ja Puolassa yhtiön palvelujen kysyntä jatkui hyvänä.

Kiinan markkinoille myytyjen tuntien määrä kasvoi parantuneen markkinatilanteen, vuonna 2017 ja 2018 avattujen uusien toimistojen sekä palvelumarkkinoiden avautumisen ansiosta 35 prosenttia. Tammikuussa 2019 Etteplan kertoi avaavansa jo kahdeksannen Kiinan toimistonsa Shenzheniin, joka on Guangdongin maakunnassa sijaitseva 120 miljoonan asukkaan Pearl River Delta -talousalueeseen kuuluva suurkaupunki. Uusi toimisto palvelee erityisesti Kaakkois-Kiinassa toimivia yrityksiä. Liikevaihto avainasiakkuuksista kasvoi 6,1 prosenttia vuoteen 2017 verrattuna.

Johdettujen palvelumallien osuus liikevaihdosta oli 54 (57) prosenttia. Osuus laski hieman vuoteen 2017 verrattuna Sulautetut järjestelmät ja IoT -palvelualueen projektiliiketoiminnan kannattavuuden parantamiseksi tehtyjen toimenpiteiden takia. Lisäksi asiakkaamme ostavat hyvässä markkinatilanteessa aiempaa enemmän yksittäisiä resursseja omien toimitustensa varmistamiseksi.

Etteplanin tavoitteena on saavuttaa Johdettujen palvelumallien (Managed Services) 65 prosentin osuus liikevaihdosta

vuoden 2019 loppuun mennessä. Etteplan uudisti organisaatiotaan ja rakennettaan 1.1.2019 kiihdyttääkseen kasvuaan, tehostaakseen palveluratkaisujensa kehittämistä ja myyntiä sekä parantaakseen edellytyksiään saavuttaa kyseinen tavoite. Johdettujen palvelumallien osuuden kasvu tehostaa Etteplanin kapasiteetin hallintaa ja parantaa kannattavuutta.

Etteplan vahvisti digitaalisten palveluiden ja ohjelmistojen asiantuntemusta ostamalla Eatech Oy:n toukokuussa. Kauppa on jatkoa investoinneille digitalisaatioon ja ohjelmistokehitykseen, kaksi vuotta sitten tehdyille Soikea Solutions Oy:n ostolle sekä viime vuonna toteutetulle Koodain Solutions Oy:n hankinnalle. Eatech, Soikea ja Koodain muodostavat ketterän ohjelmistokehitysyksikön Sulautetut järjestelmät ja IoT -palvelualueen sisällä ja toimivat Suomessa Etteplan MORE -brändin alla.

Etteplan jatkoi palveluratkaisujensa ja niihin liittyvien teknologiaratkaisujen kehittämistä. Vahvistamme osaamistamme esimerkiksi materiaalia lisäävän teknologian ja digitaalisen kaksosien ja muiden digitaalisten teknologioiden alueilla. Olemme tämän vuoden aikana käynnistäneet myös tekoälyyn liittyviä kokeiluja ja ensimmäisen asiakasprojektin.

HALLINTO

Varsinainen yhtiökokous

Etteplan Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin 5. huhtikuuta 2018 Yhtiön toimitiloissa Vantaalla. Yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tilikaudelta 2017.

Yhtiökokous päätti hallituksen nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti Yhtiön hallituksen jäsenten lukumääräksi kuusi henkilöä. Hallituksen jäseniksi valittiin uudelleen hallituksen nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti **Cristina Andersson, Matti Huttunen, Robert Ingman, Leena Saarinen, Mikko Tepponen** ja **Patrick von Essen**.

Yhtiön tilintarkastajiksi valittiin tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajana KHT **Ari Eskelinen**. Toiseksi tilintarkastajaksi valittiin HT-tilintarkastaja **Olli Wesa-maa**. Tilintarkastajien palkkiot maksetaan Yhtiön hyväksymän laskun mukaan.

Hallituksen valtuutus

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta yhdessä tai useammassa erässä Yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Omia osakkeita voidaan hankkia enintään 2 000 000 kappaletta. Omien osakkeiden hankinta voi tapahtua muussa kuin osakkeenomistajien osakeomistuksen suhteessa, eli hallituksella on mahdollisuus päättää myös suunnatusta omien osakkeiden hankinnasta.

Valtuutus sisältää oikeuden päättää Yhtiön osakkeiden hankkimisesta kaikille osakkeenomistajille osoitetulla ostotarjouksella samoin ehdoin ja hallituksen päättämään hintaan tai julkisessa kaupankäynnissä osakkeiden hankintahetken markkinahintaan Nasdaq OMX Helsinki Oy:n järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä siten, että Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden yhteenlaskettu määrä on enintään kymmenen (10) prosenttia Yhtiön kaikista osakkeista. Omien osakkeiden vähimmäishankintahinta on osakkeen alin julkisessa kaupankäynnissä noteerattu markkinahinta ja enimmäishankintahinta vastaavasti osakkeen korkein julkisessa kaupankäynnissä noteerattu markkinahinta valtuutuksen voimassaoloaikana.

Mikäli osakkeita hankitaan julkisessa kaupankäynnissä, osakkeet hankitaan muussa kuin osakkeenomistajien omistuksen suhteessa. Tällöin omien osakkeiden hankintaan tulee olla Yhtiön kannalta painava taloudellinen syy. Osakkeita voidaan hankkia käytettäväksi vastikkeena mahdollisissa yrityskaupoissa tai käytettäväksi muissa rakennejärjestelyissä. Osakkeita voidaan käyttää myös henkilöstön kannustinohjelmien toteuttamiseen. Hankitut osakkeet voidaan pitää Yhtiöllä, mitätöidä tai luovuttaa edelleen.

Osakkeiden hankinta alentaa Yhtiön vapaata omaa pääomaa.

Valtuutus on voimassa kahdeksantoista (18) kuukautta varsinaisen yhtiökokouksen päätöksestä alkaen 5.4.2018 ja päättyen 5.10.2019. Valtuutus korvaa aikaisemman vastaavan valtuutuksen.

Osakkeet

Etteplanin osakkeet on listattu Nasdaq Helsinki Oy:ssä Medium cap -markkina-arvoryhmässä Teollisuustuotteet ja -palvelut -toimialaryhmässä tunnuksella ETTE. Etteplan siirtyi keski suurten yhtiöiden markkina-arvoryhmään Small cap -ryhmästä

1.1.2019. Yhtiöllä on yksi osakesarja. Kaikilla osakkeilla on samanlainen oikeus osinkoon ja Yhtiön varoihin.

Yhtiön osakepääoma 31.12.2018 oli 5 000 000,00 euroa ja osakkeiden kokonaismäärä 24 963 308 kappaletta.

Etteplan Oyj:n osakkeita vaihdettiin 1 151 274 (2017: 1 659 974) kappaletta yhteensä 9,72 (12,3) miljoonan euron arvosta. Osakkeen alin kurssi oli 7,04 euroa, ylin kurssi 10,35 euroa, keski kurssi 8,44 euroa ja päätöskurssi 7,94 euroa. Osakekan- nan markkina-arvo 31.12.2018 oli 197,44 (192,45) miljoonaa euroa.

Yhtiön omat osakkeet

Etteplan hankki yhteensä 61 513 yhtiön omaa osaketta.

31.12.2018 Yhtiön hallussa oli 96 203 (31.12.2017: 34 690) kappaletta omia osakkeita, joka vastaa 0,39 (31.12.2017: 0,14) prosenttia koko osakekannasta ja äänimäärästä.

Etteplan Oyj:n hallitus päätti 28.5.2018 jatkaa omien osakkeiden hankintaa 5.4.2018 pidetyn varsinaisen yhtiökokouksen myöntämän valtuutuksen perusteella 31.12.2018 saakka. Omien osakkeiden hankinta on osa 19.12.2017 aloitettua takaisinosto-ohjelmaa, jossa osakkeita hankitaan avainhenkilöiden osakepohjaiseen kannustinjärjestelmään liittyvien velvoitteiden täyttämiseksi. Maksimihintaa korotettiin 9 eurosta/osake 10 euroon/osake hallituksen 16.8.2018 tekemän päätöksen perusteella.

Avainhenkilöiden kannustinjärjestelmä

Etteplan Oyj:n hallitus päätti 31.5.2017 uuden osakepohjaisen kannustinjärjestelmän perustamisesta konsernin avainhenkilöille. Järjestelmässä on yksi ansaintajakso, joka sisältää kalenterivuodet 2017–2019. Järjestelmän ansaintakriteerit ovat Etteplan-konsernin liikevaihdon kasvu ja omistaja-arvon kehittyminen (Total Shareholder Return, TSR). Mahdollinen palkkio maksetaan osittain Yhtiön osakkeina ja osittain rahana. Rahana maksettavalla osuudella pyritään kattamaan avainhenkilöille palkkiosta aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut. Järjestelmän kohderyhmään kuuluu noin 20 henkilöä. Järjestelmästä maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 260 000 Etteplan Oyj:n osakkeen arvoa (sisältäen myös rahana maksettavan osuuden). Palkkioina mahdollisesti luovutettavat osakkeet jaetaan yhtiön omistamista osakkeista tai markkinoil-

ta hankittavista Yhtiön osakkeista, joten kannustinohjelmalla ei ole osakkeen arvoa laimentavaa vaikutusta. Kannustinjärjestelmän mahdollinen kertaluontoinen palkkio tullaan maksamaan kannustinjärjestelmäohjelman päätyttyä vuonna 2020.

Liputukset

Etteplan Oyj ei vastaanottanut vuonna 2018 liputusilmoituksia.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat: Etteplan uudisti organisaatiotaan ja rakennetaan sekä muuttaa segmenttiraportointiaan

Etteplan otti 1.1.2019 käyttöön uuden globaalien organisaation, jossa palvelualueet muodostavat raportointisuhteet aieman maaorganisaation sijaan. Samalla johtoryhmän jäsenten vastualueet muuttuivat, perustettiin uusia konsernitason yksiköitä ja johtoryhmään nimitettiin uusi jäsen. Myös Etteplanin palvelualueiden nimet muuttuivat 1.1.2019.

Etteplanin palvelualueet 1.1.2019 alkaen ja niistä vastuussa olevat johtajat ovat:

- Riku Riikonen, Johtaja, Suunnitteluratkaisut.
- Kari Liuska, Johtaja, Ohjelmisto- ja sulautetut ratkaisut.
- Mikael Vatn, Johtaja, Teknisen dokumentoinnin ratkaisut.

Lisäksi perustamme neljä uutta konsernitason yksikköä:

- Globaali myynti on vastuussa myynnin kehittämisestä koko yhtiössä. Jukka Lahtinen nimitetään globaalista myynnistä vastuussa olevaksi johtajaksi ja Etteplanin johtoryhmän jäseneksi.
- Solutions & Technologies on vastuussa tarjontamme, uusien palveluratkaisujen ja -tuotteiden ja teknologioiden johtamisesta ja kehittämisestä. Petri Ikonen nimitetään Solutions & Technologies -yksiköstä vastuussa olevaksi johtajaksi.
- Operational Excellence on vastuussa laadusta, projektitoimistosta sekä IT:stä. Veikko Lamminen nimitetään Operational Excellence -yksiköstä vastuussa olevaksi johtajaksi.
- Human Resources organisoidaan omaksi yksikökseen. Sen vastuulla on henkilöstöhallinto ja henkilöstön kehitys sekä rekrytointi. Marcus Reijonen toimii väliaikaisena henkilöstöjohtajana (interim).

Outi Torniainen jatkaa markkinointi- ja viestintäjohtajana ja Per-Anders Gådin talousjohtajana. Kaikki edellä mainitut ovat Etteplanin johtoryhmän jäseniä ja raportoivat toimitusjohtaja Juha Näkille. Etteplanin henkilöstö- ja kehitysjohtaja ja johtoryhmän jäsen Outi-Maria Liedes-Jauhiainen siirtyi eläkkeelle vuoden 2019 alussa.

Aiemmin Etteplanin liiketoiminta on tapahtunut yhdessä toimintasegmentissä. Organisaatiomuutoksen myötä Etteplan muuttaa myös ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälleen eli yhtiön johtoryhmälle toimitettavaa, heidän päätöksenteossaan käytettävää sisäistä raportointiaan. Vuoden 2019 ensimmäisen neljänneksen osavuosikatsauksesta lähtien kukin yllä mainittu palvelualue muodostaa oman toiminta- ja raportointisegmenttinsä. Segmenttiraportoinnin muutoksella haluamme lisätä yhtiön liiketoimintastrategian ja tavoitteiden toteutumisen läpinäkyvyyttä. Annamme asiasta lisätietoja kevään 2019 aikana.

IFRS 16 "Vuokrasopimukset" -standardin käyttöönoton vaikutukset

IFRS 16 "Vuokrasopimukset" -standardi edellyttää vuokralle ottajilta vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen vuokranmaksuveloitteena sekä siihen liittyvänä omaisuuseränä.

Standardin käyttöönotto vaikuttaa konsernin taseeseen, rahavirtalaskelmaan ja tunnuslukuihin, koska tällä hetkellä konsernin toimipisteiden vuokrasopimukset on luokiteltu muiksi vuokrasopimuksiksi, joita ei ole merkitty taseeseen. Konserni on ottanut standardin käyttöön 1.1.2019 ja raportoi sen mukaisesti ensimmäisen kerran tammi–maaliskuun 2019 osavuosikatsauksessaan.

Liikevoitto (EBIT) paranee hieman, koska leasingvelan korko-osuutta käsitellään rahoituskuluna. Liiketoiminnan rahavirta kasvaa ja rahoituksen rahavirta pienenee noin toisiaan vastaavilla summilla, koska leasingvelan pääomaosuuden lyhenys esitetään rahoituksen rahavirrassa. Myös konsernin velat kasvavat pienentäen omavaraisuusastetta.

Käyttöönottohetkellä konsernin korollisiin velkoihin kirjataan vuokranmaksuveloitteita vastaava n. 15 miljoonan euron korollinen velka ja aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin kirjataan vastaavan suuruinen käyttöoikeusomaisuuserä.

Liiketoiminnan riskit ja epävarmuustekijät

Etteplanin taloudellinen tulos on alttiina useille strategisille, toiminnallisille ja taloudellisille riskeille. Yleisen taloudellisen kehityksen aiheuttamat epävarmuudet ovat edelleen Etteplanin liiketoiminnan riskejä. Asiakkaiden liiketoiminnan mahdolliset muutokset ovat merkittävä riski Etteplanin liiketoiminnalle. Yhtiön liiketoiminta perustuu ammattitaitoiseen henkilöstöön. Osaavien ammattilaisten saatavuus on tärkeä tekijä kannattavan kasvun ja liiketoiminnan turvaamiseksi. Henkilöstön vaikeutunut saatavuus erityisesti tietyillä asiantuntija-aloilla oli edelleen liiketoimintariski.

Markkinanäkymät 2019

Etteplanin liiketoimintaan vaikuttaa keskeisimmin globaali kone- ja metallituoteteollisuuden kehitys. Toimintaympäristöme kehittyy edelleen positiivisesti kaikilla markkina-alueilla. Euroopassa kysynnän kasvun odotetaan hieman hidastuvan poliittisen epävarmuuden takia. Aasiassa palvelumarkkinoiden kasvun odotetaan jatkuvan.

Taloudellinen ohjeistus vuodelle 2019

Odotamme vuoden 2019 liikevaihdon ja liikevoiton kasvavan vuoteen 2018 verrattuna.

Varsinainen yhtiökokous 2019

Etteplan Oyj:n varsinainen yhtiökokous järjestetään torstaina 4.4.2019 Vantaalla klo 10.00 alkaen. Yhtiökokouskutsu julkaistaan erillisenä tiedotteena.

Hallituksen voitonjakoehdotus 2018

Konsernin emoyhtiön jakokelpoinen oma pääoma on taseen 31.12.2018 mukaan 42 492 281,86 euroa. Hallitus ehdottaa 4.4.2019 kokoontuvalle yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan osingonjakohetkellä yhtiön ulkopuolisessa omistuksessa oleville osakkeille 0,30 euroa osaketta kohti eli yhteensä enintään 7 488 992,40 euroa, ja loppuosa jätetään käyttämättömiin voittovaroihin.

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Etteplan julkistaa selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuodelta 2018 toimintakertomuksesta erillisenä kertomuksena. Selvitys on saatavilla yhtiön internetsivuilta osoitteessa www.etteplan.com.

Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista

Etteplan julkistaa selvityksen muista kuin taloudellisista tiedoista vuodelta 2018 toimintakertomuksesta erillisenä kertomuksena. Selvitys on saatavilla yhtiön internetsivuilta osoitteessa www.etteplan.com.

Etteplan Oyj

Hallitus

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

1 000 EUR	Liite	1.1.–31.12.2018	1.1.–31.12.2017
Liikevaihto	7	236 477	214 768
Liiketoiminnan muut tuotot	8	1 172	446
Materiaalit ja palvelut	10	-21 822	-20 429
Henkilöstökulut	11	-156 183	-144 965
Liiketoiminnan muut kulut	12	-33 667	-29 021
Poistot	19, 20	-5 792	-5 315
Liikevoitto (EBIT)		20 184	15 484
		8,5 %	7,2 %
Rahoitustuotot	14	791	538
Rahoituskulut	15	-1 580	-1 277
Voitto ennen veroja		19 396	14 745
Tuloverot	17	-4 116	-3 160
Tilikauden voitto		15 280	11 586
Muut laajan tuloksen erät, jotka saatetaan siirtää tulosvaikutteiseksi			
Muuntoerot		-1 200	-727
Muut laajan tuloksen erät, joita ei siirretä tulosvaikutteiseksi			
Käyvän arvon muutos myytävissä olevat sijoitukset		0	9
Käyvän arvon muutos, muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat osakesijoitukset		3	0
Tilikauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	17	-1 197	-718
Tilikauden laaja tulos yhteensä		14 083	10 868
Tilikauden voiton jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		15 280	11 470
Määräysvallattomille omistajille		0	115
		15 280	11 586
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		14 083	10 759
Määräysvallattomille omistajille		0	108
		14 083	10 868
Emoyhtiön osakkeenomistajille tilikauden voitosta laskettu osakekohtainen tulos			
Laimentamaton osakekohtainen tulos, EUR	18	0,62	0,47
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, EUR	18	0,62	0,47

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

KONSERNITASE

1 000 EUR	Liite	31.12.2018	31.12.2017
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	22	65 165	59 014
Muut aineettomat hyödykkeet	19	20 856	17 875
Aineelliset hyödykkeet	20	4 065	3 524
Myytavissä olevat sijoitukset	21	0	691
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat sijoitukset	21	695	0
Muut pitkäaikaiset saamiset		54	88
Laskennalliset verosaamiset	31	161	79
Pitkäaikaiset varat yhteensä		90 995	81 270
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	23	362	250
Keskeneräiset työt	7	20 503	19 246
Myyntisaamiset ja muut saamiset	24	32 367	33 260
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		223	326
Rahavarat		16 115	10 074
Lyhytaikaiset varat yhteensä		69 569	63 157
VARAT YHTEENSÄ		160 564	144 427
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Oma pääoma			
Osakepääoma	25	5 000	5 000
Ylikurssirahasto	25	6 701	6 701
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	25	20 101	18 524
Omat osakkeet	25	-452	-80
Muuntoerot	25	-3 901	-2 701
Muut rahastot	25	231	228
Kertyneet voittovarot	25	24 567	18 780
Tilikauden voitto	25	15 280	11 470
Oma pääoma yhteensä		67 527	57 923
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset rovelat	31	4 518	3 442
Korolliset velat	27	24 105	19 634
Muut pitkäaikaiset velat	29	2 036	700
Pitkäaikaiset velat yhteensä		30 659	23 776
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	27	12 147	15 329
Saadut ennakot	7	3 064	2 057
Ostovelat ja muut velat	30	45 386	43 667
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat rovelat		1 782	1 675
Lyhytaikaiset velat yhteensä		62 378	62 728
Velat yhteensä		93 037	86 504
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		160 564	144 427

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

1 000 EUR	Liite	1.1.–31.12.2018	1.1.–31.12.2017
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA			
Asiakkailta saadut maksut		239 983	211 280
Maksut liiketoiminnan kuluista		-212 081	-189 949
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		27 903	21 331
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	15	-956	-773
Saadut korot liiketoiminnasta	14	59	55
Maksetut välittömät verot	17	-3 950	-2 359
Liiketoiminnan rahavirta (A)		23 055	18 254
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	19, 20	-1 752	-2 105
Tytäryhtiöhankinnat, hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	5	-8 262	-3 108
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	8	21	26
Sijoitusten luovutustulot		1	0
Investointien rahavirta (B)		-9 992	-5 187
Rahavirta investointien jälkeen (A+B)		13 063	13 067
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Omien osakkeiden hankinta	25	-516	-262
Suunnatusta osakeannista maksetut kulut		-7	0
Määräysvallattomien omistajien osuuden hankinta		0	-1 696
Lyhytaikaisten lainojen nostot	27	3 559	607
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	27	-24 743	-5 855
Pitkäaikaisten lainojen nostot	27	22 102	5 000
Rahoitusleasingvelkojen takaisinmaksut	27, 28	-1 765	-1 642
Maksetut osingot	25	-5 684	-3 930
Rahoituksen rahavirta (C)		-7 054	-7 777
Rahavarojen muutos (A+B+C) lisäys (+) / vähennys (-)		6 009	5 290
Rahavarat tilikauden alussa		10 074	4 750
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		32	35
Rahavarat tilikauden lopussa		16 115	10 074

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

1 000 EUR	Osake- pääoma	Yli- kurssi- rahasto	Svop- rahasto	Muut rahastot	Omat osakkeet	Muunto- erot	Kertyneet voitto- varat	Emoyhtiön osakkeen- omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2017	5 000	6 701	18 524	219	-386	-1 981	24 535	52 613	165	52 777
Laaja tulos										
Tilikauden voitto							11 470	11 470	115	11 586
Käyvän arvon muutos myytävissä olevat rahoitusvarat				9				9		9
Muuntoerot						-720		-720	-7	-727
Tilikauden laaja tulos yhteensä	0	0	0	9	0	-720	11 470	10 759	108	10 868
Liiketoimet omistajien kanssa										
Osingonjako							-3 930	-3 930		-3 930
Määräysvallattomien omistajien osuuden hankinta							-1 671	-1 671	-273	-1 945
Omien osakkeiden hankinta					-262			-262		-262
Osakepalkkiot					567		-154	413		413
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	0	0	0	0	306	0	-5 755	-5 449	-273	-5 723
Oma pääoma 31.12.2017	5 000	6 701	18 524	228	-80	-2 701	30 251	57 923	0	57 923

1 000 EUR	Osake- pääoma	Yli- kurssi- rahasto	Svop- rahasto	Muut rahastot	Omat osakkeet	Muunto- erot	Kertyneet voitto- varat	Emoyhtiön osakkeen- omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2018	5 000	6 701	18 524	228	-80	-2 701	30 251	57 923	0	57 923
Laaja tulos										
Tilikauden voitto	0	0	0	0	0	0	15 280	15 280	0	15 280
Käyvän arvon muutos, muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat osakesijoitukset	0	0	0	3	0	0	0	3	0	3
Muuntoerot	0	0	0	0	0	-1 200	0	-1 200	0	-1 200
Tilikauden laaja tulos yhteensä	0	0	0	3	0	-1 200	15 280	14 083	0	14 083
Liiketoimet omistajien kanssa										
Osingonjako	0	0	0	0	0	0	-5 684	-5 684	0	-5 684
Suunnattu osakeanti	0	0	1 577	0	0	0	0	1 577	0	1 577
Omien osakkeiden hankinta	0	0	0	0	-516	0	0	-516	0	-516
Osakepalkkiot	0	0	0	0	144	0	0	144	0	144
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	0	0	1 577	0	-372	0	-5 684	-4 478	0	-4 478
Oma pääoma 31.12.2018	5 000	6 701	20 101	231	-452	-3 901	39 846	67 527	0	67 527

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1 YRITYKSEN PERUSTIEDOT

Etteplan-konsernin emoyhtiö on Etteplan Oyj. Etteplan Oyj on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö. Yhtiön kotipaikka on Vantaa. Etteplanin osakkeet on listattu Nasdaq Helsinki Oy:ssä Medium cap -markkina-arvoryhmässä Teollisuustuotteet ja -palvelut -toimialaryhmässä tunnuksella ETTE. Etteplan siirtyi keski suurten yhtiöiden markkina-arvoryhmään Small cap -ryhmästä 1.1.2019.

Etteplanin palvelut kattavat teollisuuden laite- ja laitossuunnittelun, sulautettujen järjestelmien ja IoT:n (esineiden internet) sekä teknisen dokumentoinnin ratkaisut. Asiakkaitamme ovat maailman johtavat valmistavan teollisuuden yritykset. Palvelumme parantavat asiakkaittemme tuotteiden ja suunnitteluprosessien kilpailukykyä tuotteen koko elinkaaren ajan. Etteplanin innovatiivisen suunnittelukyvyyn tuloksia on nähtävissä lukuisissa teollisuuden ratkaisussa ja arjen tuotteissa.

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa Yhtiön internetsivuilta www.etteplan.com tai konsernin emoyhtiön toimipaikasta osoitteesta Muovitie 1, 15860 Hollola.

Etteplan Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 7.2.2019 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi.

Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

2 YHTEENVETO MERKITTÄVISTÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEISTA

Seuraavassa esitetään tässä konsernitilinpäätöksessä sovelletut keskeiset laatimisperiaatteet. Niitä on noudatettu johdonmukaisesti kaikilla esitettävillä tilikausilla, ellei muuta mainita.

2.1 Laatimisperusta

Konsernitilinpäätös on laadittu Euroopan unionissa 31.12.2018 sovellettaviksi hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstan-

dardien (IFRS) mukaisesti. Pääasiallisena arvostusperustana on alkuperäinen hankintameno, poikkeuksena tietyt rahoitusvarat sekä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat, jotka arvostetaan käypään arvoon. Yhteisummaltaan epäolennaiset listaamattomien yhtiöiden osakkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla.

IFRS-standardien mukaisen tilinpäätöksen laatiminen edellyttää tiettyjen keskeisten kirjanpidollisten arvioiden käyttöä. Lisäksi se edellyttää johdolta harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sovellettaessa. Liitetiedossa 3 kuvataan merkittävää harkintaa vaativat tai monimutkaiset alueet sekä alueet, joilla on tehty konsernitilinpäätöksen kannalta merkittäviä oletuksia ja arvioita.

Tilinpäätöksen luvut esitetään tuhansiksi euroiksi pyöristettynä.

2.1.1 Muutokset tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa ja esitettävissä tiedoissa

(a) Käyttöön otetut uudet standardit ja standardien muutokset

IFRS 15 "Myyntituotot asiakassopimuksista" sisältää ohjeistuksen asiakassopimusten perusteella saatavien myyntituottojen kirjaamiseen ja niistä esitettävien liitetietoihin. Myynnin kirjaaminen voi tapahtua ajan kuluessa tai tiettyinä ajankohtana, ja keskeisenä kriteerinä on määräysvallan siirtyminen. Konserni on ottanut standardin käyttöön takautuvasti 1.1.2018. Standardin käyttöönotolla ei ollut vaikutusta kirjattavan myynnin määrään tai kirjaamisen ajoitukseen. Konsernin myyntituotot koostuvat pääasiassa palveluiden myynnistä, joista myyntituotot kirjataan ajan kuluessa sitä mukaa, kun palvelua suoritetaan. Standardin vaatimus yksilöidä sopimuksen suoriteveloitteet ja kohdistaa hinta erillismyyntihintojen suhteessa ei vaikuttanut myyntituottojen kirjaamisen ajankohtaan. Transaktiohintoihin ei sisälly merkittävää rahoituskomponenttia. Konsernin muut-

tuvia vastikkeita koskevat laatimisperiaatteet ovat jo aiemmin vastanneet IFRS 15 -periaatteita. Konsernissa ei ole tunnistettu asiakassopimusten saamiseen liittyviä aktivoitavia menoja. Sopimukseen perustuvat omaisuuserät esitetään taseen erässä "Keskenkäydyt työt" ja sopimukseen perustuvat velat erässä "Saadut ennakot". Sopimukseen perustuvat omaisuuserät sisältyivät aiemmin erään "Myyntisaamiset ja muut saamiset" ja sopimukseen perustuvat velat erään "Ostovelat ja muut velat".

Konserni käyttää standardin sallimaa käytännön apukeinoa jättää esittämättä tulevilla kausilla luovutettaville suoriteveloitteille kohdistuvien transaktiohintojen kokonaismäärä sellaisten suoriteveloitteiden osalta, jotka ovat osa alle vuoden mittaista sopimusta tai kun konsernilla on oikeus laskuttaa asiakasta raportointihetken mennessä tehdystä työstä.

IFRS 9 "Rahoitusinstrumentit" -standardiin sisältyy uudistettu ohjeistus rahoitusinstrumenttien kirjaamisesta ja arvostamisesta. Tämä kattaa myös uuden, odotettuja luottotappioita koskevan kirjanpitokäsittelyn mallin, jota sovelletaan rahoitusvaroista kirjattavien arvonalentumisten määrittämiseen. Konserni on ottanut standardin käyttöön 1.1.2018, mutta ei esitä oikaistuja vertailutietoja. Konserni soveltaa standardiin sisältyvää, yksinkertaista menettelyä, jonka mukaan arvonalentumiset kirjataan määrään, joka vastaa koko voimassaoloajalta odotettavissa olevia arvonalentumisia. Standardin käyttöönotolla ei ole olennaista vaikutusta konsernin lukuihin. Konserni luokittelee osakesijoituksensa noteeratuissa ja noteeraamattomissa yhtiöissä käypään arvoon muihin laajan tuloksen eriin IFRS 9 -standardin mukaisesti. Aiemmin ne on luokiteltu myytävänä oleviksi sijoituksiksi IAS 39 -standardin mukaisesti. Luokittelutapojen pääasiallinen ero on, että sijoitusten käyvän arvon muutoksista aiheutuvia voittoja ja tappioita ei enää kierrätetä tuloslaskelmaan arvonalentumisen tai myynnin yhteydessä. Vain osinkotulo kirjataan tuloslaskelmaan. Standardin yleistä suojauslaskentaa koskevat säännökset on myös uudistettu. Konsernilla ei ole johdannaissopimuksia tai suojauslaskennan kohteena olevia eräiä.

(b) Uudet standardit, standardien muutokset ja tulkinnat, jotka on julkaistu, mutta jotka eivät ole voimassa 1.1.2018 alkavalla tilikaudella, eikä niitä ole otettu käyttöön ennakkoisesti

1.1.2018 jälkeen alkavilla tilikausilla voimaan tulevilla standardeilla ja tulkinnolla ei ole oleellista vaikutusta konsernille, seuraavaa lukuun ottamatta:

IFRS 16 "Vuokrasopimukset" -standardi edellyttää vuokralle otajilta vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen vuokranmaksuveloitteena sekä siihen liittyvänä omaisuuseränä. Taseeseen merkitseminen muistuttaa paljon IAS 17:n mukaista rahoitusleasingin kirjanpitokäsittelyä. Taseeseen merkitsemisestä on kaksi helpotusta, jotka koskevat lyhytaikaisia enintään 12 kuukautta kestäviä vuokrasopimuksia sekä arvoltaan enintään USD 5 000 olevia hyödykkeitä. Standardin käyttöönotolla on olennainen vaikutus konsernin taseeseen ja tunnuslukuihin, koska tällä hetkellä konsernin toimipisteiden vuokrasopimukset on luokiteltu muiksi vuokrasopimuksiksi, joita ei ole merkitty taseeseen. Konserni ottaa standardin käyttöön ei-takautuvasti 1.1.2019. Alla oleva taulukko kuvaa alustavasti vuokrasopimusvelkojen muodostumista käyttöönottohetkellä:

	1 000 EUR
Taseen ulkopuoliset operatiivisiin vuokrasopimuksiin liittyvät veloitteet 31.12.2018	9 758
Diskontattuna konsernin lisälainan korolla, 2 %	9 542
Lisätään jatkamisoptioiden erilaisesta käsittelystä johtuvat erot	5 234
IFRS 16 käyttöönotosta taseeseen kirjattava lisävelka 1.1.2019	14 776
Taseeseen 31.12.2018 merkityt rahoitusleasingvelat	3 007
IFRS 16 vuokrasopimusvelka 1.1.2019	17 783

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin kirjataan lisävelka kirjausta vastaava käyttöoikeusomaisuuserä (alustavasti 14 776 tuhatta euroa). IFRS 16:ta ensimmäistä kertaa sovellettaessa käytetään seuraavia standardin sallimia käytännön apukeinoja:

- yhden diskonttauskoron käyttäminen ominaispiirteiltään jokseenkin samankaltaisista vuokrasopimuksista koostuvaan salkkuun
- alkuvaiheen välittömien menojen jättäminen ulkopuolelle määritettäessä käyttöoikeusomaisuuserää soveltamisen aloittamisajankohtana, ja
- jälkiviisauden käyttäminen määritettäessä vuokra-aikaa, kun sopimukseen sisältyy jatkamis- tai päättämisoptioita.

Useat konsernin toimitiloja koskevat vuokrasopimukset sisältävät jatkamisoptioita. Näitä ehtoja käytetään, jotta saadaan maksimoitua toiminnallinen joustavuus sopimusten hallinnoinnissa. Johto käyttää harkintaa jatkamisoptioiden käyttämistä määrittäessään. Johto on alustavissa laskelmissaan päätenyt 12 kk jatko-option käyttämiseen konsernin kaikissa jatko-optioi-

ta sisältävissä toimitilavuokrasopimuksissa, koska katsoo sen antavan mahdollisimman oikean kuvan konsernin vuokratulojen kokonaismäärästä.

2.2 Konsernitilinpäätöksen laatiminen

(a) Tytäryritykset

Tytäryrityksiä ovat kaikki sellaiset yritykset, joissa konsernilla on määräysvalta. Konsernilla on määräysvalta yrityksessä, jos se olemalla osallisena siinä altistuu sen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yritystä koskevaa valtaansa. Tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen kokonaisuudessaan siitä päivästä lukien, jona konserni saa niihin määräysvallan. Yhdistely lopetetaan, kun määräysvalta lakkaa.

Liiketoimintojen yhdistämiset käsitellään hankintamenetelmällä. Tytäryrityksen hankinnasta maksettava vastike määritetään luovutettujen varojen, vastattaviksi otettujen velkojen ja konsernin liikkeeseen laskemien oman pääoman ehtoisten osuuksien käypänä arvona. Yksilöitävissä olevat liiketoimintojen yhdistämisessä hankitut varat ja vastattaviksi otetut velat arvostetaan hankinta-ajankohdan käypiin arvoihin. Jos liiketoimintojen yhdistäminen tapahtuu vaiheittain, konsernilla hankinnan kohteessa aiemmin ollut omistusosuus arvostetaan hankinta-ajankohtana käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Mahdollisesti luovutettava ehdollinen vastike kirjataan hankinta-ajankohdan käypään arvoon. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättämispäivänä, ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Liikearvona kirjataan alun perin määrä, jolla luovutettu vastike ja määräysvallattomien omistajien osuuden käypä arvo yhteen laskettuina ylittävät hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen nettomäärän. Jos vastike on pienempi kuin tytäryrityksen hankitun nettovarallisuuden käypä arvo, erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Konserniyritysten väliset liiketapahtumat, saamiset ja velat sekä tuotot ja kulut eliminoidaan. Myös omaisuuserän kirjaamiseen johtavista konsernin sisäisistä liiketoimista johtuvat voitot ja tappiot eliminoidaan. Tytäryritysten noudattamat tilinpäätöksen laatimisperiaatteet on tarvittaessa muutettu vastamaan konsernin noudattamia periaatteita.

Määräysvallattomien omistajien kanssa toteutuneita liiketoimia, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimina.

2.3 Segmenttiraportointi

Toimintasegmentit raportoidaan tavalla, joka on yhdenmukainen ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle toimitettavan sisäisen raportoinnin kanssa. Ylimmäksi operatiiviseksi päätöksentekijäksi on nimetty konsernin johtoryhmä. Ylin operatiivinen päätöksentekijä arvioi konsernin taloudellista tulosta ja taloudellista asemaa ja tekee strategisia päätöksiä. Luvut, joita ylin päätöksentekijä seuraa, eivät poikkea olennaisesti konsernin tuloslaskelmassa ja taseessa esitettävistä luvuista. Konsernin liiketoiminta tapahtuu yhdessä toimintasegmentissä.

2.4 Ulkomaan rahan määräisten erien muuntaminen

(a) Toimintavaluutta ja esittämistävaluutta

Konserniyritysten tilinpäätöksiin sisältyvät erät arvostetaan sen taloudellisen ympäristön valuutassa, jossa kyseinen yritys pääasiassa toimii ("toimintavaluutta"). Tytäryhtiöiden toimintavaluutat ovat samat kuin niiden kotivaluutat. Konsernitilinpäätös esitetään euroina, joka on konsernin esittämistävaluutta.

(b) Liiketoimet ja saldot

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat muutetaan toimintavaluutan määräisiksi liiketapahtumien toteutumispäivien kursseihin tai, jos erät on arvostettu uudelleen, arvostuspäivän kursseihin. Valuuttakurssivoitot ja -tappiot, jotka syntyvät liiketapahtumiin liittyvistä maksuista ja ulkomaanrahan määräisten monetaaristen varojen ja velkojen muuttamisesta tilinpäätöspäivän kurssiin, merkitään tuloslaskelmaan, paitsi milloin on kysymys nettosijoituksen suojauksesta, jolloin ne kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Lainoihin ja rahavaroihin liittyvät valuuttakurssivoitot ja -tappiot esitetään tuloslaskelman erissä "Rahoitustuotot" tai "Rahoituskulut". Kaikki muut valuuttakurssivoitot ja -tappiot esitetään tuloslaskelman erässä "Liiketoiminnan muut kulut".

(c) Konserniyritykset

Konsernin esittämistävaluutasta poikkeavaa toimintavaluutta käyttävien konserniyritysten (joista mikään ei toimi hyperinflaatiomaassa) tuloslaskelmat ja taseet muunnetaan esittämistävaluutan määräisiksi seuraavasti:

- kunkin esitettävän taseen varat ja velat muunnetaan kyseisen tilinpäätöspäivän kurssiin;
- kunkin tuloslaskelman tuotto- ja kuluerät muunnetaan kauden keskikursseihin (tai liiketoimien toteutumispäivien kursseihin, jos keskikursseja käyttämällä ei päästä kohtuullisen lähelle samaa tulosta); ja
- kaikki tästä syntyvät valuuttakurssierot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Ulkomaisen yksikön hankinnasta syntyneitä liikearvoja ja käypiin arvoihin pääsemiseksi tehtyjä oikaisuja käsitellään ulkomaisen yksikön varoina ja velkoina, ja ne muunnetaan tilinpäätöspäivän kurssiin. Tästä syntyvät muuntoerot kirjataan omaan pääomaan.

2.5 Aineettomat hyödykkeet

(a) Liikearvo

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenosta, joka ylittää konsernin osuuden hankitun yrityksen nettovarallisuuden käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoa vähennettynä arvonalentumisilla. Liikearvoista ei kirjata säännönmukaisia poistoja, vaan ne testataan arvonalentumisen varalta vuosittain ja aina, kun arvonalentumisesta on viitteitä. Arvonalentumisesta varten liikearvot on kohdistettu niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joiden odotetaan hyötyvän liikearvon synnyttäneestä hankinnasta vallitsevan organisaatiorakenteen ja raportointitason huomioiden.

(b) Muut aineettomat hyödykkeet

Muut aineettomat hyödykkeet sisältävät ohjelmistojen lisenssit, sisäisesti tuotetut tietokoneohjelmistot, muut aineettomat oikeudet sekä liiketoimintojen yhdistämisessä hankitun asiakaskannan ja sopimukseen perustuvat aineettomat hyödykkeet (Yrityshankintojen käyvän arvon arvostukset). Aineettomat hyödykkeet kirjataan taseessa alkuperäiseen hankintamenoa. Liiketoimintojen yhdistämisessä hankitut aineettomat hyödykkeet kirjataan hankinta-ajankohdan käypään arvoon. Ne hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, kirjataan

tasapoistoina kuluksi tuloslaskelmaan taloudellisen vaikutusai- kansa kuluessa. Aineettomien hyödykkeiden poistoajat ovat:

tietokoneohjelmistot ja muut aineettomat oikeudet	3–7 vuotta
sisäisesti tuotetut tietokoneohjelmistot asiakaskanta	3–5 vuotta
10 vuotta	
sopimukseen perustuvat aineettomat hyödykkeet	3 vuotta
muut aineettomat hyödykkeet	3 vuotta

Omaisuserän jäännösarvo, taloudellinen vaikutusaika ja poistomenetelmä tarkistetaan jokaisen tilikauden lopussa, ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Tutkimustoiminnan menot kirjataan kuluksi tulosvaikutteisesti. Kehittämismenot, jotka välittömästi johtuvat yksilöitävissä olevien ja ainutlaatuisten, konsernin määräysvallassa olevien ohjelmistotuotteiden suunnittelusta ja testauksesta, merkitään taseeseen aineettomiksi hyödykkeiksi seuraavien kriteerien täyttyessä:

- ohjelmistotuotteen valmiiksi saattaminen on teknisesti toteutettavissa niin, että se voidaan ottaa käyttöön
- johdolla on aikomus saattaa ohjelmistotuote valmiiksi ja käyttää sitä tai myydä se
- ohjelmistotuotetta pystytään käyttämään tai se pystytään myymään
- pystytään osoittamaan, miten ohjelmistotuote tulee kerryttämään todennäköistä taloudellista hyötyä
- käytettävissä on riittävästi teknisiä, taloudellisia ja muita voimavaroja kehittämistyön loppuunsaattamiseen sekä ohjelmistotuotteen käyttämiseen tai myymiseen, ja
- ohjelmistotuotteesta kehittämisvaiheessa aiheutuvat menot ovat luotettavasti määritettävissä.

Osana ohjelmistotuotetta aktivoitavat välittömät menot sisältävät ohjelmiston kehittämisestä aiheutuvat henkilöstömenot ja asianmukaisen osuuden siihen liittyvistä yleismenoista. Muut kehittäminenot kirjataan kuluksi toteutuessaan. Aiemmin kuluiksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida myöhemmillä kausilla. Aktivoidut ohjelmistojen kehittämismenot kirjataan poistoina kuluksi taloudellisen vaikutusaikanaan. Merkittävät, kesken- eräiset aineettomat hyödykkeet, jotka eivät ole vielä valmiita käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

2.6 Aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn hankintamenuon. Hankintamenuon luetaan hyödykkeiden hankinnasta välittömästi aiheutuvat menot. Myöhemmin syntyvät menot sisällytetään omaisuuserän kirjanpitoarvoon tai kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi vain, kun on todennäköistä, että konsernille koituu hyödykkeestä taloudellista hyötyä tulevaisuudessa ja omaisuuserän hankintamenuon on luotettavasti määritettävissä. Uudella osalla korvatusen osan kirjanpitoarvo kirjataan pois taseesta. Kaikki muut huolto- ja korjausmenot kirjataan kuluiksi tuloslaskelmaan sillä kaudella, jonka aikana ne toteutuvat.

Muiden omaisuuserien hankintamenuon tai uudelleenarvostukseen perustuvan arvon ja jäännösarvon välinen erotus jaksotetaan tasapoistoina hyödykkeiden arvioidulle taloudelliselle vaikutusajalle seuraavasti:

tietokoneet	3 vuotta
ajoneuvot	5 vuotta
toimistokalusteet	5–10 vuotta
huoneistojen peruseräparannukset	5–7 vuotta

Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Omaisuuserien jäännösarvot ja taloudelliset vaikutusajat tarkistetaan jokaisena raportointikauden päättymispäivänä, ja niitä muutetaan tarvittaessa. Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva arvioitu rahamäärä, kirjanpitoarvo alennetaan kerrytettävissä olevaa rahamäärää vastaavaksi välittömästi (kohta 2.7).

Myyntivoitot ja -tappiot määritetään vertaamalla myyntituloa kirjanpitoarvoon, ja ne merkitään liiketoiminnan muihin tuottoihin tai -kuluihin tuloslaskelmassa.

Kun uudelleenarvostettuja omaisuuseriä myydään, muihin rahastoihin sisältyvät määrät siirretään kertyneisiin voittovaroihin.

2.7 Muiden kuin rahoitusvarojen arvonalentuminen

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päättymispäivänä, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Omaisuuseristä, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton – esimerkiksi liikearvosta, samoin kuin ei-käyttövalmiista aineettomista hyödykkeistä – ei kirjata poistoja, vaan niille tehdään vuosittain arvonalentumistesti. Sekä poistojen kohteena olevia omaisuuseriä että omaisuuseriä, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika, tarkastellaan arvon-

alentumisen varalta aina silloin, kun tapahtumat tai olosuhteiden muutokset antavat viitteitä siitä, ettei omaisuuserien kirjanpitoarvoa vastaavaa rahamäärää mahdollisesti saada kerrytyksi.

Määrä, jolla omaisuuserän kirjanpitoarvo ylittää siitä kerrytettävissä olevan rahamäärän, kirjataan arvonalentumistappiona. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla menoilla tai sen käyttöarvo sen mukaan, kumpi niistä on suurempi. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Omaisuuserät ryhmitellään arvonalentumisen arviointia varten alimmille tasoille, joilla rahavirrat ovat erikseen yksilöitävissä, ja joilla liikearvoa seurataan sisäistä johtamista varten (rahavirtaa tuottavat yksiköt).

Rahoitusvaroihin kuulumattomia omaisuuseriä – liikearvoa lukuun ottamatta – joista on kirjattu arvonalentumistappio, tarkastellaan jokaisen raportointikauden lopussa sitä silmällä pitäen, olisiko arvonalentuminen syytä peruuttaa. Arvonalentumistestausten keskeiset oletukset on esitetty liitetietojen kohdassa 22 Arvonalentumistestaust.

2.8 Rahoitusinstrumentit

2.8.1 Kirjaaminen

Rahoitusinstrumenttien ostot ja myynnit kirjataan kaupankäyntipäivän perusteella päivänä, jona konserni sitoutuu ostamaan tai myymään omaisuuserän. Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun oikeudet sijoitusten rahavirtoihin ovat lakanneet tai ne on siirretty toiselle osapuolelle ja konserni on siirtänyt olennaiset omistukseen liittyvät riskit ja edut.

Rahoitusinstrumentit arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon, johon lisätään instrumentin hankinnasta välittömästi johtuvat transaktiomenot, jos on kyse muista kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusinstrumenteista. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusinstrumenteista johtuvat transaktiomenot kirjataan tulosvaikutteisesti.

2.8.2 Luokittelu ja arvostaminen

Konsernin rahoitusinstrumentit luokitellaan 1.1.2018 alkaen seuraaviin arvostusryhmiin alkuperäisen kirjaamisen jälkeistä arvostamista varten.

Rahoitusvarat:

- jaksotettuun hankintamenuon kirjattaviin
- käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin, ja
- käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin.

Rahoitusvelat:

- jaksotettuun hankintamenuon kirjattaviin, ja
- käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin.

Luokittelu riippuu rahoitusinstrumenttien hallinnoinnissa käytettävästä liiketoimintamallista sekä rahavirtoja koskevista sopimusehdoista. Luokittelua muutetaan vain, jos erien hallinnoinnissa käytettävä liiketoimintamalli muuttuu.

Käypään arvoon arvostettavista varoista ja veloista syntyvät voitot ja tappiot kirjataan joko tulosvaikutteisesti tai muihin laajan tuloksen eriin. Kun kyseessä ovat vieraan pääoman ehtoiset sijoitukset, tämä riippuu liiketoimintamallista, jonka mukaisesti sijoitusta pidetään hallussa. Kun on kyse oman pääoman ehtoista instrumenteista, joita ei pidetä kaupankäyntitarkoituksessa, tämä riippuu siitä, onko konserni tehnyt alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattoman valinnan, jonka mukaan oman pääoman ehtoinen sijoitus arvostetaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta.

Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit

Vieraan pääoman ehtoisten instrumenttien myöhempi arvostaminen riippuu liiketoimintamallista, jonka mukaisesti omaisuuserää hallinnoidaan, sekä omaisuuserän rahavirtaominaisuuksista. Konsernin vieraan pääoman ehtoiset instrumentit luokitellaan kolmeen arvostusryhmään:

- Jaksotettu hankintamenuon: Instrumentit, joita pidetään sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi ja joiden rahavirrat ovat yksinomaan pääoman ja koron maksua, arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon. Näihin rahoitusvaroihin liittyvät korkotuotot määritetään efektiivisen koron menetelmällä ja sisällytetään rahoitustuottoihin. Voitto tai tappio vieraan pääoman ehtoista sijoituksesta, joka arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon, kirjataan tulosvaikutteisesti, kun omaisuuserä kirjataan pois taseesta tai sen arvo alentuu.
- Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta: Instrumentit, joita pidetään hallussa sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämistä ja rahoitusvarojen myyntiä varten, ja

joiden rahavirrat ovat yksinomaan pääoman ja koron maksua, arvostetaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. Kirjanpitoarvon muutokset viedään muihin laajan tuloksen eriin lukuun ottamatta arvonalentumistappioita sekä korkotuottoja ja valuuttakurssieroja, jotka kirjataan tulosvaikutteisesti. Kun rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta, aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjattu kertynyt voitto tai tappio siirretään tulosvaikutteiseksi.

- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti: Instrumentit, jotka eivät täytä jaksotettuun hankintamenuon tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta arvostamisen kriteerejä, arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Voitto tai tappio vieraan pääoman ehtoista instrumentista, joka arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti, kirjataan tulosvaikutteisesti kaudella, jonka aikana se toteutuu.

Oman pääoman ehtoiset instrumentit

Kaikki oman pääoman ehtoiset sijoitukset arvostetaan käypään arvoon. Konsernin johto on valinnut oman pääoman ehtoisten sijoitusten käyvän arvon muutoksista johtuvien voittojen ja tappioiden esittämisen muissa laajan tuloksen erissä, koska nämä sijoitukset koostuvat konsernin omassa käytössä olevista toimitilaosakkeista sekä noteeratuista ja noteeraamattomista, pääasiassa puhelinyhtiöiden osakkeista, joita ei pidetä kaupankäyntitarkoituksessa, ja joiden käyvän arvon muutoksilla ei ole merkittävää yhteyttä konsernin liiketoimintaan. Näiden sijoitusten kertyneitä käyvän arvon muutoksia ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteiksi, kun sijoitus kirjataan pois taseesta. Tällaisista sijoituksista saatavat osingot kirjataan edelleen tulosvaikutteisesti muihin tuottoihin, kun konsernille on syntynyt oikeus maksun saamiseen.

Rahoitusvaroihin ja -velkoihin sisältyvät tase-erät arvostusryhmittäin esitetään liitetiedossa 21.

2.8.2.1. Rahoitusvarojen aiempi luokittelu

Konserni on soveltanut IFRS 9:ää takautuvasti, mutta se on valinnut menettelyn, jonka mukaan vertailutietoja ei oikaista. Tämän vuoksi vertailutiedot ovat konsernin aiemmin noudattamien tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden mukaisia. Konsernin rahoitusvarat luokiteltiin 31.12.2017 asti "Lainoihin ja muihin saamisiin" sekä "Myytavissä oleviin rahoitusvaroihin". Luokittelu riippui siitä, mihin tarkoitukseen kyseiset rahoitusvarat on hankittu. Johto päätti rahoitusvarojen luokittelusta alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.

”Lainat ja muut saamiset” -ryhmään sisältyivät johdannaisvaroihin kuulumattomat rahoitusvarat, joihin liittyvät maksut olivat kiinteitä tai määritettävissä olevia ja joita ei noteerattu toimivilla markkinoilla. Konsernin lainoihin ja muihin saamisiin kuuluvat myös taseen ”Myyntisaamiset ja muut saamiset” sekä ”Rahavarat”.

”Myytävisissä olevat” -ryhmään kuuluivat johdannaisvaroihin kuulumattomat rahoitusvarat, jotka oli joko nimenomaisesti luokiteltu tähän ryhmään tai joita ei ollut luokiteltu mihinkään muuhun ryhmään.

2.8.3 Arvon alentuminen

Jaksotettuun hankintamenuun liittyvät odotettavissa olevat luottotappiot arvioidaan ennakoivasti. Sovellettava menettely riippuu siitä, onko luottoriski lisääntynyt merkittävästi. Lisätieto- ja liitetiedossa 4.1.4.

2.9 Myyntisaamiset

Myyntisaamiset kirjataan alun perin käypään arvoon, minkä jälkeen ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun käyttäen efektiivisen koron menetelmää, arvon alentuminen huomioon ottaen. Jos saamisista odotetaan saatavan maksu vuoden kuluessa, ne luokitellaan lyhytaikaisiksi varoiksi. Muussa tapauksessa ne esitetään pitkäaikaisina varoina.

2.10 Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta ja vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista. Rahavarioihin luokiteltujen erien maturiteetti hankinta-ajankohdasta lukien on enintään kolme kuukautta. Rahavarojen taseesta pois kirjaaminen tehdään silloin, kun konserni on menettänyt sopimusperusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun merkittävä osa riskeistä ja tuotoista on siirretty konsernin ulkopuolelle.

2.11 Ostovelat ja muut velat

Ostovelat ja muut velat ovat maksuveloitteita, jotka ovat syntyneet tavarantoimittajilta tai palveluntuottajilta tavanomaisessa liiketoiminnassa hankituista tavaroista tai palveluista. Ne luokitellaan lyhytaikaisiksi veloiksi paitsi jos ne erääntyvät yli vuoden kuluttua raportointikauden päättymisestä.

2.12 Lainat

Otetut lainat kirjataan alun perin käypään arvoon, josta on vähennetty transaktiomenot. Myöhemmin lainat arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun. Saadun määrän (vähennettynä

transaktiomenoilla) ja takaisin maksettavan määrän välinen erotus merkitään tuloslaskelmaan efektiivisen koron menetelmällä laina-ajan kuluessa. Lainalmiiteistä maksettavat palkkiot kirjataan lainaan liittyvinä transaktiomenoina siltä osin kuin limiitin käyttäminen on todennäköistä. Tällöin palkkio aktivoidaan taseeseen, kunnes laina nostetaan. Jos ei ole näyttöä siitä, että limiittiin kuuluvat lainat tullaan todennäköisesti nostamaan osaksi tai kokonaan, palkkio aktivoidaan maksuvalmiuspalkkiosta suoritettuna ennakkomaksuna ja jaksotetaan kyseisen limiitin voimassaoloajalle.

2.13 Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenuun tai nettorealisointiarvoon sen mukaan, kumpi niistä on alempi. Hankintamenu määritetään FIFO -menetelmällä. Hankintamenu sisältää välittömät materiaalikulut, välittömät, työsuorituksesta johtuvat menot sekä normaalin toiminta-asteen perusteella kohdistettavan osuuden muuttuvista ja kiinteistä yleismenoista. Nettorealisointiarvo tarkoittaa tavanomaisessa liiketoiminnassa toteutuvaa arvioitua myyntihintaa, josta on vähennetty arvioidut, myynnin toteutumiseksi tarvittavat menot.

2.14 Oma pääoma

Etteplan Oyj:llä on yksi osakelaji. Osakepääoma luokitellaan omaksi pääomaksi. Uusien osakkeiden tai optioiden liikkeeseen laskusta välittömästi johtuvat transaktiomenot esitetään verovaikutuksilla oikaistuina omassa pääomassa saatujen maksujen vähennyksenä.

Jos jokin konserniin kuuluva yritys ostaa Yhtiön osakkeita (omat osakkeet), maksettu vastike ja hankinnasta välittömästi aiheutuvat menot (verovaikutuksilla vähennettyinä) vähennetään Yhtiön omistajille kuuluvasta omasta pääomasta, kunnes osakkeet mitätöidään tai lasketaan uudelleen liikkeeseen. Jos osakkeet lasketaan uudelleen liikkeeseen, niistä saatavat vastikkeet sisällytetään emoyhtiön omistajille kuuluvaan omaan pääomaan niistä välittömästi johtuvilla transaktiomenoilla vähennettyinä verovaikutukset huomioon ottaen.

Osingonjako Yhtiön osakkeenomistajille merkitään velaksi konsernitaseeseen sillä kaudella, jonka aikana osingot pääteään yhtiökokouksessa.

2.15 Kauden verotettavaan tulokseen perustuvat verot ja laskennalliset verot

Konsernin tuloslaskelmassa olevat verot sisältävät konserniyritysten tilikauden verotettavaan tulokseen perustuvat verot,

aikaisempien tilikausien verojen oikaisut ja laskennallisten verojen muutoksen. Verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella. Suoraan omaan pääomaan kirjattavien erien osalta verovaikutus kirjataan osaksi omaa pääomaa.

Laskennalliset verot kirjataan omaisuuserien ja velkojen verotuksellisten arvojen ja niiden konsernitilinpäätöksen mukaisten kirjanpitoarvojen välisistä väliaikaisista eroista täysimääräisinä velkamenetelmää käyttäen. Liikearvon alkuperäisestä kirjaamisesta johtuvaa laskennallista verovelkaa ei kuitenkaan kirjata, eikä laskennallista veroa kirjata silloin, kun se johtuu omaisuuserän tai velan alkuperäisestä kirjaamisesta, kun kyseessä ei ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä liiketapahtuma toteutumisajanaan vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon. Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoista ja ulkomaisten tytäryhtiöiden varauksista. Laskennallisten verojen määrittämisessä käytetään tilinpäätöspäivänä voimassa olevaa tai säädettyä verokantaa verokantojen muuttuessa.

Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti, kun on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää. Laskennallisen verosaamisen kirjaamisedellytykset arvioidaan tältä osin aina jokaisen raportointikauden päättymispäivänä.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat vähennetään toisistaan silloin, kun konsernilla on laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus kuitata kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset ja -velat keskenään ja kun laskennalliset verosaamiset ja -velat liittyvät saman veronsaajan perimiin tuloveroihin joko samalta verovelvolliselta tai eri verovelvollisilta, silloin kun saaminen ja velka on tarkoitus realisoida nettomääräisesti.

2.16 Työsuhde-etuudet

(a) Eläkeveloitteet

Konserniin kuuluvilla yrityksillä on erilaisia eläkejärjestelyjä. Yleensä ne rahoitetaan vakuutusyhtiöille tai rahastoille suoritettavilla maksuilla, jotka perustuvat säännöllisesti tehtäviin vakuutusmatemaattisiin laskelmiin. Konsernilla on sekä etuus-pohjaisia että maksupohjaisia järjestelyjä.

Maksupohjaisella järjestelyllä tarkoitetaan eläkejärjestelyä, jossa tehdään kiinteitä maksusuorituksia erilliselle yksikölle. Konsernilla ei ole oikeudellisia eikä tosiasiallisia veloitteita lisämaksujen suorittamiseen, jos rahastolla ei ole riittävästi varoja kaikkien nykyisen ja aiempien tilikausien työsuoritukseen

perustuvien etuuksien maksamiseen kaikille työntekijöille. Suoritetut maksut kirjataan henkilöstökuluiksi, kun ne erääntyvät maksettaviksi. Etukäteen suoritetut maksut merkitään varoiksi taseeseen siltä osin kuin ne ovat saatavissa takaisin palautuksina tai tulevien maksujen vähennyksinä.

Muut kuin maksupohjaiset eläkejärjestelyt ovat etuus-pohjaisia. Etuus-pohjaisessa järjestelyssä yleensä määritellään eläke-etuus, jonka työntekijä saa eläkkeelle jäädessään, ja etuuden määrä riippuu tavallisesti mm. iästä, palvelusvuosista ja palkkatasosta. Konsernilla on etuus-pohjaisia eläkejärjestelyjä Ruotsin ja Alankomaiden yksiköissään. Järjestelyt ovat ns. usean työnantajan järjestelyjä, joista ei ole saatavilla luotettavaa tietoa, jonka perusteella etuus-pohjaista laskentaa voitaisiin harjoittaa. Näitä järjestelyjä käsitellään kuten maksupohjaisia järjestelyjä.

(b) Bonusjärjestelyt

Bonusjärjestelyistä kirjattava velka ja kulu perustuvat kaavaan, jossa otetaan huomioon osakkeenomistajille kuuluva voitto tiettyjen oikaisujen jälkeen. Varaus kirjataan silloin, kun konsernilla on sopimukseen perustuva velvoite tai aiemman käytännön perusteella syntynyt tosiasiallinen velvoite.

(c) Osakepohjaiset kannustinjärjestelmät

Osakepalkkiojärjestelmät käsitellään osittain osakkeina ja osittain rahana selvitettävänä järjestelyinä. Se osuus ansaitusta palkkiosta, jonka osallistujat saavat Etteplan Oyj:n osakkeina, käsitellään osakkeina selvitettävänä järjestelyinä ja kirjataan omaan pääomaan, ja se osa ansaitusta palkkiosta, joka maksetaan rahana verojen ja muiden maksujen suorittamiseksi, kirjataan vieraaseen pääomaan. Myönnettyjä osakkeita vastaan saatavan työsuorituksen käypä arvo kirjataan kuluksi. Kuluksi kirjattava kokonaismäärä perustuu myönnettävien osakkeiden käypään arvoon, jossa otetaan huomioon markkinaperusteiset ja oikeuden syntymiseen liittymättömät ehdot. Arvio siitä, kuinka moneen osakkeeseen odotetaan syntyvän oikeus työsuoritukseen perustuvien ehtojen ja muiden kuin markkinaperusteisten ehtojen perusteella, tarkistetaan jokaisen raportointikauden lopussa. Alkuperäisiin arvioihin tehtävien tarkistusten mahdollinen vaikutus merkitään tuloslaskelmaan, ja omaan pääomaan tehdään vastaava oikaisu.

2.17 Myynnin tulouttaminen

Etteplanin tulovirrat syntyvät pääasiassa kolmesta palvelualueesta:

- a) Suunnittelupalvelut tarkoittaa asiakkaan koneen tai laitteen teknisten ominaisuuksien innovointia, suunnittelua ja laskentaa tuotekehitystarpeisiin sekä tuotteen valmistusta varten. Toimeksiannot ovat tyypillisesti uuden tuotteen tuotekehitystä, tuotantolaitosten suunnittelua tai toimitussuunnittelua, jossa tuote räätälöidään loppuasiakkaan vaatimusten ja markkina-alueen lainsäädännön mukaiseksi.
- b) Sulautetut järjestelmät ja IoT tarkoittaa tuotekehityspalveluja ja teknologiaratkaisuja, joilla koneita ja laitteita ohjataan ja jotka mahdollistavat niiden digitaalisen verkottumisen osaksi esineiden internetiä.
- c) Tekninen dokumentointi tarkoittaa tuotteen teknisten ominaisuuksien dokumentointia tuotteen käyttäjille tarkoitetuiksi manuaaleiksi tai oppaiksi sekä tuotetun sisällön hallintaa ja jakelua sähköisessä tai painetussa muodossa.

Liikevaihto sisältää tuotot suunnittelutoiminnasta ja projektiin kuuluvien materiaalien myynnin oikaistuna välillisillä veroilla ja alennuksilla. Etteplanin palvelut voidaan jakaa seuraaviin ryhmiin tulouttamisperiaatteidensa perusteella:

- a) Suunnittelu- ja konsultointiprojektit, joissa asiakassopimuksessa määritetty kiinteä tai tavoitehinta rajoittaa projektista tuloutettavaa määrää. Tämän tyyppiset projektit tuloutetaan valmiusasteen mukaisesti. Valmiusasteen määrittämisen perusteena on toteutuneiden kustannusten osuus hankkeen arvioiduista kokonaiskustannuksista, koska se kuvaa parhaiten määräysvallan siirtymistä asiakkaalle. Tuloutus tehdään erikseen jokaiselle suoriteveloitteelle. Mikäli pitkäaikaishankkeen lopputulos ei ole luotettavasti arvioitavissa, kirjataan hankkeesta johtuvat menot kuluksi sille tilikaudelle, jolla ne ovat syntyneet. Vastaavasti hankkeesta saatavia tuottoja kirjataan enintään niiden menoja vastaava määrä. Mikäli urakka on todennäköisesti tappiollinen, kokonaistappio kirjataan kuluksi välittömästi.
- b) Suunnittelu- ja konsultointiprojektit, joissa kaikki syntyneet kustannukset voidaan laskuttaa ilman muita rajoituksia kuin sovittu laskutushinta. Nämä palvelut tuloutetaan ajan kuluessa, sitä mukaa kun palvelua tuotetaan. Suoriteveloitte näissä asiakassopimuksissa on tyypillisimmin työtunti.
- c) Järjestelyt, joissa asiakas ostaa lisenssin Etteplanin kehittämään ohjelmistoon sekä lisenssiin liittyvän ylläpidon. Myyntituotto itse lisenssistä kirjataan, kun asiakas saa oikeuden käyttää lisenssiä. Myyntituottoa lisenssiin liittyvästä ylläpidosta kirjataan ajan kuluessa, sitä mukaa kun ylläpitopalvelua tuotetaan.

Transaktiohinnat määräytyvät asiakassopimusten perusteella. Sopimuksissa määritetään hinta kullekin erilliselle suoriteveloitteelle. Muutokset asiakassopimukseen sekä lisätyöt käsitellään erillisinä suoriteveloitteina. Konsernilla on, pääsääntöisesti kaikissa asiakassopimuksissaan, kirjattu oikeus maksusuoritukseen tehdystä työstä, mikäli projekti keskeytetään.

Kustannukset sellaisten palveluiden tuottamisesta, joiden määräysvalta on siirtynyt asiakkaalle, mutta joita ei ole vielä laskutettu, aktivoidaan sopimukseen perustuvina omaisuuserinä taseen erään "Keskeneräiset työt". Sopimukseen perustuvat saamiset kirjataan myyntisaamisiin, kun ne laskutetaan. Tyypillisin maksuehto on 30 päivää. Sopimukseen perustuvat velat eli asiakkailta ennakkoon saadut maksut palvelusta, josta määräysvalta ei vielä ole siirtynyt, kirjataan taseen erään "Ennakkomaksut". Nämä erät tuloutetaan, kun määräysvalta siirtyy asiakkaalle.

2.18 Korke- ja osinkotuotot

Korkotuotot kirjataan ajan kulumisen perusteella efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Jos saamisen arvo alentuu, sen kirjanpitoarvo alennetaan vastaamaan kerrytettävissä olevaa rahamäärää, joka saadaan diskonttaamalla arvioidut vastaiset rahavirrat instrumentin alkuperäisellä efektiivisellä korolla, ja kirjaamalla diskonttausvaikutuksen purkautuminen jatkossa korkotuotoksi. Arvoltaan alentuneista saamisista kertyvät korkotuotot kirjataan alkuperäisen efektiivisen koron mukaisesti.

Osinkotuotot kirjataan, kun osakkeenomistajan oikeus maksun saamiseen on syntynyt.

2.19 Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut säilyvät vuokranantajalla, käsitellään muina vuokrasopimuksina (käyttöleasing). Sopimuksen perusteella määräytyvät vuokrat merkitään kuluiksi tuloslaskelmaan vuokra-ajan kuluessa.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut siirtyvät olennaisilta osin konsernille, luokitellaan rahoitusleasingisopimuksiksi. Rahoitusleasingisopimuksella vuokralle otetut hyödykkeet merkitään vuokrasopimuksen alkaessa taseeseen vuokrauskohteen käypään arvoon tai vähimmäisvuokrien nykyarvoon sen mukaan, kumpi niistä on pienempi. Maksusuoritukset jaetaan velan vähennykseen ja rahoitusmenoon. Vastaavat vuokraveloitteet sisältyvät rahoitusmenoilla vähennettyinä rahoitusvelkoihin. Korkokulu merkitään tuloslaskelmaan vuokra-ajan kuluessa siten, että jäljellä olevalle

velalle tulee kullakin kaudella samansuuruinen korkoprosentti. Rahoitusleasingisopimuksilla vuokralle otetuista hyödykkeistä tehdään poistot omaisuuserän taloudellisen vaikutusajan tai vuokra-ajan kuluessa sen mukaan, kumpi niistä on lyhyempi.

2.20 Kertaluonteiset erät

Kertaluonteiset erät esitetään tilinpäätöksessä erillisinä silloin, kun tämä auttaa ymmärtämään konsernin taloudellisen tuloksen muodostumista. Kyseessä ovat olennaiset tuotto- ja kuluerät, jotka esitetään erikseen, koska ne ovat luonteeltaan tai määrältään merkittäviä. Kertaluonteisia eräiä voivat olla mm. yrityshankintoihin liittyvät kulut ja tuotot sekä tietyt uudelleenjärjestelykulut.

3 KESKEISET KIRJANPIDOLLISET ARVIOT JA JOHDON HARKINTAAN PERUSTUVAT RATKAISUT

Konsernitalinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat taseen laadintahetken varojen ja velkojen määriin sekä tuottojen ja kulujen määriin raportointikaudella. Toteumat voivat poiketa tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista. Konsernin johto saattaa joutua tekemään myös harkintaan perustuvia ratkaisuja, jotka koskevat tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden valintaa ja niiden soveltamista. Tämä koskee erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassa olevassa IFRS-normistossa on vaihtoehtoisia arvostamis-, kirjaamis- ja esittämistapoja. Johto on käyttänyt harkintaa soveltaessaan vuonna 2018 voimaan tulleita uusia standardeja. Johto on käyttänyt harkintaa muun muassa määräysvallan siirtymisen ajankohdan määrittelyssä IFRS 15:n alaisessa tulouttamisessa sekä arvioidessaan odotettavissa olevien luottotappioiden määrää IFRS 9:n mukaisesti.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt harkinnat ja arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Harkinnan ja arvioiden taustalla ovat aiemmat kokemukset sekä tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidetyt tulevaisuutta koskevat odotukset. Näitä ovat erityisesti konsernin taloudelliseen toimintaympäristöön liittyvät tekijät, jotka vaikuttavat myyntiin ja kustannustasoon. Konsernissa seurataan näiden arvioiden ja oletusten toteutumista. Mahdolliset oletusten ja arvioiden muutosten vaikutukset kirjataan sillä kaudella, jonka aikana muutokset on todettu.

Seuraavassa kuvataan merkittävimmät osa-alueet, joihin liittyy merkittävä riski varojen ja velkojen kirjanpitoarvon olennaisesta muuttumisesta seuraavan tilikauden aikana.

(a) Käyvän arvon määrittäminen yrityshankinnan yhteydessä
Yrityshankinnoissa aineellisten hyödykkeiden osalta on tehty vertailuja vastaavien hyödykkeiden markkinahintoihin ja arvioitu eri tekijöistä aiheutuva hankittujen hyödykkeiden arvon vähentyminen. Aineettomien hyödykkeiden käyvän arvon määrittäminen perustuu arvioihin hyödykkeisiin liittyvistä rahavirroista. Johto uskoo käytettyjen arvioiden ja oletusten olevan riittävän tarkkoja käyvän arvon määrittämisen pohjaksi. Mahdolliset viitteet aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiselle käydään läpi vuosittain.

(b) Arvon alentumistestaus

Konsernissa testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta liikearvo ja ne aineettomat hyödykkeet, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika. Viitteitä mahdollisesta arvonalentumisesta arvioidaan liitetiedossa 2.7 esitetyn mukaisesti. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttöarvoon perustuvien laskelmien avulla. Näiden laskelmien laatiminen edellyttää arvioiden käyttämistä. Liikearvojen tasearvot tilikauden lopussa olivat 65 165 tuhatta euroa (2017: 59 014 tuhatta euroa). Lisätietoja kerrytettävissä olevan rahamäärän herkkyydestä käytettyjen oletusten muutoksille on annettu liitetietojen kohdassa 22 Arvon alentumistestaus.

(c) Ehdolliset kauppahintavelat

Yrityshankintaan liittyvän ehdollisen kauppahintavelan määrä on usein riippuvainen hankitun yhtiön taloudellisesta tuloksesta. Toteutunut taloudellinen tulos voi poiketa alkuperäisistä arvioista, mikä voi johtaa kirjatun ehdollisen kauppahintavelan uudelleenarvostukseen.

(d) Tulouttaminen

Ajan kuluessa kirjattavat tuotot perustuvat raportointikauden loppuun mennessä toteutuneen palvelun suhteelliseen osuuteen suoriteveloitteesta kokonaispalvelusta (valmistumisasteen mukainen tuloutus). Valmistumisasteen määrittämisen perusteena on toteutuneiden kustannusten osuus hankkeen arvioiduista kokonaiskustannuksista. Tuottoja, kuluja ja valmistumisastetta koskevia ennusteita tarkistetaan olosuhteiden muuttuessa. Arvioidujen tuottojen tai kulujen mahdollinen lisääntyminen tai vähentyminen esitetään tulosvaikutteisesti sillä kaudella, jonka aikana oikaisuun johtaneet olosuhteiden muutokset tulevat yrityksen johdon tietoon.

4 RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Tämä liitetieto kuvaa konsernin altistumista rahoitusriskeille sekä kuinka näiden riskien toteutuminen voi vaikuttaa konsernin tulevaan taloudelliseen kehitykseen.

4.1 Rahoitusriskien osatekijät

Konserni altistuu liiketoiminnassaan useille rahoitusriskeille: valuutta-, korko-, rahoitus- ja maksuvalmiusriskeille sekä vastapuoli- ja luottoriskille. Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on suojata konsernia rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta muutoksilta ja siten turvata omalta osaltaan konsernin tuuloskehitys ja oma pääoma sekä varmistaa riittävä maksuvalmius kustannustehokkaasti. Rahoitusriskien hallinta on keskitetty konsernin taloushallintoon, jonka tehtävänä on tunnistaa, arvioida ja suojata konsernia rahoitusriskeiltä. Talousosasto vastaa keskitetysti myös konsernin varainhankinnasta ja tuottaa johdolle informaatiota konsernin sekä liiketoimintayksiköiden rahoituksellisesta tilanteesta.

4.1.1 Valuuttariski

Valuuttariski koostuu valuuttamääräisinä suoritettavien kaupallisten transaktioiden transaktioriskistä sekä translaatoriskistä, joka syntyy taseen valuuttamääräisten erien muuntamisesta raportointivaluutan määräiseksi.

(a) Transaktioriski

Konsernin liiketoiminnasta pääosa tapahtuu kunkin konserniyrityksen kohdemaan valuutassa, jolloin myyntituotot ja kulut ovat samassa valuutassa. Konsernilla ei ole katsauskaudella ollut merkittävää ulkomaanvaluutan määräisestä valuuttavirrasta syntyvää transaktioriskiä. Katsauskauden aikana konserni ei ole tehnyt suojaustoimenpiteitä transaktioriskin varalta.

(b) Translaatoriski

Konserni altistuu valuuttakurssivaihtelusta aiheutuvalla translaatoriskille muunnettaessa euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden tase-eriä raportointivaluutan määräiseksi. Suurin riski liittyy Ruotsin kruunuissa kirjattuun liikearvoon. Ruotsin kruunuissa kirjatus liikearvon määrä 31.12.2018 oli 22 009 tuhatta euroa (2017: 22 928 tuhatta euroa).

Herkkyysanalyysi kohtuullisten ja mahdollisten valuuttakurssimuutosten vaikutuksesta konsernin tilikauden voittoon sekä

omaan pääomaan ja liikearvoon tilinpäätöshetkellä on esitetty alla olevassa taulukossa. Analyysissä on oletettu valuuttakurssimuutoksen olevan +/- 10 prosenttia tilinpäätöshetkestä, ja muiden tekijöiden pysyvän muuttumattomina.

2018 (1 000 EUR)	Vaikutus tili- kauden voittoon	Vaikutus muihin oman pääoman eriin	Vaikutus liike- arvoon
EUR/SEK vaihtokurssin 10 %:n nousu	-151	-411	-2 001
EUR/SEK vaihtokurssin 10 %:n lasku	184	503	2 445
EUR/PLN vaihtokurssin 10 %:n nousu	-23	-155	0
EUR/PLN vaihtokurssin 10 %:n lasku	28	190	0
EUR/CNY vaihtokurssin 10 %:n nousu	-124	17	-169
EUR/CNY vaihtokurssin 10 %:n lasku	151	-20	207

2017 (1 000 EUR)	Vaikutus tili- kauden voittoon	Vaikutus muihin oman pääoman eriin	Vaikutus liike- arvoon
EUR/SEK vaihtokurssin 10 %:n nousu	-166	-358	-2 084
EUR/SEK vaihtokurssin 10 %:n lasku	203	437	2 548
EUR/PLN vaihtokurssin 10 %:n nousu	-15	-145	0
EUR/PLN vaihtokurssin 10 %:n lasku	18	177	0
EUR/CNY vaihtokurssin 10 %:n nousu	-39	56	-171
EUR/CNY vaihtokurssin 10 %:n lasku	48	-68	208

4.1.2 Korkoriski

Konserni altistuu korkoriskille sekä tase-erien arvomuutosten eli hintariskin että markkinakorkojen muutosten aiheuttaman kassavirtariskin muodossa.

Korollisten velkojen kokonaismäärä ilman rahoitusleasingvelkoja oli tilinpäätöshetkellä 33 243 tuhatta euroa (2017: 32 350 tuhatta euroa). Lainojen korkojen vaihteluväli on 0,65–2,0 (2017: 0,9–2,0) prosenttia. Konsernilla on vain vaihtuvakorkoisia lainoja.

Konsernin korkoriskiä seurataan laskemalla korkoprosenttien yhden prosenttiyksikön muutoksen vaikutus konsernin korkokuluihin seuraavien 12 kuukauden aikana. Korkeaseman herkkyys koronmuutoksille saadaan laskemalla paljonko konsernin koko korkokäyrän yhtä suuri, yhden prosenttiyksikön suuruisen muutos muuttaisi korkokuluja vuositasolla. Tarkastelussa huomioidaan korolliset pankkilainat lukuun ottamatta rahoitusleasingvelkoja. Tilinpäätöshetkellä konsernin korkoherkkyys 1

prosenttiyksikön suuruuselle koronnousulle oli noin 255 tuhatta euroa (2017: 252 tuhatta euroa).

4.1.3 Rahoitus- ja maksuvalmiusriski

Konserni pyrkii turvaamaan hyvän maksuvalmiuden kaikissa markkinaolosuhteissa tehokkaalla kassanhallinnalla. Lyhytaikaiseen rahoitukseen käytetään cash pool-järjestelyihin sidottuja luottolimiittejä. Konsernilla oli tilinpäätöshetkellä 12 092 tuhatta euroa (2017: 10 433 tuhatta euroa) käytettävissä olevia luottolimiittejä, joista käytössä oli 2 163 tuhatta euroa (2017: 1 766 tuhatta euroa). Jälleenrahoitusriskiä pyritään minimoimaan lainasalkun tasapainoisella erääntymisaikataululla, lainojen riittävän pitkällä maturiteetilla sekä käyttämällä rahoituksen lähteenä useita eri pankkeja.

Konsernilla on omavaraisuusasteeseen sekä nettovelat/ EBITDA-tunnuslukuun sidottuja lainakovenantteja. Mikäli tilinpäätöshetkellä konsernin omavaraisuusaste alittaa 25 % tai nettovelat/ EBITDA-tunnusluku ylittää tason 3,5, luotonantajalla on oikeus irtisanoa konsernin kaikki luotot kokonaisuudessaan välittömästi takaisinmaksettaviksi. Vuoden 2018 konsernitiilinpäätöksen lukujen perusteella nämä kovenantit eivät rikkoutuneet. IFRS 16 käyttöönotto lisää konsernin korollisia velkoja, minkä vuoksi lainakovenantteja saatetaan tulevaisuudessa muuttaa.

Tasapainottaakseen toimialalla tyypillisten pitkien maksuehtojen kassavaikutusta konserni myy osan suurimpien asiakkaidensa myyntisaamisista rahoituslaitokselle. Myytyihin myyntisaamisiin ei liity luottotappioriskiä ja kyseiset myyntisaamiset on kirjattu pois taseesta.

4.1.4 Vastapuoli- ja luottoriski

Rahoitusjärjestelyihin sisältyy riski siitä, ettei vastapuoli kykene täyttämään tehdyn sopimuksen mukaisia velvoitteita. Vastapuoliriskin minimoimiseksi rahoitussopimukset on tehty hyvän luotto- luokituksen omaavien, johtavien pohjoismaisten pankkien kanssa.

Operatiiviseen toimintaan liittyvä luottoriski syntyy asiakkaan kyvyttömyydestä suoriutua sopimusvelvoitteistaan. Merkittävä osa konsernin liiketoiminnasta kohdistuu suuriin, kansainvälisesti toimiviin ja luottokelpoisiin yrityksiin. Luottoriskiä pienentää myös asiakasyritysten jakautuminen usealle eri toimialalle. Konserni pyrkii varmistamaan, että tuotteita ja palveluja myydään vain asiakkaille, joilla on asianmukaiset luottotiedot. Luottoriskiä valvotaan systemaattisesti, ja erääntyneitä myyntisaatavia seurataan viikoittain. Lisääntyneen taloudellisen epävarmuuden vaikutuksia pyritään minimoimaan saatavakannan aktiivisella valvonnalla ja tehokkaalla perintäprosessilla. Luottoriskin enimmäismäärä tilinpäätöshetkellä on taseen saatavien kirjanpitoarvo.

Konserni soveltaa odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämiseen IFRS 9:n sisältyvää yksinkertaistettua määrittelyä, jonka mukaan kaikista, myös erääntymättömistä, myyntisaamista ja sopimuksiin perustuvista omaisuuseristä ("Keskeneräiset työt") voidaan kirjata koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot. Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämistä varten myyntisaamiset ja sopimuksiin perustuvat omaisuuserät on ryhmitelty yhteisten luottoriskiominaisuuksien ja maksun viivästymisen perusteella. Odotettavien luottotappioiden määrittämisessä käytetään myös ennakoivaa informaatiota ottamalla huomioon EU:n bruttokansantuotteen kasvuennuste. Konserni kirjaa myös arvioitua arvonalentumistappiota johdon tapauskohtaisen harkinnan perusteella. Yli 60 päivää erääntyneistä saatavista kirjataan pääsääntöisesti 50 prosentin ja yli 90 päivää erääntyneistä saatavista 100 prosentin arvonalentumistappio. Koko voimassaoloajalta odotettavissa oleva luottotappioita koskeva vähennyserä ja tapauskohtainen luottotappiovaraus esitetään netotettuna. Luottotappioita koskeva vähennyserä 31.12. määritetään seuraavasti:

2018 1 000 EUR	Erääntyneet					Yhteensä
	Erääntymättömät	1–30 pv	31–60 pv	61–90 pv	Yli 90 pv	
Odotettavissa oleva luottotappioaste	0,1 %	0,1 %	1,4 %	3,8 %	7,3 %	
Myyntisaamiset	23 764	3 000	782	367	965	28 879
Sopimukseen perustuvat saamiset	20 503	0	0	0	0	20 503
Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot	44	3	11	14	70	143
Tapauskohtainen luottotappiovaraus	0	0	0	0	312	312
Luottotappiovaraus yhteensä						312

2017 1 000 EUR	Erääntyneet					Yhteensä
	Erääntymättömät	1–30 pv	31–60 pv	61–90 pv	Yli 90 pv	
Myyntisaamiset	25 381	3 130	701	377	1 316	30 905
Sopimukseen perustuvat saamiset	19 246	0	0	0	0	19 246
Tapauskohtainen luottotappiovaraus	0	0	0	0	251	251
Luottotappiovaraus yhteensä						251

Luottotappiovarauksia koskevan vähennystilin muutokset:	2018	2017
Tapauskohtainen luottotappiovaraus 1.1.	-251	-167
IFRS 9:n mukaisesti laskettu luottotappiovaraus	-162	0
Kirjattu luottotappiovaraus 1.1.	-251	-167
Saadut maksut	115	14
Luottotappiovarauksen nettovähennys (+) / lisäys (-)	-175	-99
Luottotappiovaraus 31.12.	-312	-251

Jos yksittäisistä myyntisaamisista tai sopimukseen perustuvista omaisuuseristä ei voida odottaa saatavan maksua, ne kirjataan pois taseesta. Maksua ei voida odottaa saatavan mm. tilanteissa, joissa velallinen ei pysty sitoutumaan takaisinmaksuohjelmaan.

4.2 Pääomariskin hallinta

Pääoman hallinnan tavoitteena on varmistaa konsernin kyky jatkuvaan toimintaan, jotta se pystyisi antamaan tuottoa omistajilleen ja hyötyä muille sidosryhmilleen. Tavoitteena on myös optimaalisen pääomarakenteen säilyttäminen pääomakustannusten alentamiseksi. Pääomarakenteen säilyttämiseksi tai muuttamiseksi konserni voi muuttaa osakkeenomistajille maksettavien osinkojen määrää, palauttaa pääomaa osakkeenomistajille, laskea liikkeeseen uusia osakkeita tai myydä omaisuuttaan.

Pääomaa seurataan nettovelkaantumisasasteen (net gearing) pohjalta samoin kuin muissa saman toimialan yrityksissä. Nettovelkaantumisaste lasketaan jakamalla nettovelat oman pääoman määrällä. Nettovelat lasketaan siten, että korollisten bruttovelkojen kokonaismäärästä vähennetään rahavarat. Tyydyttävän joustavuuden varmistamiseksi tavoitteeksi on asetettu nettovelkaantumisasasteen pitäminen välillä 30–100 %.

Alla olevassa taulukossa on esitetty konsernin nettovelkaantumisaste:

1 000 EUR	2018	2017
Korolliset bruttovelat	36 252	34 963
Vähennetään rahavarat	-16 115	-10 074
Nettovelat	20 137	24 889
Oma pääoma yhteensä	67 527	57 923
Nettovelkaantumisaste	29,8 %	43,0 %

Rahoitusvelvoitteiden erääntymisanalyysi

2018 1 000 EUR	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta
Lainat	10 943	22 300
Rahoitusleasingmaksut	1 204	1 803
Korkomaksut	211	278
Tytäryhtiöiden hankintavelat	860	2 000
Ostovelat ja muut velat	11 977	38
Rahoitusvelat yhteensä	25 195	26 419

2017 1 000 EUR	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta
Lainat	14 050	18 300
Rahoitusleasingmaksut	1 279	1 334
Korkomaksut	280	148
Tytäryhtiöiden hankintavelat	715	653
Ostovelat ja muut velat	9 312	39
Rahoitusvelat yhteensä	25 637	20 474

Ei-rahamääräiset muutokset korollisissa veloissa rahoituksen rahavirrassa

1 000 EUR	2018	2017
Korolliset velat 1.1.	34 963	34 269
Rahoituksen rahavirta	-847	-1 890
ei-rahamääräiset muutokset		
Uudet rahoitusleasingsopimukset	2 170	2 733
Muuntoerot	-35	-148
ei-rahamääräiset muutokset yhteensä	2 136	2 585
Korolliset velat 31.12.	36 252	34 963

5 YRITYSHANKINNAT

Eatech Oy

Etteplan vahvisti digitaalisten palveluiden ja ohjelmistojen asiantuntemustaan ostamalla Eatech Oy:n 15.5.2018. Vuonna 2006 perustettu Eatech on erikoistunut ohjelmistoratkaisuihin, mobiiliratkaisuihin, palvelumuotoiluun ja testauspalveluihin sekä tarjoaa myös jatkuvia palveluja kriittisten järjestelmien ylläpitoon. Eatechissa työskentelee yli 100 asiantuntijaa.

Hankintahetkellä kirjattu kauppahintavastike oli yhteensä 12 149 tuhatta euroa. Kauppahintavastike koostuu käteisvaroina maksettavasta osuudesta, suunnatusta osakeannista sekä ehdollisesta vastikkeesta. Käteisvaroina maksettava vastike on yhteensä 8 075 tuhatta euroa. Suunnattuna osakeantina maksetun vastikkeen käypä arvo laskettuna käyttäen hankintapäivän päätöskurssia on 1 584 tuhatta euroa. Lisäksi on sovittu 0–4 000 tuhatta euron (diskonttaamaton määrä) ehdollisesta vastikkeesta, joka maksetaan täysimääräisenä, mikäli kauppasopimuksessa määritellyt liikevaihto- ja liikevoittotavoitteet vuosille 2018 ja 2019 täyttyvät. Ehdollisen vastikkeen käypä arvo määritetään tuottolähtöistä menetelmää käyttäen. Ehdollisen vastikkeen käypä arvo hankintahetkellä oli 2 500 tuhatta euroa.

Hankinnasta syntyi 6 184 tuhatta euron liikearvo, joka perustuu hankitun yhtiön henkilöstön tekniseen osaamiseen ja yhtiön toimintamalliin. Kirjattu liikearvo ei ole miltään osin vähennyskelpoinen verotuksessa.

Ehdollisen vastikkeen käypään arvoon hankintahetkellä sekä hankinnasta syntyneeseen liikearvoon kirjattiin 31.12.2018 alustaviin hankintalaskelmiin nähden 1 500 tuhatta euron vähennys tarkastelujakson aikaisena korjauksena, jonka pohjana oli uusi tieto hankintahetkellä vallinneista olosuhteista.

Koodain Solutions Oy

Etteplan vahvisti ohjelmistosuunnitteluosaamistaan ja osti 5.2.2018 suomalaisen ohjelmistokehittäjä- ja teknologiakon-sultointiyhtiö Koodain Solutions Oy:n. Android-osaamiseen ja -ohjelmistoratkaisuihin keskittynyt Koodain sisältyy Etteplanin palvelukseen vanhoina työntekijöinä.

Kauppahintavastike oli yhteensä 1 360 tuhatta euroa koostuen käteisvaroina maksetusta osuudesta sekä ehdollisesta vastikkeesta. Käteisvaroina maksettu vastike oli yhteensä 1 000

tuhatta euroa. Käteisvastikkeen lisäksi on sovittu 0–360 tuhatta euron (diskonttaamaton määrä) ehdollisesta vastikkeesta, joka maksetaan täysimääräisenä mikäli Koodain Solutions Oy:n tulos tilikaudella 2018 täyttää hankintasopimuksessa määritellyn tavoitetaso. Ehdollisen vastikkeen käypä arvo määritetään tuottolähtöistä menetelmää käyttäen. Ehdollisen vastikkeen käypä arvo hankintahetkellä oli 360 tuhatta euroa.

Hankinnasta syntyi 903 tuhatta euron liikearvo, joka perustuu hankitun yhtiön henkilöstön tekniseen osaamiseen ja yhtiön toimintamalliin. Kirjattu liikearvo ei ole miltään osin vähennyskelpoinen verotuksessa.

Ehdollisen vastikkeen käypään arvoon hankintahetkellä sekä hankinnasta syntyneeseen liikearvoon kirjattiin 31.12.2018 alustaviin hankintalaskelmiin nähden 60 tuhatta euron vähennys tarkastelujakson aikaisena korjauksena, jonka pohjana oli uusi tieto hankintahetkellä vallinneista olosuhteista.

Hankinnat yhteensä

Seuraavassa taulukossa esitetään yhteenveto hankituista yhtiöistä maksetusta vastikkeesta sekä hankitut varat ja vastattavaksi otetut velat hankintahetkellä.

Luovutettu vastike:	1 000 EUR
Käteisvastikkeet	9 065
Suunnattu osakeanti	1 584
Ehdollinen vastike	2 860
Luovutettu vastike yhteensä	13 509

Varat ja velat

Aineelliset hyödykkeet	164
Asiakassuhteet (aineettomat hyödykkeet)	4 419
Sopimukseen perustuvat aineettomat hyödykkeet	928
Myynti- ja muut saamiset	2 366
Rahavarat	1 481
Varat yhteensä	9 357

Lyhytaikaiset velat	1 866
Laskennallinen verovelka	1 069
Velat yhteensä	2 935

Nettovarallisuus	6 422
-------------------------	--------------

Liikearvon syntyminen hankinnassa:

Luovutettu vastike	13 509
Hankitun kohteen yksilöitävissä oleva nettovarallisuus	-6 422
Liikearvo	7 087

Myynti- ja muiden saamisten sopimukseen perustuva bruttomäärä oli 2 366 tuhatta euroa. Hankintahetkellä kaikki sopimukseen perustuvat saamiset odotetaan saatavan.

Hankintoihin liittyvät kulut, 322 tuhatta euroa, sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin konsernituloslaskelmassa.

Hankittujen yhtiöiden tuottama, konsernituloslaskelmaan sisältyvä liikevaihto oli yhteensä 7 339 tuhatta euroa ja voitto 958 tuhatta euroa. Jos yhtiöt olisi yhdistelty 1.1.2018 alkaen, konsernituloslaskelman mukainen liikevaihto olisi ollut 239 460 tuhatta euroa ja voitto 15 492 tuhatta euroa.

Muutokset ehdollisissa veloissa

Konsernituloslaskelmaan kirjattiin vuonna 2018 yhteensä 681 tuhannen euron tuotto aiempien vuosien hankintoihin liittyvien ehdollisten velkojen arvostuksen muutoksesta.

6 SEGMENTTITIEDOT

Konsernilla on yksi toimintasegmentti, jonka liikevaihto koostuu pääosin palveluiden tuottamisesta. Alla oleva taulukko esittää pitkäaikaisten varojen maantieteellisen jakautumisen varojen sijainnin mukaan.

1 000 EUR	2018	2017
Segmenttien pitkäaikaiset varat*		
Suomi	58 983	48 060
Ruotsi	23 646	24 529
Kiina	2 171	2 293
Keski-Eurooppa	5 339	5 618
Yhteensä	90 140	80 500

* Konsernin muut pitkäaikaiset varat kuin rahoitusinstrumentit ja laskennalliset verosaamiset.

7 MYYNTITUOTOT ASIAKASSOPIMUKSISTA

Liikevaihdon jakautuminen

Alla olevat taulukot esittävät konsernin liikevaihdon jakautumisen maantieteellisesti, tulovirtojen sekä tuloutuksen ajankohdan perusteella. Maantieteellisten alueiden tuotot esitetään myyjän sijainnin mukaan. Etteplan Kiinan toimintojen myynti tapahtuu sekä paikallisesti että muiden konserniyhtiöiden kautta ja sisältyy siksi osittain muiden alueiden liikevaihtoon.

1 000 EUR	2018	2017
Pääasiallinen maantieteellinen alue		
Suomi	161 571	146 506
Ruotsi	50 353	45 512
Kiina	7 587	5 688
Keski-Eurooppa	16 966	17 062
Yhteensä	236 477	214 768

Tulovirrat	2018	2017
Suunnittelupalvelut	132 061	120 868
Sulautetut järjestelmät ja IoT	60 017	51 961
Tekninen dokumentointi	44 305	41 796
Muut tulovirrat	94	143
Yhteensä	236 477	214 768

Tuloutuksen ajoitus	2018	2017
Tuloutus yhtenä ajankohtana	1 969	1 588
Tuloutus ajan kuluessa	234 508	213 180
Yhteensä	236 477	214 768

Sopimukseen perustuvat omaisuuserät ja velat

Konsernin tase sisältää seuraavat sopimukseen perustuvat omaisuuserät ja velat, jotka liittyvät myyntituottoihin. Vuonna 2017 sopimukseen perustuvat omaisuuserät ("Keskeneräiset työt") sisältyivät taseen erään "Myyntisaamiset ja muut saamiset" ja sopimukseen perustuvat velat ("Saadut ennakot") sisältyivät taseen erään "Ostovelat ja muut velat". Lisätietoa luottotapiovarauksen kirjaamisesta on liitetiedossa 4.4.1.

1 000 EUR	2018	2017
Sopimukseen perustuvat omaisuuserät (Keskeneräiset työt)		
Keskeneräiset työt 1.1.	19 246	15 573
Lisäykset	222 246	197 478
Laskutus	-219 838	-193 041
Keskeneräisen työn ja saatujen ennakoiden esittäminen netotettuna	-1 030	-731
Muut muutokset	-121	-33
Sopimukseen perustuvat omaisuuserät 31.12.	20 503	19 246
Sopimukseen perustuvat velat (Saadut ennakot)		
Saadut ennakot 1.1.	2 057	2 655
Lisäykset	18 539	18 816
Kirjatut myyntituotot, jotka sisältyvät sopimukseen perustuviin velkoihin kauden alussa	-16 587	-18 804
Keskeneräisen työn ja saatujen ennakoiden esittäminen netotettuna	-1 030	-731
Muut muutokset	86	121
Sopimukseen perustuvat velat 31.12.	3 064	2 057

8 LIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

1 000 EUR	2018	2017
Yrityshankintoihin liittyvien ehdollisten vastikkeiden uudelleenarvostus	681	224
Myyntivoitot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	12	4
Muut tuotot	480	218
Yhteensä	1 172	446

9 KERTALUONTEISET ERÄT

Erien, jotka ovat joko kokonsa tai luonteensa puolesta olennaisia ja jotka eivät ole toistuvia, katsotaan olevan kertaluonteisia. Ne esitetään konsernin tuloslaskelmassa asianmukaisissa erissä. Alla olevassa taulukossa on esitetty tuloslaskelman erät, joihin kertaluonteiset erät sisältyvät.

1 000 EUR	2018	2017
Liiketoiminnan muut tuotot	681	224
Henkilöstökulut ja liiketoiminnan muut kulut	-1 012	-660
Liikevoitto (EBIT)	-331	-436

10 MATERIAALIT JA PALVELUT

1 000 EUR	2018	2017
Materiaalit	5 406	5 311
Ulkopuoliset palvelut	16 416	15 118
Yhteensä	21 822	20 429

11 HENKILÖSTÖ JA HENKILÖSTÖKULUT

	2018	2017
Henkilöstö		
Henkilömäärä kauden lopussa	3 055	2 802
Henkilömäärä keskimäärin	2 995	2 711
Henkilöstö ryhmittäin luokiteltuna		
Suunnittelu- ja tuotantotoiminnan henkilöstö	2 926	2 690
Hallinto- ja tukitoiminnan henkilöstö	129	112
Yhteensä	3 055	2 802

1 000 EUR	2018	2017
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	125 622	114 926
Eläkekulut, maksupohjaiset järjestelyt	18 129	18 019
Muut kiinteät henkilösivukulut	12 432	12 020
Yhteensä	156 183	144 965

Tiedot hallituksen ja ylimmän johdon työsuhde-etuuksista esitetään liitetiedossa "Lähipiiritapahtumat".

Ruotsissa ja Alankomaissa osa eläkejärjestelyistä on usean työnantajan etuuspohjaisia järjestelyjä, jotka on vakuutettu vakuutusyhtiössä. Näissä järjestelyissä erillisten, eri määräysvallan alla olevien yhteisöjen eläkemaksuina tuottamat varat kerätään yhteen tuottamaan etuja yhteisöjen työntekijöille. Riittävä tietoa yksittäisen työnantajayhteisön varoista ja vastuista ei ole saatavilla. Tämän vuoksi järjestelyjä käsitellään kirjanpidossa kuten maksupohjaisia järjestelyjä. Vakuutusyhtiölle vuonna 2018 suoritetut maksut olivat Ruotsissa yhteensä 1 130 tuhatta euroa (2017: 1 160 tuhatta euroa) ja Alankomaissa 463 tuhatta euroa (2017: 450 tuhatta euroa).

12 LIKETOIMINNAN MUUT KULUT

1 000 EUR	2018	2017
Ohjelmisto- ja tietoliikennekulut	8 282	7 480
Matkakulut	8 013	7 071
Toimitilakulut	6 365	5 894
Vapaaehtoiset henkilöstökulut	5 361	4 318
Luottotappiovarauksen muutos	175	89
Muut kulut	5 451	4 169
Yhteensä	33 648	29 021

13 TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

1 000 EUR	2018	2017
Tilintarkastus, KPMG-verkosto	82	69
Tilintarkastajan lausunnot, KPMG-verkosto	5	0
Muut asiantuntijapalvelut (veropalvelut), KPMG Oy Ab	19	22
Muut asiantuntijapalvelut (muut palvelut), KPMG Oy Ab	76	0
Tilintarkastus, muut tilintarkastajat	74	96
Muut asiantuntijapalvelut, muut tilintarkastajat	4	60
Yhteensä	260	247

14 RAHOITUSTUOTOT

1 000 EUR	2018	2017
Osinkotuotot sijoituksista	9	11
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	49	44
Valuuttakurssivoitot	733	483
Yhteensä	791	538

15 RAHOITUSKULUT

1 000 EUR	2018	2017
Korkokulut lainoista	679	548
Leasingkorkokulut	74	67
Valuuttakurssitappiot	684	456
Muut rahoituskulut	143	206
Yhteensä	1 580	1 277

16 TULOSLASKELMAN KIRJATUT KURSSIEROT

1 000 EUR	2018	2017
Valuuttakurssivoitot rahoitustuotoissa	733	483
Valuuttakurssitappiot rahoituskuluissa	-684	-456
Yhteensä	49	26

17 TULOVEROT

1 000 EUR	2018	2017
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-4 195	-2 915
Aikaisempien tilikausien verojen oikaisut	43	-166
Laskennallisen verosaamisen muutos	22	-286
Laskennallisen verovelan muutos	14	207
Yhteensä	-4 116	-3 160

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan verokannalla (2018: 20,0 %, 2017: 20,0 %) laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma

1 000 EUR	2018	2017
Kirjanpidon tulos ennen veroja	19 396	14 745
Verokulu		
Matemaattinen vero kirjanpidon tuloksesta emoyhtiön verokannalla	-3 879	-2 949
Eroanalyysi (netto)		
Tytäryhtiöiden poikkeavien verokantojen vaikutukset	-76	-56
Vähennyskeltottomien erien verovaikutus yksikön verokannalla	-705	-241
Verovapaiden erien verovaikutus yksikön verokannalla	536	190
Aikaisempien tilikausien verojen oikaisut	-43	-166
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	345	127
Tilikauden tappioista kirjaamaton vero	-265	-78
Muu veroero	-29	13
Verokulu	-4 116	-3 160

Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verokulut (-) / tuotot (+)

2018	Ennen veroja	Verokulu / -tuotto	Verojen jälkeen
Käyvän arvon muutos, muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat osakesijoitukset	4	-1	3
Muuntoerot	-1 200	0	-1 200
Tilikauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	-1 196	-1	-1 197

2017	Ennen veroja	Verokulu / -tuotto	Verojen jälkeen
Käyvän arvon muutos myytävissä olevat sijoitukset	11	-2	9
Muuntoerot	-727	0	-727
Tilikauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	-716	-2	-718

18 OSAKEKOHTAINEN TULOS

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto tilikauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla.

Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon mahdollinen osakepalkkioista aiheutuva laimennusvaikutus.

	2018	2017
Tilikauden voitto (1 000 EUR)	15 280	11 586
Määräysvallattomien omistajien osuus tuloksesta (1 000 EUR)	0	-115
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto (1 000 EUR)	15 280	11 470
Osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotettu keskiarvo (1 000 kpl)	24 818	24 663
Laimentamaton osakekohtainen tulos (EUR/osake)	0,62	0,47
Osakkeiden lukumäärän (1 000 kpl) painotettu keskiarvo laimennusvaikutuksella oikaistun osakekohtaisen tuloksen laskemista varten	24 818	24 663
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (EUR/osake)	0,62	0,47

19 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET 2018 1 000 EUR	Aineettomat oikeudet	Sisäisesti kehitetyt aineettomat hyödykkeet	Yritys- hankintojen käyvän arvon arvostukset	Muut aineettomat hyödykkeet, rahoitusleasing	Ennako- maksut	Liikearvo	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	12 270	2 968	21 146	3 649	240	59 014	99 286
Muuntoerot	-21	0	-73	-12	0	-936	-1 042
Tytäryritysten hankinta	0	0	5 346	0	0	7 087	12 433
Lisäykset	593	120	0	329	504	0	1 546
Siirrot erien välillä	712	-606	0	0	-87	0	19
Vähennykset	-2 562	-217	0	0	0	0	-2 779
Hankintameno 31.12.	10 992	2 265	26 419	3 966	657	65 165	109 464
Kertyneet poistot 1.1.	-10 998	-1 841	-6 964	-2 595	0	0	-22 398
Muuntoerot	20	0	21	10	0	0	52
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	2 544	207	0	0	0	0	2 751
Tilikauden poisto	-644	-200	-2 371	-632	0	0	-3 847
Kertyneet poistot 31.12.	-9 079	-1 834	-9 314	-3 216	0	0	-23 443
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	1 913	431	17 105	750	657	65 165	86 021

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET 2017 1 000 EUR	Aineettomat oikeudet	Sisäisesti kehitetyt aineettomat hyödykkeet	Yritys- hankintojen käyvän arvon arvostukset	Muut aineettomat hyödykkeet, rahoitusleasing	Ennako- maksut	Liikearvo	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	11 689	2 581	20 237	2 293	73	58 128	95 002
Muuntoerot	-80	0	-66	-9	0	-811	-965
Tytäryritysten hankinta	21	0	975	0	0	1 697	2 692
Lisäykset	615	405	0	1 364	201	0	2 585
Siirrot erien välillä	29	0	0	0	-34	0	-5
Vähennykset	-5	-18	0	0	0	0	-23
Hankintameno 31.12.	12 270	2 968	21 146	3 649	240	59 014	99 286
Kertyneet poistot 1.1.	-10 374	-1 480	-5 093	-1 891	0	0	-18 839
Muuntoerot	59	0	32	8	0	0	99
Tilikauden poisto	-683	-361	-1 903	-711	0	0	-3 659
Kertyneet poistot 31.12.	-10 998	-1 841	-6 964	-2 595	0	0	-22 398
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	1 271	1 127	14 181	1 055	240	59 014	76 888

20 AINEELLISET HYÖDYKKEET

AINEELLISET HYÖDYKKEET 2018 1 000 EUR	Maa- ja vesialueet	Koneet ja kalusto	Koneet ja kalusto, rahoitusleasing	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	19	13 710	8 967	892	23 589
Muuntoerot	0	-106	-44	0	-151
Tytäryritysten hankinta	0	120	0	44	164
Lisäykset	0	522	1 842	20	2 384
Siirrot erien välillä	0	78	-91	0	-13
Vähennykset	0	-744	-1	-32	-777
Hankintameno 31.12.	19	13 580	10 673	923	25 196
Kertyneet poistot 1.1.	0	-11 851	-7 438	-776	-20 065
Muuntoerot	0	100	35	0	136
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0	655	89	0	743
Tilikauden poisto	0	-745	-1 143	-57	-1 945
Kertyneet poistot 31.12.	0	-11 841	-8 457	-833	-21 131
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	19	1 739	2 216	91	4 065

AINEELLISET HYÖDYKKEET 2017 1 000 EUR	Maa- ja vesialueet	Koneet ja kalusto	Koneet ja kalusto, rahoitusleasing	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	19	12 954	7 639	842	21 455
Muuntoerot	0	-116	-32	-3	-151
Tytäryritysten hankinta	0	54	0	0	54
Lisäykset	0	831	1 368	53	2 253
Siirrot erien välillä	0	17	0	0	17
Vähennykset	0	-31	-8	0	-39
Hankintameno 31.12.	19	13 710	8 967	892	23 589
Kertyneet poistot 1.1.	0	-11 250	-6 551	-743	-18 545
Muuntoerot	0	107	26	2	135
Siirtojen kertyneet poistot	0	3	8	0	11
Tilikauden poisto	0	-711	-921	-35	-1 667
Kertyneet poistot 31.12.	0	-11 851	-7 438	-776	-20 065
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	19	1 860	1 529	116	3 524

21 RAHOITUSINSTRUMENTIT ARVOSTUSRYHMITTÄIN

Rahoitusvarat 31.12.2018 1 000 EUR	Liite	Jaksotettuun hankintameno- kirjattavat	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Kirjanpitoarvo yhteensä	Käypä arvo
Noteeratut ja noteeraamattomat osakkeet	21		695	695	695
Myyntisaamiset ja muut saamiset	24	29 155		29 155	29 155
Rahavarat		16 115		16 115	16 115
Rahoitusvarat yhteensä		45 271	695	45 965	45 965

Rahoitusvelat 31.12.2018 1 000 EUR	Liite	Jaksotettuun hankintameno- kirjattavat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Kirjanpitoarvo yhteensä	Käypä arvo
Lainat rahoituslaitoksilta	27	33 245		33 245	33 245
Rahoitusleasingvelat	28	3 007		3 007	3 007
Tytäryhtiöiden hankintavelat	29, 30		2 860	2 860	2 860
Ostovelat ja muut velat	30	9 670		9 670	9 670
Rahoitusvelat yhteensä		45 922	2 860	48 782	48 782

Rahoitusvarat 31.12.2017 1 000 EUR	Liite	Lainat ja muut saamiset*	Myytävissä olevat**	Kirjanpitoarvo yhteensä	Käypä arvo
Noteeratut ja noteeraamattomat osakkeet	21		691	691	691
Myyntisaamiset ja muut saamiset	24	31 103		31 103	31 103
Rahavarat		10 074		10 074	10 074
Rahoitusvarat yhteensä		41 177	691	41 868	41 868

*Uudelleenluokittelu 1.1.2018 kokonaisuudessaan arvostusryhmään "Jaksotettuun hankintameno- arvostettavat".

**Uudelleenluokittelu 1.1.2018 kokonaisuudessaan arvostusryhmään "Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat".

Rahoitusvelat 31.12.2017 1 000 EUR	Liite	Jaksotettuun hankintameno- kirjattavat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Kirjanpitoarvo yhteensä	Käypä arvo
Lainat rahoituslaitoksilta	27	32 350		32 350	32 350
Rahoitusleasingvelat	28	2 613		2 613	2 613
Tytäryhtiöiden hankintavelat	29, 30		1 368	1 368	1 368
Ostovelat ja muut velat	30	9 351		9 351	9 351
Rahoitusvelat yhteensä		44 315	1 368	45 683	45 683

KÄYVÄN ARVON HIERARKIA

Seuraavissa taulukoissa esitetään käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit arvostusmenetelmän mukaan jaoteltuina. Käytetyt tasot on määritelty seuraavasti:

- Taso 1: Täysin samanlaisille varoille tai veloille noteeratut (oikaisemattomat) hinnat toimivilla markkinoilla.
- Taso 2: Muut syöttötiedot kuin tasoon 1 sisältyvät noteeratut hinnat, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle on havainnoitava joko suoraan (ts. hintana) tai epäsuorasti (ts. hinnoista johdettuina).
- Taso 3: Syöttötiedot, jotka eivät perustu havainnoitavissa olevaan markkinatietoon (muut kuin havainnoitavissa olevat syöttötiedot).

Käypään arvoon muiden laajan tulosten erien kautta kirjattavat rahoitusvarat (2017: arvostusryhmä "Myytävissä olevat")

1 000 EUR	2018				2017			
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Noteeratut osakkeet	185	0	0	185	181	0	0	181
Toimitilaosakkeet	0	480	0	480	0	480	0	480
Noteeraamattomat osakkeet	0	0	30	30	0	0	30	30
Yhteensä	185	480	30	695	181	480	30	691

Käypään arvoon muiden laajan tulosten erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen täsmäytys (2017: arvostusryhmä "Myytävissä olevat")

1 000 EUR	2018				2017			
	Noteeratut osakkeet	Toimitila- osakkeet	Noteeraa- mattomat osakkeet	Yhteensä	Noteeratut osakkeet	Toimitila- osakkeet	Noteeraa- mattomat osakkeet	Yhteensä
Alkusaldo 1.1.	181	480	30	691	170	480	30	680
Muihin laajan tuloksen erien kirjatut tuotot/kulut	4	0	0	4	11	0	0	11
Kirjanpitoarvo 31.12.	185	480	30	695	181	480	30	691

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat

1 000 EUR	2018				2017			
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Tytäryhtiöiden hankintavelka	0	0	2 860	2 860	0	0	1 368	1 368
Yhteensä	0	0	2 860	2 860	0	0	1 368	1 368

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvelkojen täsmäytys

1 000 EUR	2018		2017	
	Tytäryhtiöiden hankintavelka	Yhteensä	Tytäryhtiöiden hankintavelka	Yhteensä
Alkusaldo 1.1.	1 368	1 368	1 568	1 568
Lisäykset	3 425	3 425	954	954
Arvostuksen muutos	-681	-681	-224	-224
Muuntoero	-10	-10	0	0
Maksusuoritus	-1 243	-1 243	-929	-929
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 860	2 860	1 368	1 368

Lisätietoa tytäryhtiöiden hankintavelasta esitetään liitetiedossa 5 Yritysjärjestelyt.

22 ARVONALENTUMISTESTAUS

Liikearvot on kohdistettu arvonalentumistestausta varten rahavirtaa tuottaville yksiköille. Arvonalentumistestauksessa kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritelty käyttöarvoon perustuen. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettoraHAVIRTOJA, jotka diskontataan nykyarvoonsa.

Arvonalentumistestaus on tehty tilikauden 2018 viimeisellä vuosineljänneksellä vuoden 2019 budjetin laatimisen jälkeen, ja se perustuu 30.9.2018 kirjattuun liikearvon määrään. NettoraHAVIRTLASKELMISSA otetaan ensimmäisen vuoden osalta huomioon budjettien mukaiset, verojen jälkeiset rahavirrat ja seuraavien viiden vuoden osalta muiden konsernin johdon hyväksymien laskelmien mukaiset, verojen jälkeiset rahavirrat. Lisäksi johto arvioi markkinakysyntää ja -ympäristöä ja vertaa arvioitaan ulkopuolisiin tietolähteisiin. Rahavirtoja määritetäessä ennakoitaan tuotto- ja hintakehitystä, kustannuksia, käyttö pääomatarvetta sekä investointeja. Ennakoinnin perustana johto käyttää sekä toteutunutta kehitystä että näkemystään markkinoiden tulevasta kehityksestä.

Arvioitujen nettoraHAVIRTOJEN diskonttauksessa käytettävä diskonttauskorko on määritetty verojen jälkeisen, keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen (WACC) avulla, joka kuvaa oman ja vieraan pääoman kokonaiskustannusta. Diskonttauskorko perustuu sen maan 30 vuoden valtionobligation korkoon, missä arvonalentumistestauksen kohteena oleva rahavirtaa tuottava yksikkö pääasiallisesti toimii. Koroissa on huomioitu yleinen markkinariski sekä kunkin rahavirtaa tuottavan yksikön liiketoimintariski.

Kerrytettävissä olevaa rahamäärää verrataan rahavirtaa tuottavan yksikön kirjanpitoarvoon. Arvonalentuminen kirjataan tuloslaskelmaan, jos kerrytettävissä oleva rahamäärä on pienempi kuin kirjanpitoarvo. Päättyneen tilikauden tai vertailukauden aikana ei ole kirjattu arvonalentumistappioita.

Kirjanpitoarvo 30.9. (MEUR)	2018	2017
Suomi	40,0	31,5
Ruotsi	21,9	23,4
Kiina	1,8	1,9
Alankomaat ja Saksa	2,8	2,8
Yhteensä	66,5	59,6

Keskeiset oletukset käyttöarvon määrittelemiseksi	2018	2017
Kokonaiskasvu-% 2-5 vuoden ajalle		
Suomi	1,0 %	1,0 %
Ruotsi	2,0 %	2,0 %
Kiina	5,0 %	5,0 %
Alankomaat ja Saksa	1,0 %	1,0 %
Kasvu-% 5 vuoden jälkeen	1,0 %	1,0 %
Diskonttokorko, ennen veroja		
Suomi	10,0 %	10,4 %
Ruotsi	9,8 %	10,2 %
Kiina	15,1 %	11,9 %
Alankomaat ja Saksa	9,3 %	9,7 %
Diskonttokorko, verojen jälkeen		
Suomi	8,1 %	8,4 %
Ruotsi	7,8 %	8,1 %
Kiina	11,5 %	9,1 %
Alankomaat ja Saksa	7,2 %	7,6 %

Kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää kirjanpitoarvon seuraavasti (MEUR):	2018	2017
Suomi	110,5	16,0
Ruotsi	28,9	69,9
Kiina	5,0	5,1
Alankomaat ja Saksa	7,4	6,9
Yhteensä	151,8	97,9

Herkkyyshanalyysi

Arvonalentumistestauksen yhteydessä on suoritettu herkkyyshanalyysi seuraavien muuttujien osalta:

- 0-kasvu liikevaihdossa
- kannattavuustason (EBIT) alentuminen neljällä prosenttiyksiköllä
- diskonttauskorkokokannan nousu neljällä prosenttiyksiköllä

Johdon käsityksen mukaan herkkyyshanalyysissä käytettyjen muuttujien toteutuminen ei johtaisi arvonalentumisiin rahavirtaa tuottavissa yksiköissä.

Ruotsissa kerrytettävissä oleva rahamäärä ja kirjanpitoarvo olisivat samansuuruiset, jos kannattavuustaso alentuisi 4,8 prosenttiyksiköllä. Suomessa kerrytettävissä oleva rahamäärä ja kirjanpitoarvo olisivat samansuuruiset, jos kannattavuustaso

alentuisi 5,8 prosenttiyksiköllä. Kiinassa kerrytettävissä oleva rahamäärä ja kirjanpitoarvo olisivat samansuuruiset, jos kannattavuustaso alentuisi 4,9 prosenttiyksiköllä. Alankomaissa ja Saksassa kerrytettävissä oleva rahamäärä ja kirjanpitoarvo olisivat samansuuruiset, jos kannattavuustaso alentuisi 4,7 prosenttiyksiköllä. Muu todennäköinen muutos herkkyyshanalyysissä käytetyissä muuttujissa ei johtaisi kerrytettävissä olevan rahamäärän ja kirjanpitoarvon samansuuruuteen rahavirtaa tuottavissa yksiköissä.

23 VAIHTO-OMAISUUS

1 000 EUR	2018	2017
Vaihto-omaisuus tilikauden alussa	250	255
Lisäykset	122	0
Tuloslaskelmaan kirjattu vaihto-omaisuuden arvon muutos	-10	-5
Yhteensä	362	250

24 MYYNTISAAMISET JA MUUT SAAMISET

1 000 EUR	2018	2017
Myyntisaamiset	28 879	30 905
Keskeneräiset työt (sopimuksiin perustuvat omaisuuserät)	20 503	19 246
Luottotappiovaraus	-312	-251
Muut saamiset	534	362
Siirtosaamiset	3 265	2 245
Yhteensä	52 870	52 507

Siirtosaamisten olennaisimmat erät	2018	2017
Jaksotetut henkilöstökulut	447	10
Ennakolta maksetut toimitilavuokrat	215	203
Ennakolta maksetut leasingvuokrat	159	145
Muut siirtosaamiset kuluista	2 444	1 887
Yhteensä	3 265	2 245

Saatavien jakauma valuutoittain	2018	2017
EUR	36 800	36 510
SEK	11 875	11 158
CNY	3 198	2 285
PLN	577	2 227
Muut valuutat	421	327
Yhteensä	52 870	52 507

25 OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Oma pääoma

Oma pääoma koostuu osakepääomasta, ylikurssirahastosta, sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta, omista osakeista, muuntoeroista, muista rahastoista sekä kertyneistä voittovaroista.

Ylikurssirahasto sisältää alkuperäiseen listautumiseen liittyvän emissiovoiton sekä rahastoanneissa kerättyjä varoja.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisältää osakeanneissa kerättyjä varoja.

Muuntoerot sisältävät ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot sekä ulkomaiseen tytäryhtiöön tehdyn nettosijoituksen suojauksen. Ruotsin yhtiöön liittyvän nettosijoituksen suojauksen kokonaismäärä (149 tuhatta euroa) kirjataan tuloslaskelmaan, jos sijoituksesta luovutaan.

Muut rahastot sisältää käyvän arvon rahaston, joka käsittää käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavien sijoitusten (31.12.2017 asti: myytävissä olevien rahoitusvarojen) 231 tuhannen euron (2017: 228 tuhannen euron) kertyneet arvomuutokset. Kertyneet arvomuutokset siirretään kertyneisiin voittovaroihin, jos sijoituksista luovutaan.

Osakkeet ja osakepääoma

Etteplan Oyj:n kaupparekisteriin merkitty ja täysin maksettu osakepääoma tilikauden lopussa oli 5 000 000,00 euroa ja osakemäärä 24 963 308 (2017: 24 771 492) kappaletta. Tilikaudella ei tapahtunut muutoksia osakepääomassa. Yhtiöllä on yksi osakesarja. Kukin osake oikeuttaa äänestämään yhtiökokouksessa yhdellä äänellä ja antaa saman oikeuden osinkoon.

Osakkeet on listattu NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä tunnuksella ETTE. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa, eikä enimmäisosakemäärää ole rajoitettu. Kaikki liikkeelle lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Yhtiön hallussa 31.12.2018 oli 96 203 (2017: 34 690) kappaletta omia osakkeita.

Hallituksen valtuudet omien osakkeiden hankkimiseen ja luovuttamiseen sekä osakepääoman korottamiseen uusmerkinnällä on esitetty kohdassa Osakkeet ja osakkeenomistajat.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2018 jaetaan osinkoa 0,30 euroa osakkeelta.

26 OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Etteplanin pitkän aikavälin kasvun ja muiden tavoitteiden saavuttamisen edistämiseksi Etteplan Oyj:n hallitus päätti 31.5.2017 uuden osakepohjaisen kannustinjärjestelmän perustamisesta konsernin avainhenkilöille. Järjestelmän tarkoituksena on yhdistää omistajien ja avainhenkilöiden tavoitteet yhtiön arvon kasvattamiseksi sekä sitouttaa avainhenkilöt yhtiöön ja tarjota heille kilpailukykyinen yhtiön osakkeiden omistukseen perustuva palkkiojärjestelmä. Järjestelmässä on yksi ansaintajakso, joka sisältää kalenterivuodet 2017–2019. Järjestelmän ansaintakriteerit ovat Etteplan-konsernin liikevaihdon kasvu ja omistaja-arvon kehittyminen (Total Shareholder Return, TSR). Mahdollinen palkkio maksetaan osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana. Rahana maksettavalla osuudella pyritään kattamaan avainhenkilölle palkkiosta aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut. Järjestelmän kohderyhmään kuuluu noin 20 henkilöä. Järjestelmästä maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 260 000 Etteplan Oyj:n osakkeen arvoa (sisältäen myös rahana maksettavan osuuden). Palkkioina mahdollisesti luovutettavat osakkeet jaetaan yhtiön omistamista osakkeista tai markkinoilta hankittavista yhtiön osakkeista, joten kannustinohjelmalla ei ole osakkeen arvoa laimentavaa vaikutusta.

Luovutettavaksi tulevien osakkeiden lukumäärä tilinpäätöshetkellä oli 68 475 kappaletta. Avainhenkilöiden työsuorituksen käypä arvo määritetään epäsuorasti, käyttämällä Yhtiön osakkeen käypää arvoa. Käypä arvo tilinpäätöshetkellä oli 8,08 euroa. Tulevia osinkoja tai osakkeiden muita ominaisuuksia ei huomioida käyvän arvon määrittämisessä.

Osakeperusteisia maksuja sisältyy henkilöstökuluihin:

1 000 EUR	2018	2017
Tulevilla tilikausilla osakkeina suoritettavat	144	208
Tilikaudella rahana suoritettu osuus, verot ja veronluonteiset maksut	0	72
Tulevilla tilikausilla rahana suoritettava osuus	176	233
Yhteensä	321	514

27 KOROLLISET VELAT

1 000 EUR	2018	2017
Pitkäaikaiset		
Lainat rahoituslaitoksilta	22 302	18 300
Rahoitusleasingvelat	1 803	1 334
Yhteensä	24 105	19 634

Pitkäaikaisten lainojen jakauma valuutoittain		
EUR	23 816	19 514
SEK	289	120
Yhteensä	24 105	19 634

1 000 EUR	2018	2017
Lyhytaikaiset		
Lainat rahoituslaitoksilta	10 943	14 050
Rahoitusleasingvelat	1 204	1 279
Yhteensä	12 147	15 329

Lyhytaikaisten lainojen jakauma valuutoittain		
EUR	9 273	12 498
SEK	194	127
CNY	2 680	2 704
Yhteensä	12 147	15 329

28 RAHOITUSLEASINGVELKOJEN ERÄNTYMISAJAT

1 000 EUR	2018	2017
Vähimmäisvuokrat		
Alle yhden vuoden sisällä	1 758	1 385
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	1 320	1 288
Yhteensä	3 078	2 673
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	-71	-62
Rahoitusleasingvuokrien nykyarvo	3 007	2 612

Nykyarvon erääntyminen		
Alle yhden vuoden sisällä	1 709	1 340
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	1 298	1 271
Yhteensä	3 007	2 612

Rahoitusleasingvelkojen efektiivisten korkokantojen painotettu keskiarvo vuonna 2018 oli 2,6 % (2017: 2,6 %).

29 MUUT PITKÄAIKAISET VELAT

1 000 EUR	2018	2017
Tytäryhtiöiden hankintavelka	2 000	653
Eläkevelat	7	7
Muut pitkäaikaiset velat	29	39
Yhteensä	2 036	700

Velkojen jakauma valuutoittain		
EUR	2 029	692
SEK	7	7
Yhteensä	2 036	700

30 OSTOVELAT JA MUUT VELAT

1 000 EUR	2018	2017
Saadut ennakot (sopimuksiin perustuvat velat)	3 064	2 057
Ostovelat	9 641	9 312
Siirtovelat	23 481	23 563
Verovelat	7 730	7 057
Tytäryhtiöiden hankintavelka	860	715
Muut velat	3 674	3 019
Yhteensä	48 450	45 724

Siirtovelkojen olennaisimmat erät		
Korkovelat	38	78
Jaksotetut henkilöstökulut	21 771	22 157
Muut lyhytaikaiset siirtovelat kuluista	1 672	1 328
Yhteensä	23 481	23 563

Velkojen jakauma valuutoittain		
EUR	36 955	35 504
SEK	9 410	8 234
CNY	1 288	1 116
PLN	707	808
Muut valuutat	90	62
Yhteensä	48 450	45 724

31 LASKENNALLISET VEROT

LASKENNALLISET VEROT 2018

Laskennallisten verosaamisten erittely 1 000 EUR	1.1.2018	Muuntoero	Kirjattu tuloslaskelmaan	Yritys-hankinnat	31.12.2018
Rahoitusleasing	6	0	2	0	8
Osakepalkkiojärjestelmä	72	0	80	0	152
Yhteensä	79	0	82	0	161

Laskennallisten verovelkojen erittely 1 000 EUR	1.1.2018	Muuntoero	Kirjattu tuloslaskelmaan	Yritys-hankinnat	31.12.2018
Vapaaehtoiset varaukset	291	-10	348	0	630
Yrityshankintojen käyvän arvon arvostukset	2 755	-11	-438	1 069	3 375
Muut jaksotuserot	396	0	117	0	514
Yhteensä	3 442	-21	28	1 069	4 518

LASKENNALLISET VEROT 2017

Laskennallisten verosaamisten erittely 1 000 EUR	1.1.2017	Muuntoero	Kirjattu tuloslaskelmaan	Yritys-hankinnat	31.12.2017
Rahoitusleasing	5	0	1		6
Osakepalkkiojärjestelmä	359	0	-287	0	72
Yhteensä	365	0	-286	0	79

Laskennallisten verovelkojen erittely 1 000 EUR	1.1.2017	Muuntoero	Kirjattu tuloslaskelmaan	Yritys-hankinnat	31.12.2017
Vapaaehtoiset varaukset	277	-7	22	0	291
Yrityshankintojen käyvän arvon arvostukset	2 856	-5	-301	205	2 755
Muut jaksotuserot	160	-5	241	0	396
Yhteensä	3 293	-18	-38	205	3 442

31.12.2018 konsernilla oli 1 737 tuhatta euroa (2017: 1 606 tuhatta euroa) vahvistettuja tappioita, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista. Tappiot ovat voimassa vähintään 5 vuotta.

32 VAKUUKSET JA VASTUUSITOUMUKSET

1 000 EUR	2018	2017
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Yrityskiinnitykset	320	320
Pantatut osakkeet	120	120
Muut annetut vakuudet	106	100
Omasta puolesta annetut vakuudet yhteensä	545	540
Muista vuokrasopimuksista maksettavat määrät		
Erääntyy alle vuoden kuluessa	4 786	3 382
Erääntyy 1–5 vuoden kuluttua	4 972	3 815
Muista vuokrasopimuksista maksettavat määrät yhteensä	9 758	7 197
Vastuut ja vakuudet yhteensä	10 303	7 736

33 LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Konsernin lähipiiriin luetaan henkilöt, joilla on konsernissa määräysvalta, yhteinen määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta sekä konsernin johtoon kuuluvat avainhenkilöt. Johtoon kuuluvat avainhenkilöt ovat henkilöitä, joilla on konsernin toiminnan suunnittelua, johtamista ja valvontaa koskevat välittömät tai välilliset valtuudet ja vastuu, mukaan lukien konsernin hallituksen jäsenet (toimivaan johtoon kuuluvat ja muut). Edellä mainittujen henkilöiden puoliset ja huollettavat sekä heidän määräysvallassaan tai yhteisessä määräysvallassa olevat yhtiöt luetaan lähipiiriin. Yhtiön lähipiiriin kuuluu lisäksi lopullista määräysvaltaa käyttävä Ingman Group Oy Ab ja sen konserniyhtykset.

Lähipiiriilikeitoimet on hinnoiteltu konsernin normaalien, markkinaehtoisten hinnoitteluperusteiden ja hankintaehtojen mukaisesti.

Konsernin emo- ja tytäryhtiösuhteet 31.12.2018

Yhtiö	Kotipaikka	Konsernin / Emoyhtiön omistusosuus
Emoyhtiö Etteplan Oyj	Vantaa, Suomi	
Etteplan Finland Oy	Hollola, Suomi	100 % / 100 %
Espotel Oy	Espoo, Suomi	100 % / 100 %
Etteplan Poland sp.z.o.o.	Wroclaw, Puola	100 % / 0 %
Eatech Oy	Tampere, Suomi	100 % / 100 %
Koodain Solutions Oy	Jyväskylä, Suomi	100 % / 100 %
Etteplan MORE Oy	Tampere, Suomi	100 % / 100 %
Sorona Innovation AB	Lund, Ruotsi	100 % / 100 %
Etteplan Sweden AB	Västerås, Ruotsi	100 % / 100 %
Etteplan Technology Center Ltd.	Kunshan, Kiina	100 % / 0 %
Etteplan Consulting (Shanghai) Co., Ltd.	Shanghai, Kiina	100 % / 100 %
Etteplan B.V.	Eindhoven, Alankomaat	100 % / 100 %
Etteplan Netherlands B.V.	Eindhoven, Alankomaat	100 % / 0 %
Etteplan Deutschland GmbH	Neukirchen-Vlyun, Saksa	100 % / 0 %
Etteplan USA Inc.	Austin, Yhdysvallat	100 % / 0 %

Seuraavat konserniyhtiöt on fuusioitu vuonna 2018:

	Kotipaikka	Konserniyhtiö, johon fuusioitu
SDS Aura Oy	Aura, Suomi	Etteplan Finland Oy
Etteplan Venlo B.V.	Venlo, Alankomaat	Etteplan Netherlands B.V.

Lähipiirin kanssa toteutuivat seuraavat liiketapahtumat:

1 000 EUR	2018	2017
Palveluiden myynnit ja ostot sekä niistä johtuvat saamiset ja velat		
Palveluiden myynnit muille lähipiiriin kuuluville yhtiöille	1 100	479
Palveluiden ostot muilta lähipiiriin kuuluvilta yhtiöiltä	232	202
Myyntisaamiset muilta lähipiiriin kuuluvilta yhtiöiltä	193	82
Ostovelat muille lähipiiriin kuuluville yhtiöille	5	105

Johdon henkilöstöetuudet

Etteplan Oyj:n johto koostuu hallituksesta, toimitusjohtajasta sekä johtoryhmän jäsenistä.

Maksetut palkat, palkkiot ja luontoisedut

1 000 EUR	2018	2017
Hallituksen jäsenet		
Robert Ingman, puheenjohtaja	63	61
Cristina Andersson (4.4.2017 alkaen)	30	22
Matti Huttunen	30	30
Pertti Nupponen (4.4.2017 asti)	0	8
Teuvo Rintamäki (4.4.2017 asti)	0	7
Leena Saarinen	36	33
Mikko Tepponen (4.4.2017 alkaen)	30	22
Patrick von Essen	33	30
Toimitusjohtaja sekä muu johtoryhmä		
Juha Näkki, maksetut palkat, palkkiot ja luontoisedut	496	1 728
Juha Näkki, lakisääteiset eläkemenot	54	192
Muu johtoryhmä, maksetut palkat, palkkiot ja luontoisedut	1 696	2 496
Muu johtoryhmä, lakisääteiset eläkemenot	249	306
Johdon henkilöstöetuudet yhteensä	2 715	4 938*

* Toimitusjohtajan ja muun johtoryhmän vuoden 2017 palkkasummat sisältävät vuosilta 2014–2016 kertyneet kertaluonteiset osakepalkkiot.

Yhtiökokous päättää vuosittain hallituksen jäsenten palkkion.

Optiot yrityksen johdolle

Yhtiön johdolle ei ole vuoden 2018 aikana myönnetty osakeoptioita.

34 TILINPÄÄTÖSPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Etteplan otti 1.1.2019 käyttöön uuden globaalien organisaation, jossa palvelualueet muodostavat raportointisuhteet aiemman maaorganisaation sijaan. Organisaatiomuutoksen myötä Etteplan muuttaa myös ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälleen eli yhtiön johtoryhmälle toimitettavaa, heidän päätöksenteossaan käytettävää sisäistä raportointiaan. Vuoden 2019 ensimmäisen neljänneksen osavuosikatsauksesta lähtien kukin palvelualue muodostaa oman toiminta- ja raportointisegmenttinsä.

Yhtiön johdolla ei ole tiedossaan sellaisia tilinpäätöspäivän jälkeisiä tapahtumia, joilla olisi olennainen vaikutus konsernin taloudelliseen asemaan tai tilinpäätöksessä esitettyihin lukuihin tai laskelmiin.

35 TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

1 000 EUR, tilikausi 1.1.–31.12.	2018	2017	2016
Liikevaihto	236 477	214 768	183 938
Liikevaihdon muutos, %	10,1	16,8	30,3
Operatiivinen liikevoitto	21 874	17 163	12 071
% liikevaihdosta	9,3	8,0	6,6
Liikevoitto (EBIT)	20 184	15 484	10 131
% liikevaihdosta	8,5	7,2	5,5
Tulos ennen veroja ja määräysvallattomien omistajien osuutta	19 396	14 745	9 441
% liikevaihdosta	8,2	6,9	5,1
Tilikauden tulos	15 280	11 586	7 604
Oman pääoman tuotto, %	24,4	20,9	17,4
ROCE, %	21,3	17,8	14,8
Omavaraisuusaste, %	42,9	40,7	40,0
Bruttoinvestoinnit	16 527	7 589	30 186
% liikevaihdosta	7,0	3,5	16,4
Nettovelkaantumisaste, %	29,8	43,0	55,9
Henkilöstö keskimäärin	2 995	2 711	2 407
Henkilöstö kauden lopussa	3 055	2 802	2 545
Palkat ja palkkiot	156 183	144 965	129 172

36 OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

Tilikausi 1.1.–31.12.	2018	2017	2016
Osakekohtainen tulos, EUR	0,62	0,47	0,33
Osakekohtainen oma pääoma, EUR	2,72	2,34	2,14
Osakekohtainen osinko, EUR (Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle)	0,30	0,23	0,16
Osinko osakekohtaisesta tuloksesta, %	48	49	49
Efekttiivinen osinkotuotto, %	3,8	3,0	2,9
P/E-luku, EUR	12,8	16,6	17,2
Osakkeen kurssikehitys:			
alin kurssi	7,04	5,56	3,81
ysin kurssi	10,35	9,49	5,90
keskikurssi	8,44	7,40	5,04
päätöskurssi	7,94	7,78	5,58
Osakekannan markkina-arvo, 1 000 EUR	197 455	192 450	136 909
Osakkeiden vaihto, 1 000 kpl	1 151	1 660	1 863
Osakkeiden vaihto, %	5	7	8
Osakkeiden osakeantioikaistu keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana, 1 000 kpl	24 818	24 663	22 855
Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden lopussa, 1 000 kpl	24 963	24 771	24 771

EI-IFRS-TUNNUSLUVUT

Etteplan esittää ei-IFRS-tunnuslukuja täydentääkseen IFRS-standardien mukaisesti laadittua konsernitilinpäätöstään. Näiden tunnuslukujen tarkoituksena on mitata kasvua ja kuvata yrityksen toiminnan taloudellista suorituskykyä. Tässä osiossa esitetään oleellimmat konsernin käyttämät ei-IFRS-tunnusluvut. Kaikkien esitettävien tunnuslukujen laskentakaavat esitetään seuraavalla sivulla.

Operatiivinen liikevoitto ja operatiivinen liikevoitto, %

Operatiivinen liikevoitto esitetään, koska se kuvaa konsernin operatiivista suoritusastoa paremmin kuin liikevoitto. Siihen ei sisälly yrityshankintoihin liittyvien käyvän arvon arvostusten poistoja eikä ehdollisten velkojen arvostuksen muutosta.

Operatiivinen liikevoitto, % esittää operatiivisen liikevoiton prosenttiosuutena liikevaihdosta.

Alla olevassa taulukossa esitetään operatiivisen liikevoiton täsmäytys liikevoittoon (EBIT).

1 000 EUR	Liite	2018	2017
Liikevoitto (EBIT)		20 184	15 484
Yrityshankintojen käyvän arvon arvostusten poistot	21	2 371	1 903
Ehdollisten velkojen arvostuksen muutos	5	-681	-224
Operatiivinen liikevoitto		21 874	17 163

Orgaaninen ja epäorgaaninen kasvu sekä kasvu vertailukelpoisilla valuuttakursseilla

Orgaaninen (liikevaihdon) kasvu esitetään liikevaihdon kasvun lisäksi, koska se kuvaa konsernin liikevaihdon kasvua ilman viimeisen 12 kuukauden aikana toteutettujen yrityshankintojen vaikutusta ja näin ollen mahdollistaa paremman vertailtavuuden raportoitavien kausien välillä.

Orgaaninen kasvu lasketaan vertaamalla vertailukausien liikevaihtoa lukuun ottamatta liikevaihtoa viimeisen 12 kuukauden aikana hankituista liiketoiminnoista.

Epäorgaanisena kasvuna esitetään viimeisen 12 kuukauden aikana toteutettujen yrityshankintojen tuottama liikevaihdon kasvu.

Kasvu vertailukelpoisilla valuuttakursseilla (liikevaihdon) esitetään, koska se kuvaa konsernin liikevaihdon kasvua ilman valuuttakurssien muutosten vaikutusta ja näin ollen mahdollistaa paremman vertailtavuuden raportoitavien kausien välillä.

Laskettaessa liikevaihdon kasvua vertailukelpoisilla valuuttakursseilla raportointikauden liikevaihto lasketaan käyttäen vertailukauden valuuttakursseja. Luku esitetään sekä konsernin liikevaihdolle että orgaaniselle kasvulle.

Johdettujen palvelumallien osuus liikevaihdosta

Etteplan mittaa Johdettujen palvelumallien osuutta liikevaihdosta, ns. MSI-indeksiä. Johdetut palvelumallit (Managed Services) ovat palvelukokonaisuuksia, esimerkiksi projekteja tai ulkoistusratkaisuja, joissa asiakas maksaa tuloksista resurssien sijaan. Johdettujen palvelumallien osuus liikevaihdosta (MSI-indeksi) esitetään, koska se kuvaa Etteplanin strategian edistymistä sekä selittää osaltaan kannattavuuden muutoksia.

TUNNUSLUKIJEN LASKENTAPERIAATTEET

IFRS-TUNNUSLUVUT

Laimentamaton osakekohtainen tulos	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva Tilikauden voitto}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana}}$
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva Tilikauden voitto laimennusvaikutuksella oikaistuna}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana laimennusvaikutuksella oikaistuna}}$

EI-IFRS-TUNNUSLUVUT

Operatiivinen liikevoitto	=	Liikevoitto (EBIT) + yrityshankintojen käyvän arvon arvostusten poistot +/- ehdollisten velkojen arvostuksen muutos
Orgaaninen kasvu	=	$\frac{\text{Liikevaihto raportointivuonna} - \text{Liikevaihto vertailuvuonna} - \text{hankittujen yhtiöiden tuottama Liikevaihto raportointivuonna}}{\text{Liikevaihto vertailuvuonna}}$
Liikevaihto avainasiakkailta, kasvu	=	$\frac{\text{Liikevaihto avainasiakkailta raportointivuonna} - \text{Liikevaihto avainasiakkailta vertailuvuonna}}{\text{Liikevaihto avainasiakkailta vertailuvuonna}}$
Johdettujen palvelumallien osuus liikevaihdosta	=	$\frac{\text{Liikevaihto Johdetuista palvelumalleista}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$
Oman pääoman tuotto prosentti (ROE)	=	$\frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Oma pääoma yhteensä, keskiarvo}} \times 100$
Sitoutuneen pääoman tuotto prosentti (ROCE), ennen veroja	=	$\frac{\text{Voitto ennen veroja} + \text{Rahoituskulut}}{\text{Oma pääoma ja velat yhteensä} - \text{korottomat velat}} \times 100$, keskiarvo
Omavaraisuusaste (%)	=	$\frac{\text{Oma pääoma yhteensä}}{\text{Oma pääoma ja velat yhteensä} - \text{saadut ennakot}} \times 100$
Bruttoinvestoinnit	=	Kokonaisinvestoinnit pysyviin vastaaviin, mukaan luettuina yrityshankinnat ja taseeseen aktivoidut tuotekehityskustannukset
Nettovelkaantumisaste (%)	=	$\frac{\text{Korolliset velat} - \text{Rahavarat}}{\text{Oma pääoma yhteensä}} \times 100$
Osakekohtainen oma pääoma	=	$\frac{\text{Oma pääoma yhteensä}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
Osakekannan markkina-arvo	=	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä tilinpäätöspäivänä x tilikauden viimeinen kaupantekokurssi
Osakekohtainen osinko	=	$\frac{\text{Tilikauden osinko}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden aikana}}$
Osinko tuloksesta (%)	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}} \times 100$
Efektiiivinen osinkotuotto (%)	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}} \times 100$
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)	=	$\frac{\text{Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$
Osakkeen kurssikehitys	=	Kultakin tilikaudelta esitetään osakeantioikaistu alin ja ylin kurssi varsinaisessa kaupankäynnissä sekä tilikauden keskikurssi osakeantioikaistuna.
Osakkeiden vaihdon kehitys lukumääränä ja prosentteina	=	$\frac{\text{Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto}}{\text{Vaihdettujen osakkeiden lukumäärä tilikauden aikana}}$ Osakkeiden vaihdon kehitys ilmoitetaan tilikauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumääränä sekä sen prosentuaalisena osuutena osakesarjan kaikkien osakkeiden keskimääräisestä lukumäärästä tilikauden aikana.

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

1 000 EUR	Liite	1.1.–31.12.2018 FAS	1.1.–31.12.2017 FAS
Liikevaihto	1	9 611	9 567
Liiketoiminnan muut tuotot	2	30	32
Henkilöstökulut	3	-4 018	-3 425
Poistot ja arvonalentumiset	10,11	-504	-612
Liiketoiminnan muut kulut	5	-6 907	-6 209
Liikevoitto/-tappio		-1 787	-646
Rahoitustuotot ja -kulut	6,7	1 383	1 261
Voitto /-tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		-404	615
Tilinpäätössiirrot	8	11 994	9 392
Tuloverot	9	-2 236	-1 520
Tilikauden voitto		9 354	8 487

EMOYHTIÖN TASE

1 000 EUR	Liite	31.12.2018 FAS	31.12.2017 FAS
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	10	2 328	2 522
Aineelliset hyödykkeet	11	14	29
Osuudet saman konsernin yrityksissä	12	98 672	85 845
Muut sijoitukset	12	19	19
Pitkäaikaiset saamiset	13	6 209	6 209
Pysyvät vastaavat yhteensä		107 242	94 623
Vaihtuvat vastaavat			
Lyhytaikaiset saamiset	14	18 396	16 753
Rahat ja pankkisaamiset	15	10 358	6 661
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		28 754	23 413
VASTAAVAA YHTEENSÄ		135 996	118 036
VASTATTAVAA			
Oma pääoma			
Osakepääoma	16	5 000	5 000
Ylikurssirahasto	16	6 701	6 701
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	16	20 215	18 715
Omat osakkeet	16	-804	-289
Edellisten tilikausien voitto	16	13 812	11 009
Tilikauden voitto	16	9 354	8 487
Oma pääoma yhteensä		54 278	49 623
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	17	256	250
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma	18	24 000	18 653
Lyhytaikainen vieras pääoma	19	57 462	49 509
Vieras pääoma yhteensä		81 718	68 413
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		135 996	118 036

EMOYHTIÖN RAHAVIRTALASKELMA

1 000 EUR	1.1.–31.12.2018 FAS	1.1.–31.12.2017 FAS
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Asiakailta saadut maksut	9 970	9 489
Maksut liiketoiminnan kuluista	-10 903	-9 146
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-933	343
Maksetut korot ja maksut muista rahoituskuluista	-376	-353
Saadut osingot	1 371	1 117
Maksetut välittömät verot	-2 045	-1 018
Liiketoiminnan rahavirta (A)	-1 983	90
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-282	-653
Tytäryhtiöhankinnat	-9 973	-3 281
Tytäryhtiömyynnit	250	0
Konsernitilisaamisten muutos	916	-1 034
Investointien rahavirta (B)	-9 089	-4 967
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Omien osakkeiden hankinta	-516	-262
Lyhytaikaisten lainojen nostot	2 000	0
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-24 492	-5 418
Konsernitilivelkojen muutos	11 713	9 157
Pitkäaikaisten lainojen nostot	22 000	5 000
Maksetut osingot	-5 684	-3 930
Konserniavustus	9 500	6 700
Rahoituksen rahavirta (C)	14 521	11 248
Rahavarojen muutos (A+B+C) lisäys (+) / vähennys (-)	3 449	6 370
Rahavarat tilikauden alussa	6 675	125
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	235	180
Rahavarat tilikauden lopussa	10 358	6 675

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Laatimisperiaatteet

Emoyhtiö Etteplan Oyj:n tilinpäätös laaditaan Suomessa voimassa olevien kirjanpito- ja osakeyhtiölakien säännösten (FAS) mukaisesti.

Tuloutusperiaate

Emoyhtiön tuloutusperiaatteet vastaavat konsernitilinpäätöksen tuloutusperiaatteita. Etteplan Oyj:n liikevaihto koostuu konsernin sisäisistä ohjelmisto- ja hallintoveloituksista.

Aktivoidut kehittämismenot

Kehittämismenot, jotka välittömästi johtuvat yksilöitävissä olevien ja ainutlaatuisten, Yhtiön määräysvallassa olevien ohjelmistotuotteiden suunnittelusta ja testauksesta, merkitään taseeseen aineettomiksi hyödykkeiksi seuraavien kriteerien täytyessä:

- ohjelmistotuotteen valmiiksi saattaminen on teknisesti toteutettavissa niin, että se voidaan ottaa käyttöön
- johdolla on aikomus saattaa ohjelmistotuote valmiiksi ja käyttää sitä tai myydä se
- ohjelmistotuotetta pystytään käyttämään tai se pystytään myymään
- pystytään osoittamaan, miten ohjelmistotuote tulee kerryttämään todennäköistä taloudellista hyötyä
- käytettävissä on riittävästi teknisiä, taloudellisia ja muita voimavaroja kehittämistyön loppuunsaattamiseen ja ohjelmistotuotteen käyttämiseen tai myymiseen ja
- ohjelmistotuotteesta kehittämismenon aiheutuvat menot ovat luotettavasti määritettävissä.

Osana ohjelmistotuotetta aktivoitavat välittömät menot sisältävät ohjelmiston kehittämisestä aiheutuvat henkilöstömenot ja asianmukaisen osuuden siihen liittyvistä yleismenoista. Muut kehittämismenot kirjataan kuluksi toteutuessaan. Aiemmin kuluiksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida myöhemmillä kausilla. Aktivoidut ohjelmistojen kehittämismenot kirjataan poistoina kuluksi niiden arvioituna taloudellisena vaikutusajana.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat aktivoidaan taseeseen alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumistappioilla. Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat omaisuuserän arvioituun taloudelliseen vaikutusaikaan. Pysyvien vastaavien taloudelliset vaikutusajat ovat:

ohjelmistot	5 vuotta
tietokoneet	3 vuotta
toimistokalusteet	5–10 vuotta
huoneistojen peruserävarat	5 vuotta
liiketarvikkeet	5–10 vuotta
sisäisesti kehitetyt ohjelmistot	3–5 vuotta

Huolto- ja korjauskustannukset kirjataan kuluksi. Merkittävät peruserävarainvestoinnit aktivoidaan ja poistetaan taloudellisen vaikutusajan kuluksi. Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden käytöstä poistamisesta ja luovutuksesta syntyneet myyntivoitot ja -tappiot sisältyvät joko liiketoiminnan muihin tuottoihin tai liiketoiminnan muihin kuluihin.

Tuloverot

Tuloslaskelmassa olevat verot sisältävät yrityksen tilikauden verotettavaan tulokseen perustuvat verot ja aikaisempien tilikauden verojen oikaisu. Verotettavaan tulokseen perustuvat verot lasketaan tilinpäätöshetkellä voimassaolevalla verokannalla.

Tilinpäätössiirtojen kertymä emoyhtiössä

Koneiden ja kaluston sekä muiden pitkävaikutteisten menojen hyllypoistot ovat yhteensä 18 tuhatta euroa. Hyllypoistoista ei kirjata laskennallista verosaamista.

Eläkejärjestelyt

Emoyhtiön henkilökunnan eläketurva on hoidettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Eläkemenot kirjataan kuluksi kertymisvuonna.

Leasingsopimukset

Leasingsopimuksilla hankitun omaisuuden vuokrat kirjataan kuluksi vuokra-ajan kuluessa.

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

1 LIIKEVAIHTO

1 000 EUR	2018	2017
Suomi	9 611	9 567

Liikevaihto koostuu Etteplan-konsernin sisäisistä ohjelmisto- ja hallintoveloituksista.

2 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

1 000 EUR	2018	2017
Muut tuotot	30	32
Yhteensä	30	32

3 HENKILÖSTÖ JA HENKILÖSTÖKULUT

	2018	2017
Henkilöstö		
Henkilömäärä kauden lopussa	47	42
Henkilömäärä keskimäärin	46	41
Henkilöstö ryhmittäin luokiteltuna		
Hallintohenkilöstö	47	42
Yhteensä	47	42

1 000 EUR	2018	2017
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	3 440	2 878
Eläkekulut, maksupohjaiset järjestelyt	502	487
Muut kiinteät henkilösivukulut	76	60
Yhteensä	4 018	3 425

Tiedot hallituksen ja ylimmän johdon työsuhte-etuuksista esitetään konsernin liitetiedossa "Lähipiiritapahtumat".

4 TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

1 000 EUR	2018	2017
Tilintarkastus, KPMG Oy Ab	45	48
Muut asiantuntijapalvelut (veropalvelut), KPMG Oy Ab	19	22
Muut asiantuntijapalvelut (muut palvelut), KPMG Oy Ab	76	0
Tilintarkastus, muut tilintarkastajat	7	14
Muut asiantuntijapalvelut, muut tilintarkastajat	0	38
Yhteensä	147	122

5 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

1 000 EUR	2018	2017
Leasing- ja vuokratulot	943	919
IT-kulut	3 168	2 875
Palvelut saman konsernin yrityksiltä	610	661
Liiketoiminnan muut kulut	2 186	1 754
Yhteensä	6 907	6 209

6 RAHOITUSTUOTOT

1 000 EUR	2018	2017
Osinkotuotot saman konsernin yrityksiltä	1 370	1 338
Osinkotuotot muilta	7	9
Korko- ja muut rahoitustuotot saman konsernin yrityksiltä	94	94
Valuuttakurssivoitot	249	183
Yhteensä	1 721	1 625

7 RAHOITUSKULUT

1 000 EUR	2018	2017
Korkokulut veloista muille	316	345
Valuuttakurssitappiot	9	19
Muut rahoituskulut	13	0
Yhteensä	338	364

8 TILINPÄÄTÖSSIIRROT

1 000 EUR	2018	2017
Saadut konserniavustukset	12 000	9 500
Poistoeron muutos	-6	-108
Yhteensä	11 994	9 392

9 TULOVEROT

1 000 EUR	2018	2017
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	2 176	1 520
Aikaisempien tilikausien verojen oikaisu	60	0
Yhteensä	2 236	1 520

EMOYHTIÖN TASEEN LIITETIEDOT

10 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET, EMOYHTIÖ

Aineettomat hyödykkeet 2018 1 000 EUR	Aineettomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakko-maksut	Liikearvo	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	5 011	153	126	2 500	7 789
Lisäykset	271	0	24	0	295
Siirrot erien välillä	65	0	-65	0	0
Hankintameno 31.12.	5 347	153	84	2 500	8 084
Kertyneet poistot 1.1.	-4 245	-132	0	-890	-5 267
Tilikauden poisto	-255	-21	0	-212	-489
Kertyneet poistot 31.12.	-4 500	-153	0	-1 102	-5 756
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	847	0	84	1 397	2 328

Aineettomat hyödykkeet 2017 1 000 EUR	Aineettomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakko-maksut	Liikearvo	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	4 453	153	34	2 500	7 140
Lisäykset	523	0	126	0	649
Siirrot erien välillä	34	0	-34	0	0
Hankintameno 31.12.	5 011	153	126	2 500	7 789
Kertyneet poistot 1.1.	-3 882	-110	0	-678	-4 671
Tilikauden poisto	-362	-22	0	-212	-596
Kertyneet poistot 31.12.	-4 245	-132	0	-890	-5 267
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	766	21	126	1 609	2 522

11 AINEELLISET HYÖDYKKEET, EMOYHTIÖ

Aineelliset hyödykkeet 2018 1 000 EUR	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 148	55	1 203
Lisäykset	0	0	0
Hankintameno 31.12.	1 148	55	1 203
Kertyneet poistot 1.1.	-1 121	-54	-1 175
Tilikauden poisto	-14	-1	-15
Kertyneet poistot 31.12.	-1 135	-55	-1 190
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	13	0	14

Aineelliset hyödykkeet 2017 1 000 EUR	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 144	55	1 199
Lisäykset	4	0	4
Hankintameno 31.12.	1 148	55	1 203
Kertyneet poistot 1.1.	-1 106	-53	-1 159
Tilikauden poisto	-15	-1	-16
Kertyneet poistot 31.12.	-1 121	-54	-1 175
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	27	1	29

12 SIOITUKSET, EMOYHTIÖ

Sijoitukset 2018 1 000 EUR	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Muut sijoitukset	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	85 845	19	85 864
Lisäykset	13 748	0	13 748
Vähennykset	-921	0	-921
Hankintameno 31.12.	98 672	19	98 691
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	98 672	19	98 691

Sijoitukset 2017 1 000 EUR	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Muut sijoitukset	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	83 296	19	83 315
Lisäykset	2 793	0	2 793
Vähennykset	-244	0	-244
Hankintameno 31.12.	85 845	19	85 864
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	85 845	19	85 864

Listaus emoyhtiön omistusosuuksista konserniyhtiöissä esitetään konsernin liitetietojen kohdassa "Lähipiiritapahtumat".

13 PITKÄAIKAISET SAAMISET

1 000 EUR	2018	2017
Pitkäaikaiset saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Lainasaamiset	6 209	6 209
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	6 209	6 209

14 LYHYTAIKAISET SAAMISET

1 000 EUR	2018	2017
Lyhytaikaiset saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Myyntisaamiset	1 379	1 595
Osinkosaamiset	400	300
Muut saamiset	796	832
Konsernitilisaamiset	2 882	3 798
Konserniavustussaamiset	12 000	9 500
Lyhytaikaiset saamiset muilta		
Muut saamiset	18	19
Lyhytaikaiset siirtosaamiset	921	709
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	18 396	16 753

Siirtosaamisten olennaisimmat erät	2018	2017
IT-kulujen ennakkomaksut	429	387
Muut siirtosaamiset kuluista (muilta)	492	322
Yhteensä	921	709

15 RAHAVARAT

1 000 EUR	2018	2017
Rahat ja pankkisaamiset	10 358	6 661
Yhteensä	10 358	6 661

Rahavarat taseessa vastaavat rahavirtalaskelman mukaisia rahavaroja.

16 OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1 000 EUR	2018	2017
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	5 000	5 000
Osakepääoma 31.12.	5 000	5 000
Ylikurssirahasto 1.1.	6 701	6 701
Ylikurssirahasto 31.12.	6 701	6 701
Sidottu oma pääoma yhteensä	11 701	11 701

Vapaa oma pääoma	2018	2017
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	18 715	18 715
Suunnattu osakeanti yrityshankinnoissa	1 500	0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	20 215	18 715
Omat osakkeet 1.1.	-289	-1 004
Lisäykset	-516	-262
Osakepalkkiot	0	977
Omat osakkeet 31.12.	-804	-289
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	19 496	15 093
Osingonjako	-5 684	-3 930
Osakepalkkiot	0	-154
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	13 812	11 009
Tilikauden voitto	9 354	8 487
Vapaa oma pääoma yhteensä	42 577	37 922

Oma pääoma yhteensä	54 278	49 623
----------------------------	---------------	---------------

Laskelma jakokelpoisista varoista 31.12.	2018	2017
Voitto edellisiltä tilikausilta	13 812	11 009
Omat osakkeet	-804	-289
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	20 215	18 715
Tilikauden voitto	9 354	8 487
Kehitysmenojen aktivointi (Ennakkomaksut)	-84	0
Voitonjakokelpoiset varat 31.12.	42 492	37 922

Osakkeiden lukumäärä 1.1. (1 000 kpl)	24 771	24 771
Suunnattu osakeanti	192	0
Osakkeet, yhteensä 31.12. (1 000 kpl)	24 963	24 771

Osakkeita koskevia lisätietoja esitetään konsernin liitetiedon 25 kohdassa "Osakkeet ja osakepääoma".

17 TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

1 000 EUR	2018	2017
Poistoero	256	250
Yhteensä	256	250

18 PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

1 000 EUR	2018	2017
Lainat rahoituslaitoksilta	22 000	18 000
Tytäryhtiöiden hankintavelka	2 000	653
Yhteensä	24 000	18 653

19 LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

1 000 EUR	2018	2017
Ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	82	104
Muut velat	225	148
Konsernitilivelat	46 140	34 427
Ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma muille		
Ostovelat	1 394	1 332
Muut velat	195	202
Siirtovelat	1 914	1 733
Tuloverovelka	652	461
Tytäryhtiöiden hankintavelka	860	610
Lainat rahoituslaitoksilta	6 000	10 492
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	57 462	49 509
Siirtovelkojen olennaisimmat erät		
Korkovelat	32	76
Jaksotetut henkilöstökulut	1 664	1 475
Muut siirtovelat kuluista	218	182
Yhteensä	1 914	1 733

20 VASTUUT JA VAKUUDET

1 000 EUR	2018	2017
Annetut vakuudet		
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	320	320
Tytäryhtiöiden puolesta annetut vakuudet	4 943	3 856
Rahoitusleasingsopimuksista maksettavat määrät		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	2 079	2 004
Myöhemmin maksettavat	1 804	2 082
Muista vuokrasopimuksista maksettavat määrät		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	75	75
Myöhemmin maksettavat	48	89
Luottolimiittisopimukset		
Myönnetyn limiitin kokonaismäärä	8 438	9 277
Vastuut ja vakuudet yhteensä	17 707	17 701

Emoyhtiö on antanut 4 449 tuhannen euron takauksen Etteplan Technology Center Ltd:n lainoista, joista on nostettu 2 082 tuhatta euroa.

Emoyhtiö on antanut 2 300 tuhannen euron takauksen Etteplan Consulting (Shanghai) Co., Ltd:n lainoista, joista on nostettu 598 tuhatta euroa.

Emoyhtiö on antanut 570 tuhannen euron takauksen Etteplan B.V:n lainoista, joista on nostettu 0 euroa.

Emoyhtiö on antanut 170 tuhannen euron takauksen Etteplan Netherlands B.V:n lainoista, joista on nostettu 0 euroa.

Emoyhtiö on antanut 4 000 tuhannen euron takauksen Etteplan Deutschland GmbH:n lainoista, joista on nostettu 2 263 tuhatta euroa.

Emoyhtiö on antanut 709 tuhannen euron takauksen Etteplan Poland sp.z.o.o:n lainoista, joista on nostettu 0 euroa.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakepääoma ja osakkeet

Etteplan Oyj:n kaupparekisteriin merkitty ja täysin maksettu osakepääoma 31.12.2018 oli 5 000 000,00 euroa ja osakemäärä 24 963 308 kappaletta. Yhtiöllä on yksi osakesarja. Kukin osake oikeuttaa äänestämään yhtiökokouksessa yhdellä äänellä ja antaa saman oikeuden osinkoon.

Osakkeen noteeraus

Etteplanin osakkeet on listattu Nasdaq Helsinki Oy:ssä Medium cap -markkina-arvoryhmän Teollisuustuotteet ja -palvelut -toimialaryhmässä tunnuksella ETTE. Etteplan siirtyi Medium cap -markkina-arvoryhmään Small cap -ryhmästä 1.1.2019.

Osakkeen kurssikehitys ja vaihto

Etteplan Oyj:n osakkeita vaihdettiin tammi-joulukuun aikana 1 151 274 (1-12/2017: 1 659 974) kappaletta yhteensä 9,72 (12,3) miljoonan euron arvosta. Osakkeen alin kurssi oli 7,04 euroa, ylin kurssi 10,35 euroa, keskimurssi 8,44 euroa ja päättöskurssi 7,94 euroa. Osakekannan markkina-arvo 31.12.2018 oli 197,44 (192,45) miljoonaa euroa.

Osakkeenomistajat

Vuoden 2018 lopussa yhtiöllä oli 2 598 (2 670) rekisteröityä osakkeenomistajaa. Hallintarekisterissä oli yhteensä 335,698 osaketta eli 1,35 prosenttia osakkeista.

Liputukset

Etteplan Oyj ei vastaanottanut tammi-joulukuussa 2018 liputusilmoituksia.

Yhtiön omat osakkeet

Etteplan Oyj:n hallitus päätti 19.12.2017 käynnistää omien osakkeiden takaisinosto-ohjelman varsinaiselta yhtiökokoukselta 4.4.2017 saamansa valtuutuksen perusteella. Hankittavia osakkeita käytetään avainhenkilöiden osakepohjaiseen kannus-

tinjärjestelmään liittyvien veloitteiden täyttämiseksi. Hankittavien osakkeiden yhteismäärä on enintään 100 000 osaketta ja näiden osakkeiden tuottamaa äänimäärää, mikä vastaa noin 0,4 prosenttia Etteplanin kaikista osakkeista. Takaisinosto-ohjelmaan voidaan käyttää enintään 890 000 euroa.

Etteplan Oyj:n hallitus päätti 28.5.2018 jatkaa 19.12.2017 aloitettua omien osakkeiden takaisinosto-ohjelmaa 5.4.2018 pidetyn varsinaisen yhtiökokouksen myöntämän valtuutuksen perusteella maksimihintaan 9 euroa/osake. Maksimihintaa korotettiin 9 eurosta/osake 10 euroon/osake hallituksen 16.8.2018 tekemän päätöksen perusteella.

Tammi-joulukuussa 2018 Etteplan hankki yhteensä 61 513 yhtiön omaa osaketta. 31.12.2018 Yhtiön hallussa oli 96 203 (31.12.2017: 34 690) kappaletta omia osakkeita, joka vastaa 0,39 (31.12.2017: 0,14) prosenttia koko osakekannasta ja äänimäärästä.

Voimassaolevat valtuudet

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta yhdessä tai useammassa erässä Yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Omia osakkeita voidaan hankkia enintään 2 000 000 kappaletta. Omien osakkeiden hankinta voi tapahtua muussa kuin osakkeenomistajien osakeomistuksen suhteessa, eli hallituksella on mahdollisuus päättää myös suunnatusta omien osakkeiden hankinnasta.

Valtuutus sisältää oikeuden päättää Yhtiön osakkeiden hankkimisesta kaikille osakkeenomistajille osoitetulla ostotarjouksella samoin ehdoin ja hallituksen päättämään hintaan tai julkisessa kaupankäynnissä osakkeiden hankintahetken markkinahintaan Nasdaq OMX Helsinki Oy:n järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä siten, että Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden yhteenlaskettu määrä on enintään kymmenen (10) prosenttia Yhtiön kaikista osakkeista. Omien osakkeiden vähimmäishankintahinta on osakkeen alin julkisessa kaupankäynnissä noteerattu markkinahinta ja enimmäishankintahinta

vastaavasti osakkeen korkein julkisessa kaupankäynnissä no-
teerattu markkinahinta valtuutuksen voimassaoloaikana.

Mikäli osakkeita hankitaan julkisessa kaupankäynnissä,
osakkeet hankitaan muussa kuin osakkeenomistajien omistus-
ten suhteessa. Tällöin omien osakkeiden hankintaan tulee olla
Yhtiön kannalta painava taloudellinen syy. Osakkeita voidaan
hankkia käytettäväksi vastikkeena mahdollisissa yrityskaupoissa
tai käytettäväksi muissa rakennejärjestelyissä. Osakkeita voi-
daan käyttää myös henkilöstön kannustinohjelmien toteutta-
miseen. Hankitut osakkeet voidaan pitää Yhtiöllä, mitätöidä tai
luovuttaa edelleen.

Osakkeiden hankinta alentaa Yhtiön vapaata omaa pää-
omaa.

Valtuutus on voimassa kahdeksantoista (18) kuukautta
varsinaisen yhtiökokouksen päätöksestä alkaen 5.4.2018 ja
päättynyt 5.10.2019. Valtuutus korvaa aikaisemman vastaavan
valtuutuksen.

Optio-oikeudet

Yhtiöllä ei ole voimassa olevaa optio-ohjelmaa.

Osakepohjaiset kannustinjärjestelmät

Etteplan Oyj:n hallitus päätti 31.5.2017 uuden osakepohjaisen
kannustinjärjestelmän perustamisesta konsernin avainhen-
kilöille. Järjestelmässä on yksi ansaintajakso, joka sisältää
kalenterivuodet 2017–2019. Järjestelmän ansaintakriteerit
ovat Etteplan-konsernin liikevaihdon kasvu ja omistaja-arvon
kehittyminen (Total Shareholder Return, TSR). Mahdollinen
palkkio maksetaan osittain Yhtiön osakkeina ja osittain rahana.
Rahana maksettavalla osuudella pyritään kattamaan avainhen-
kilölle palkkiosta aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut.
Järjestelmän kohderyhmään kuuluu noin 20 henkilöä. Järjestel-
mästä maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin
260 000 Etteplan Oyj:n osakkeen arvoa (sisältäen myös rahana
maksettavan osuuden). Palkkioina mahdollisesti luovutettavat
osakkeet jaetaan yhtiön omistamista osakkeista tai markkinoil-
ta hankittavista Yhtiön osakkeista, joten kannustinohjelmalla ei
ole osakkeen arvoa laimentavaa vaikutusta. Kannustinjärjestel-
män kertaluonteinen palkkio tullaan maksamaan kannustinjär-
jestelmäohjelman päätyttyä vuonna 2020.

SUURIMMAT OSAKKEENOMISTAJAT 31.12.2018

Nimi	Osakkeet, kpl	Osuus osakkeista ja äänistä, %
Ingman Group Oy Ab	16 500 000	66,10
Oy Fincorp Ab	2 503 000	10,03
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	985 593	3,95
VAS Invest Oy	562 573	2,25
Tuori Klaus Tapani	421 200	1,69
Sr Taaleritehdas Mikro Markka	351 808	1,41
Tuori Aino Mirjami	308 275	1,23
Kempe Anna Carita	110 073	0,44
Näkki Juha Antti Ilmari	104 947	0,42
Etteplan Oyj	96 203	0,39
Sr SEB Gyllenberg Finland Small Cap	81 000	0,32
Kempe Pia Pauliina	71 000	0,28
Kempe Lasse Martin	63 000	0,25
Kokkonen Toni Jere Ensio	58 818	0,24
Kopponen Antti Tapani	58 818	0,24
Mäkelä Esa Tapio	58 818	0,24
Kylänpää Osmo Olavi	53 200	0,21
Sr Säästöpankki Pieniyhtiöt	49 241	0,20
Tapper Teemu Petteri	48 503	0,19
Vesterinen Atso Ilmari	48 502	0,19
Muut osakkeenomistajat	2 093 038	8,38
Hallintarekisteröidyt osakkeet	335 698	1,35
Yhteensä	24 963 308	100,00

OSAKEOMISTUKSEN JAKAUMA OMISTAJARYHMITÄIN 31.12.2018

Sektorin nimi	Osakkaat, kpl	Osakkeet, kpl	Osuus osakkeista ja äänistä, %
Koko kansantalous (kotimaiset sektorit)			
Yritykset	99	17 403 629	69,72
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	14	3 000 628	12,02
Julkisyhteisöt	3	988 643	3,96
Kotitaloudet	2 453	3 176 464	12,72
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	11	34 268	0,14
Ulkomaat	18	23 978	0,10
Hallintarekisteröidyt osakkeet		335 698	1,35
Yhteensä	2 598	24 963 308	100,00

OSAKEOMISTUKSEN JAKAUMA SUURUUSLUOKITTAIN 31.12.2018

Osakkeiden määrä, kpl	Osakkaat, kpl	Osuus osakkaista, %	Osakkeet, kpl	Osuus osakkeista ja äänistä, %
1-100	766	29,48	32 417	0,13
101-1 000	1 397	53,77	563 796	2,26
1 001-10 000	384	14,78	1 008 844	4,04
10 001-100 000	41	1,58	1 360 996	5,45
100 001-1 000 000	8	0,31	2 994 255	11,99
> 1 000 000	2	0,08	19 003 000	76,12
Yhteensä	2 598	100,00	24 963 308	100,00

Hallituksen voitonjakoehdotus

Emoyhtiön jakokelpoinen oma pääoma 31.12.2018 on 42,5 miljoonaa euroa, tilikauden voiton ollessa 9,4 miljoonaa euroa.

Hallitus ehdottaa, että yhtiökokouksen käytettävänä olevista jakokelpoisista varoista jaetaan vuodelta 2018 osinkoa 0,30 euroa osaketta kohden, enintään 7,5 miljoonaa euroa. Osinkoa ei kuitenkaan makseta niille osakkeille, jotka ovat yhtiön hallussa osin-gonmaksun täsmäytyspäivänä 8.4.2019.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei ole tilikauden päättymisen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Osinko ehdotetaan maksettavaksi 15.4.2019.

Vantaalla, 7. päivänä helmikuuta 2019

Robert Ingman
hallituksen puheenjohtaja

Cristina Andersson
hallituksen jäsen

Matti Huttunen
hallituksen jäsen

Leena Saarinen
hallituksen jäsen

Mikko Tepponen
hallituksen jäsen

Patrick von Essen
hallituksen jäsen

Tilintarkastuskertomus

Etteplan Oyj:n yhtiökokoukselle

TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUS

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Etteplan Oyj:n (y-tunnus 0545456-2) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2018. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisäätteiset vaatimukset.

Lausuntonamme on ristiriidaton hallitukselle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme

mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 13.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 c -kohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisyyden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessa huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontroleja. Tähän on sisällynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Liikearvon arvostus – konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja liitetieto 22

- Liikearvo, yhteensä 65 milj. euroa, on kasvanut tilikauden aikana 7 milj. euroa yrityshankintojen myötä muodostaen merkittävän osan konsernitaseen loppusummasta.
- Yhtiö laatii vuosittain tilinpäätöksen laadintaa varten liikearvon kassavirtaperusteiset arvonalentumistestauslaskelmat ja herkkyyksianalyysit. Testauksen perustana oleviin kassavirtaennusteisiin liittyy merkittävä määrä johdon arvioita koskien erityisesti liikevaihdon kasvua, kannattavuutta ja diskonttauskorkoa.

- Olemme käyneet kriittisesti läpi johdon oletukset, joiden mukaan tulevien vuosien kassavirtaennusteet on laadittu.
- Läpikäynnissä ovat olleet mukana KPMG:n arvonmäärityksen erityisasiantuntijat, jotka ovat arvioineet diskonttokoron asianmukaisuutta, laskelmien teknistä oikeellisuutta sekä käytettyjä oletuksia suhteessa markkina- ja toimialakohtaisiin tietoihin.
- Lisäksi olemme arvioineet liikearvon herkkyyksianalyysien riittävyyttä sekä arvonalentumistestauslaskelmiin liittyvien muiden liitetietojen asianmukaista esittämistä tilinpäätöksessä.

Myynnin tuloutus – konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja liitetieto 7

- Myynnin tuloutus koostuu pääosin palveluiden tuottamisesta asiakkaille kokonaisliikevaihdon ollessa 236 milj. euroa.
- Myynnin tuloutus on tilintarkastuksen kannalta merkittävä seikka, johtuen liikevaihdon merkittävydestä arvioitaessa liiketoiminnan laajuutta sekä kasvua ja kannattavuutta. Liikevaihdon raportointiin sisältyy riski virheellisestä tuloutusajankohdasta ja -määrästä johtuen johdon arvioista tuloutuksissa ja laskituksen suuresta tapahtumamäärästä.
- Projektit, joiden sopimuksissa on määritetty kiinteä tai tavoitehinta tuloutetaan valmistusasteen mukaisesti. Valmistusaste määritetään toteutuneiden kustannusten suhteellisenä osuutena johdon arvioimista kokonaiskustannuksista. Virheelliset kustannusennusteet johtavat väärään tuloutukseen.

- Olemme arvioineet yhtiön myynnin tuloutus- ja laskentakäytäntöjä suhteessa IFRS-standardien määrittelemiin periaatteisiin.
- Olemme testanneet keskeisimpien myynnin raportoinnin täydellisyyttä ja ajoituista varmistavien sisäisten kontrollien tehokkuutta. Olemme myös arvioineet myynnin kannalta relevanttien tietojärjestelmien toiminnan tehokkuutta taloudellisen raportoinnin näkökulmasta.
- Valmistusasteen mukaisesti tuloutettavien projektien kokonaistuottoarvioita on verrattu asiakassopimuksiin. Tämän lisäksi olemme analysoineet keskeneräisiin projekteihin kirjattuja tunteja johdon arvioimiin kokonaistuntimääriin. Olemme myös käyneet läpi kustannusennusteiden ja valmistusasteiden päivitysprosessia ja arvioineet sen asianmukaisuutta.
- Lisäksi olemme suorittaneet aineistotarkastustoimenpiteitä myynnin täydellisyyden ja oikeellisuuden näkökulmasta sekä arvioineet johdon harkintaa vaativia muita tapahtumia.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisäänteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonamme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaan tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on

suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen olentukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonamme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaan tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

KPMG Oy Ab on toiminut yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 4.4.2017 alkaen.

HT Olli Wesamaa on toiminut yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 18.11.2013 alkaen.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömme kyseisen päivän jälkeen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntonamme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa

hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä, 26. helmikuuta 2019

Ari Eskelinen KHT	Olli Wesamaa HT
----------------------	--------------------

KPMG Oy Ab Töölönlahdenkatu 3 A 00100 Helsinki Finland	c/o DFK Finland Oy Pohjoisesplanadi 21 B 00100 Helsinki Finland
---	--

Maailmantalouden epävarmuus vaikuttaa riskikartoituksessa

Etteplanissa kartoitetaan liiketoiminnan riskit joka vuosi. Järjestelmällisen riskikartoituksen pohjalta muutamme tarvittaessa toimintaamme. Vuoden 2018 kartoituksessa yleinen riskitaso nousi edellisvuodesta strategisten ja operatiivisten riskien noustessa. Muiden riskien taso pysyi vuoden 2017 tasolla.

Konserninlaajuinen, yhdenmukainen ja kaikki riskityypit kattava riskienhallintakartoitus on tehty vuosittain strategia-prosessin yhteydessä vuodesta 2011 lähtien. Kartoituksessa keskitymme erityisesti seuraamaan muutosta jo tunnistetuissa riskeissä, tunnistamaan uudet liiketoimintariskit sekä kehittämään ennakoivaa riskienhallintaa. Etteplan noudattaa riskienhallinnan kansainvälisiä kriteerejä (CAS ja COSO).

Riskikartoituksessa keskeisiä toimenpiteitä ovat:

- ennakoivat toimenpiteet
- toiminnan turvaaminen
- liiketoiminnalle haitallisten vaikutusten rajaaminen
- mahdollisuuksien hyödyntäminen.

Suurimmat riskit 2018

Etteplanin suurimmat riskit vuonna 2018 liittyivät henkilöstöön sekä mahdollisiin muutoksiin asiakkaiden liiketoiminnassa. Henkilöstöriskeistä merkittävin oli osaavien ammattilaisten saatavuus, sillä yhtiön liiketoiminta ja kasvu perustuvat ammatitaitoiseen henkilöstöön. Riskiä ehkäistään määrätietoisella henkilöstötyöllä ja huolehtimalla siitä, että Etteplan on houkutteleva työnantaja alan ammattilaisten keskuudessa.

Toiminnallisista riskeistä suurin vuonna 2018 oli asiakkaiden liiketoiminnan mahdolliset muutokset. Myös yleisen taloudellisen kehityksen ja globaalien talouden aiheuttama epävarmuus aiheuttivat riskin Etteplanin liiketoiminnalle. Toiminnallisia riskejä pienentävät pitkät asiakassuhteet, liiketoiminnan maantieteellinen jakauma ja monipuolinen osaaminen.

Kuusi riskiluokkaa

Etteplan-konsernin liiketoiminnan riskit on jaettu kuuteen luokkaan, ja riskejä seurataan tämän riskiluokittelun mukaan. EU-regulaatioon liittyvät riskit oli uusi riskiluokka vuonna 2017. Etteplanin liiketoiminnan riskeihin sisältyy sekä sisäisiä että ulkoisia riskejä.

Riskiluokittelu:

1. Strategiset riskit
2. Toiminnalliset riskit
3. Henkilöstöriskit
4. Tietotekniikka- ja turvallisuusriskit
5. Taloudelliset riskit
6. EU-regulaatioon liittyvät riskit

Seuraavassa osiossa kuvataan Etteplanin liiketoiminnan tyyppisiä riskejä. Yhtiön toimintaan voi kuitenkin liittyä myös muita riskejä. Merkittävimmät tilikauden aikana havaitut riskit ja epävarmuustekijät on kuvattu hallituksen toimintakertomuksessa sivuilla 4-9.

RISKILUOKKA	ESIMERKKEJÄ RISKEISTÄ	ESIMERKKEJÄ EHKÄISEVISTÄ TOIMISTA	VASTUUTAHO
Strategiset riskit	Liiketoiminnan kehitykseen, strategian toimeenpanoon, huippuosaajien puutteeseen, liiketoimintaympäristöön ja markkinoihin, globalisaatioon sekä fuusioihin ja yrityskauppoihin liittyvät riskit	Strategia ja liiketoimintasuunnitelmat, monipuolinen asiakaskunta, tasapainoinen henkilöstörakenne, fuusio- ja yrityskauppakäytäntöjen, hallinnointiperiaatteiden, eettisten toimintaohjeiden ja riskienhallintapolitiikan noudattaminen	Toimitusjohtaja, liiketoimintajohto, taloushallinto, henkilöstöhallinto ja viestintäorganisaatio
Toiminnalliset riskit	Organisaatioon ja johtamiseen, myyntiin, projekteihin, toimeksiantoihin ja asiakasyhteistyöhön sekä rahoitukseen liittyvät riskit	Johtamisjärjestelmien, myyntiprosessin, laatupolitiikan, avain-asiakasprosessin ja palvelun toimitusprosessien noudattaminen, konsernin vakuutukset	Liiketoimintajohto, laatuorganisaatio, henkilöstöhallinto ja taloushallinto
Henkilöstöriskit	Osaamisen hallintaan, johtamiseen ja organisointiin, henkilöstön vaihtuvuuteen, rekrytointiin, toimeksiantojen miehitykseen, työterveyteen ja työhyvinvointiin liittyvät riskit	Osaamisen hallintajärjestelmän käyttö, henkilöstötutkimukset, sisäinen koulutus, hyvä henkilöstöjohtaminen, perehdytys, eettisten toimintaohjeiden noudattaminen	Henkilöstöhallinto, liiketoimintajohto, koko henkilöstö
Tietotekniikka- ja turvallisuusriskit	Tietoturvaan, tietoliikenneverkkoihin ja järjestelmähäiriöihin, tietokoneviruksiin ja asiakkaan tietoliikenneyhteyksiin liittyvät riskit	IT-politiikan ja tietoturvaohjeiden noudattaminen ja toimittajasopimukset	IT-johtaja, liiketoimintajohto, koko henkilöstö
Taloudelliset riskit	Liiketoiminnan rahoitukseen liittyvät, valuutta-, korko-, rahoitus- ja maksuvalmiusriskit sekä vastapuoli- ja luottoriskit	Maksu- ja luottopolitiikan ja konsernin rahoituspolitiikan noudattaminen, sisäinen valvonta	Talousjohtaja, taloushallinto, liiketoimintajohto
EU-regulaatioon liittyvät riskit	Euroopan unionin tietosuojasetukseen (GDPR) liittyvät riskit	IT-politiikan ja henkilöstöpolitiikan noudattaminen, jatkuva muutosten seuranta ja käytäntöjen päivittäminen	Toimitusjohtaja, IT-johtaja, henkilöstöjohtaja

Strategiset riskit

Etteplanin strategisten riskien kokonaistaso nousi vuodesta 2017. Liikevaihtoon suhteutettuna riskitaso laski. Yhtiön merkittävimmät strategiset riskit liittyivät liiketoiminnan kehittämiseen, markkinoihin, kilpailutilanteeseen ja strategian toimeenpanoon.

Riskitasoa vuonna 2018 nostivat riski Etteplanin asemoinnista kehittyvillä ja muilla globaaleilla markkinoilla ja yhtiön teknologiatarjonnan sopimisesta markkinoiden tarpeeseen tulevaisuudessa. Muut merkittävät riskit liittyivät Kiinan liiketoiminnan kasvuun ja palvelujen digitalisointiin.

Yhtiön kasvu yritysostojen kautta muodostaa myös toiminnallisen riskin. Siksi yritysostoja ja integraatiota varten on huolellisesti laaditut menettelytavat, mikä pienentää riskiä. Yritysostojen ohella orgaaninen kasvu on tärkeä osa Etteplanin liiketoiminnan kasvutavoitteita. Merkittävin riski tämän tavoitteen saavuttamisessa on huippuosaajien mahdollinen puute.

Riskin Etteplanin liiketoiminnalle aiheuttavat myös asiakkaiden liiketoiminnan mahdolliset ennakoimattomat muutokset. Talouden laskusuhdanne voi vaikuttaa negatiivisesti investointeihin ja sen seurauksena myös Etteplanin liiketoimintaan ja kannattavuuteen. Konserni pyrkii vähentämään markkinariski- ja suhdanneherkkyyttään tasapainoisella asiakaskannalla, joka muodostuu eri teollisuudenaloilla, markkinoilla ja maantieteellisillä alueilla toimivista asiakkaista. Kilpailu suunnittelualalla on maailmanlaajuisesti kovaa etenkin laskusuhdanteessa.

Toiminnalliset riskit

Etteplanin toiminnallisten riskien taso nousi edellisvuodesta. Markkinoiden epävarmuus nosti riskitasoa. Yhtiön kasvu pienensi toiminnallisten riskien suhteellista rahallista arvoa.

Toimeksiantoihin sisältyy riski siitä, että palveluissa tai suorituksissa on ammatillinen virhe tai laiminlyönti, joka aiheuttaa merkittävää taloudellista tai muuta vahinkoa. Toiminnallisten riskien hallitsemiseksi Etteplanissa painotetaan johtamisjärjestelmien, menettelytapaohjeiden ja hyväksyttämismenettelyjen noudattamista ja henkilöstön koulutusta sekä tarjousten ja sopimusten hallintaa koskevien ohjeiden noudattamista erityisesti sopimusvastuun rajaamisessa.

Toimeksiannot voidaan toteuttaa kiinteään hintaan, enimmäishintaan tai aikaveloituseriaatteella. Kiinteään hintaan ja enimmäishintaan myydyissä toimeksiannoissa riskinä on, että arviot asiantuntijoiden työmääristä ylittyvät. Syynä tähän

voivat olla epätarkat aika- ja kustannusarviot, työn viivästykset, palveluiden lisäyksiin tai muutoksiin liittyvät korvauskiistat, inhimilliset virheet tai muut odottamattomat seikat. Näiden riskien välttämiseksi ja lieventämiseksi konsernissa on käytössä laadunhallinta- ja projektikatselmusjärjestelmät.

Projektipäällikkö on avainasemassa toimeksiantojen riskienhallinnassa. Hän johtaa ja valvoo toimeksiantoa alusta loppuun: aina tarjouksen laadinnasta vastaanottohyväksyntään saakka. Riskienhallinnan varmistamiseksi projektipäälliköille annetaan lisäkoulutusta heidän toimintansa kannalta olennaisilla osa-alueilla, ja konsernissa ovat käytössä sekä suurten että riskialttiiden toimeksiantojen valvontamekanismit.

Etteplan pyrkii rajoittamaan suunnittelupalveluille ominaisia vastuuriskejä myös standardisoiduilla sopimusehdoilla sekä vakuutuksilla. Yhtiöllä on konserninlaajuinen vastuuvakuutusohjelma. Vakuutukset eivät kuitenkaan kata koko vastuuriskiä.

Henkilöstöriskit

Etteplanin henkilöstöriskien arvioitiin olevan vuonna 2018 edelleen korkealla tasolla. Riskitaso tosin laski hieman edellisvuodesta. Kilpailu osaavista teknologialan osaajista jatkui kaikilla Etteplanin päämarkkinoilla. Toteutuessaan henkilöstöriskit voivat hidastaa yhtiön kasvua. Osaavien ammattilaisten saatavuus turvaa yhtiön kannattavuutta ja liiketoiminnan kehitystä.

Etteplanin merkittävimmät henkilöstöriskit liittyvät henkilöstön osaamisen hallintaan, henkilöstön vaihtuvuuteen ja toimeksiantojen oikeanlaiseen miehitykseen. Näiden riskien toteutumista ennaltaehkäistään mm. säännöllisillä kehityskeskusteluilla, järjestelmällisellä työterveyden ja työhyvinvoinnin seurannalla sekä sisäisillä käytännöillä ja ohjeilla. Konserni ylläpitää henkilöstön työtyytyväisyyttä ja työhyvinvointia kehittämällä konserninlaajuisia henkilöstöön liittyviä prosesseja sekä panostamalla henkilöstön kehittämiseen ja esimiestyön sekä johtamisen laadun parantamiseen.

Henkilöstöjohtamisen painopistealueet vuonna 2018 esitetään Vuosikatsauksen 2018 sivuilla 26–27.

Taloudelliset riskit

Etteplanin taloudellisten riskien taso pysyi vuonna 2018 ennallaan ja oli matalalla tasolla. Suurimmat riskit liittyivät ulkopuolisen petoksen mahdollisuuteen ja eri valuuttojen käyttöön liiketoiminnassa.

Rahoitukseen liittyviä riskejä hallitaan Etteplanin hallituksen

hyväksymän konsernin rahoituspolitiikan mukaisesti. Tarkoituksena on suojautua merkittävilta taloudellisilta riskeiltä, tasapainottaa kassavirtaa ja antaa liiketoiminnalle tarpeeksi aikaa muuttaa toimintaansa muuttuvien olosuhteiden mukaan. Rahoitusriskejä koskevat selvitykset on esitetty tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa sivuilla 24-26. Etteplan ennaltaehkäisee taloudellisten riskien toteutumista sisäisten käytäntöjen ja ohjeistuksen sekä sisäisen valvonnan avulla.

Tietotekniikka- ja turvallisuusriskit

Tieto- ja viestintäjärjestelmien toimivuus on olennaista Etteplanin liiketoiminnalle. Siihen liittyvä riskitaso pysyi vuonna 2018 ennallaan ja kohtuullisella tasolla. Suurimmat riskit liittyivät ohjelmistolisensseihin ja niiden hintojen hallintaan sekä IT-järjestelmien ulkopuoliseen häirintään.

Tietotekniikka- ja turvallisuusriskejä tarkastellaan huolellisesti, sillä Etteplanin liiketoiminta on riippuvainen tieto- ja viestintäjärjestelmistä. Järjestelmähäiriöt tai järjestelmien käytön esteet ja rajoitukset voivat haitata konsernin toimintoja. Etteplan ennaltaehkäisee tietoturvaan liittyvien riskien toteutumista sisäisten käytäntöjen ja ohjeistusten sekä sisäisen valvonnan avulla. Järjestelmien ulkopuolisen häirinnän vaikutuksia rajoitetaan muun muassa tietojen varmuuskopioinnilla sekä palomuuereilla, järjestelmien valvonnalla, virustentorjuntaohjelmilla ja käyttöoikeuksien hallinnalla.

EU-regulaatioon liittyvät riskit

Uutena riskiluokkana Etteplanin riskiluokitteluun tuli vuonna 2017 EU-regulaatioon liittyvät riskit. Nämä riskit olivat matalalla tasolla myös vuonna 2018.

Suurimmat riskit liittyvät Euroopan unionin tietosuojaa-asetukseen ja henkilöitä koskevan datan käsittelyyn. Etteplan ennaltaehkäisee riskien toteutumista ajantasaisella IT-politiikalla, koulutuksella, käytännöillä ja ohjeistuksilla, jotka kattavat asetuksen vaatimukset. Seuraamme jatkuvasti regulaation kehitystä kaikilla liiketoiminnan osa-alueilla ja päivitämme sisäisiä käytäntöjä niiden mukaisesti.

Hallitus 31.12.2018

ROBERT INGMAN

Hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2013
Hallituksen jäsen vuodesta 2009
Nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan jäsen

CRISTINA ANDERSSON

Hallituksen jäsen vuodesta 2017

PATRICK VON ESSEN

Hallituksen jäsen vuodesta 2014
Nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan jäsen

MATTI HUTTUNEN

Hallituksen jäsen vuodesta 2015

LEENA SAARINEN

Hallituksen jäsen vuodesta 2013
Nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan
puheenjohtaja

MIKKO TEPPONEN

Hallituksen jäsen vuodesta 2017

» Lisätietoja hallituksen jäsenistä
yhtiön internetsivuilla osoitteessa
www.etteplan.com.

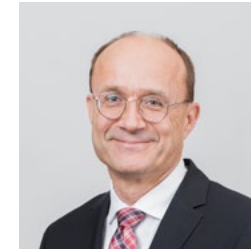
» Lisätietoja johtoryhmän
jäsenistä yhtiön internetsivuilla
osoitteessa www.etteplan.com.

Johtoryhmä 31.12.2018

JUHA NÄKKI

Toimitusjohtaja vuodesta 2012
Johtoryhmän puheenjohtaja vuodesta 2012
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2008

PER-ANDERS GÅDIN

Talousjohtaja vuodesta 2009
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2009

PETRI IKONEN

Palvelualuejohtaja, Tekninen
dokumentointi, vuodesta 2015
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2015

VEIKKO LAMMINEN

Liiketoimintajohtaja, Suomi,
vuodesta 2012
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2012

OUTI-MARIA LIEDES

Henkilöstö- ja kehitysjohtaja
vuodesta 2008
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2008

KARI LIUSKA

Palvelualuejohtaja, Sulautetut järjestelmät ja
IoT, vuodesta 2016
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2016

RIKU RIIKONEN

Palvelualuejohtaja,
Suunnittelu- ja palvelut, vuodesta 2015
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2015

OUTI TORNIAINEN

Viestintä- ja markkinointijohtaja
vuodesta 2016
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2016

MIKAEL VATN

Liiketoimintajohtaja, Keski- ja
Länsi-Eurooppa, vuodesta 2012
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2012

Sijoittajatietoa

Etteplanin osakkeet on listattu Nasdaq Helsinki Oy:n Medium cap -markkina-arvoryhmän Teollisuustuotteet ja -palvelut -toimialaryhmässä (Industrials) tunnuksella ETTE. Etteplan siirtyi Medium cap -markkina-arvoluokkaan Small cap -ryhmästä 1.1.2019.

Kausivaihtelu

Etteplanin liiketoiminta sisältää kausivaihtelua. Kausivaihteluihin vaikuttavat työpäivien lukumäärä, loma-ajat sekä asiakasyritysten tuotekehitys- ja investointihankkeiden ajoittuminen pääosin kevääseen ja vuoden loppupuolelle. Kolmannen vuosineljänneksen liikevaihto on tyypillisesti muiden vuosineljännesten liikevaihtoa matalampi. Vasta koko toimintavuotta kuvaavat tunnusluvut tilinpäätöksessä antavat oikean käsityksen yhtiön taloudellisesta asemasta.

Vakaa osingonmaksaja

Etteplanin tavoitteena on kasvattaa omistaja-arvoa sekä olla vakaa osingonmaksaja. Osinkoa on jaettu keskimäärin 50 prosenttia osakekohtaisesta tuloksesta.

Varsinainen yhtiökokous 5.4.2018 päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että tilikaudelta 2017 jaetaan osinkona 0,23 euroa osakkeelta, ja jäljelle jäävät voittovarajat jätetään vapaaan omaan pääomaan. Yhtiökokouksen päättämä osinko maksettiin osakkaalle, joka osingonmaksun täsmäytyspäivänä on merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään Yhtiön osakasluetteloon. Osingonmaksun täsmäytyspäivä oli 9.4.2018. Osinko maksettiin 16.4.2018.

Hallitus ehdottaa 4.4.2019 kokoontuvalle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2018 jaetaan osinkona 0,30 euroa osakkeelta. Mikäli yhtiökokous hyväksyy hallituksen ehdotuksen osingonjaosta, osinko maksetaan osakkaalle, joka on osingonmaksun täsmäytyspäivänä 8.4.2019 merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään omistajaluetteloon. Hallituksen ehdotama osingon maksupäivä on 15.4.2019.

ETTEPLANIN SIOITTAJASUHDEPERIAATTEET

Etteplanin sijoittajasuhdetoiminnan tavoitteena on antaa rahoitusmarkkinoille oikeaa, riittävää ja ajantasaista tietoa Etteplanin strategiasta, liiketoiminnasta, liiketoimintaympäristöstä ja taloudellisesta asemasta niin, että Etteplanista sijoituskohteena muodostuu mahdollisimman oikea kuva.

Näkymät

Tietoa Etteplanin näkymistä ja tilikauden tulosestuksesta julkaistaan tilinpäätöstiedotteessa, puolivuositiedotteessa ja osavuositiedotteissa. Hallitus hyväksyy näkymät. Etteplan ei julkaise kvartaalikohtaisia tulosestusteita.

Markkinaennusteet

Yhtiö tarkastaa pyydettyä analyttikon laatiman analyysin tai raportin asiavirheiden osalta siltä osin kuin kyseinen raportti perustuu yhtiön julkaisemaan aineistoon. Etteplan ei kommentoi tai ota vastuuta pääomamarkkinatahojen julkaisemista ennusteista tai odotuksista.

Hiljainen jakso

Etteplan noudattaa 30 päivän pituista hiljaista jaksoa ennen tulostiedotteidensa julkistamista. Tänä aikana Etteplanin johtajat ja henkilöstö eivät ole tekemisissä sijoittajien, analyttikoiden tai tiedotusvälineiden edustajien kanssa tai kommentoi yhtiön näkymiä, tulosta tai ennusteita. Muina aikoina vastaamme mielellämme sijoittajien ja analyttikoiden kyselyihin ja järjestämme tapaamisia.

Etteplania seuraavat analyttikot

Evli Pankki Oyj, Jerker Salokivi, puh. 09 4766 9149
Inderes Oy, Juha Kinnunen, puh. 040 778 1368
Nordea Pankki Oyj, Pasi Väisänen, puh. 09 5300 5192

Sijoittajasuhteiden yhteyshenkilöt

Toimitusjohtaja Juha Näkki, puh. 010 307 2077
Viestintä- ja markkinointijohtaja Outi Torniainen, puh. 010 307 3302
CFO Per-Anders Gådin, puh. +46 70 399 7929

Tietoa osakkeenomistajille

YHTIÖKOKOUS

Etteplan Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään torstaina 4.4.2019 klo 10.00 yhtiön toimitiloissa Vantaalla, osoitteessa Ensimmäinen savu, 01510 Vantaa. Yhtiökokouskutsu julkaistaan Etteplan Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaisesti yhtiön internetsivuilla osoitteessa www.etteplan.com.

OSALLISTUMISOIKEUS

Oikeus osallistua varsinaiseen yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on 25.3.2019 merkitty osakkeenomistajaksi Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään yhtiön osakasluetteloon.

ILMOITTAUTUMINEN

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua varsinaiseen yhtiökokoukseen, on ilmoitettava 1.4.2019 kello 10.00 mennessä sähköpostilla osoitteeseen registration@etteplan.com tai puhelimitse numeroon 010 307 3222. Ilmoittautua voi myös kirjallisesti osoitteella Etteplan Oyj, Yhtiökokous, PL 216, 01511 Vantaa. Kirjeitse ilmoittautuessa kirjeen on oltava perillä ennen ilmoittautumisaajan päättymistä. Yhtiökokouksessa mahdollisesti käytettävät yksilöidyt ja päivätyt valtakirjat on toimitettava yhtiölle tarkastettavaksi em. osoitteeseen ennen ilmoittautumisaajan päättymistä.

Tärkeitä päivämääriä

Yhtiökokoukseen osallistumisen täsmäytyspäivä 25.3.2019
Yhtiökokouksen ilmoittautumisaika päättyy 1.4.2019 klo 10.00
Yhtiökokous 4.4.2019 klo 10.00
Osingon täsmäytyspäivä 8.4.2019
Osingon maksupäivä 15.4.2019

OSAKASREKISTERIN TIEDOT

Osakkeenomistajan tulee ilmoittaa osoitteenmuutoksista, osingonmaksua varten ilmoitetun pankkitilin numeron muutoksista ja muista osakeomistukseen liittyvistä seikoista siihen pankkiin, pankkiiriliikkeeseen tai muuhun tilinhoitajayhteisöön, joka hoitaa osakkeenomistajan arvo-osuustilää.

TALOUDELLISEN INFORMAATION JULKAISEMINEN 2019

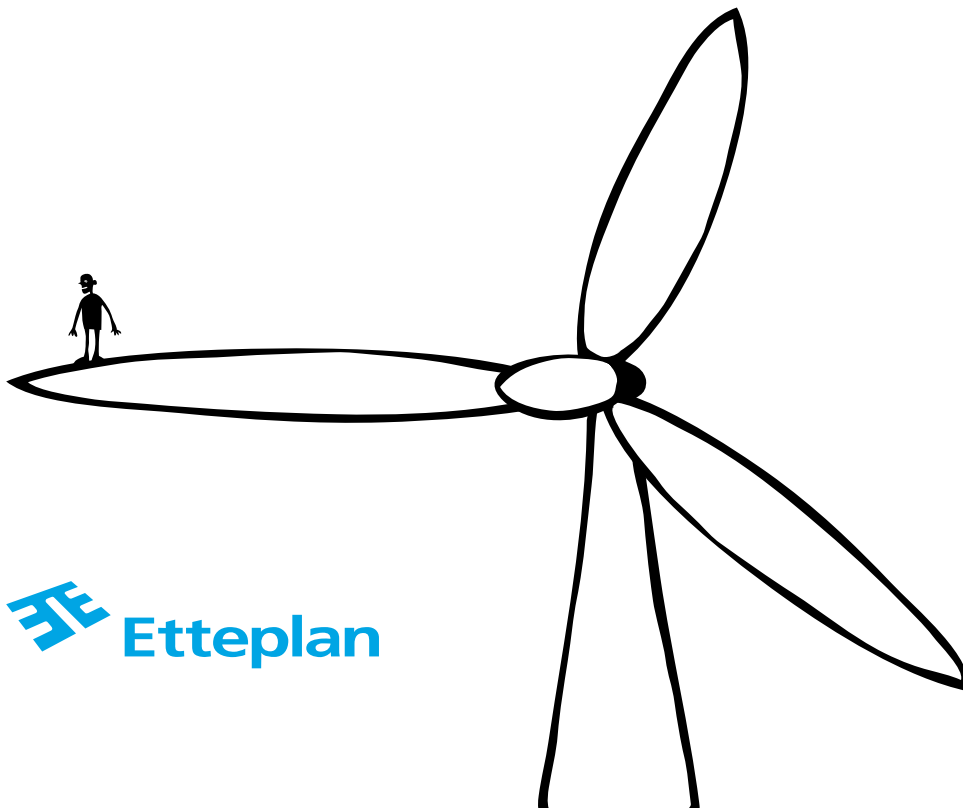
Etteplan Oyj julkaisee taloudelliset raportit ja tiedotteet suomeksi ja englanniksi. Taloudelliset raportit ja tiedotteet ovat heti julkistamisen jälkeen saatavilla osoitteessa www.etteplan.com.

KATSAUSTEN JA RAPORTTIEN JULKAISUPÄIVÄT 2019:

- Osavuositiedote 1–3/2019 keskiviikkona 8.5.2019
- Puolivuositiedote 1–6/2019 tiistaina 13.8.2019
- Osavuositiedote 1–9/2019 torstaina 31.10.2019

Konsepti ja suunnittelu: Miltton Oy
Valokuvat: Ola Axman, Anrietta Kuosku, Jan Sandvik, Riitta Supperi
Kuvitukset: Open Communications AB
Paperi: Offset 250g, G-Print 115g
Paino: Erweko 2019

Engineering with a difference.

Etteplan Oyj

PL 216 (Ensimmäinen savu)
01511 Vantaa
Puh. 010 3070
www.etteplan.com